

Gönüllerin Gülü

Hz. Muhammed

(sallallâhu aleyhi ve sellem)

Dr. Aynur URALER

GÖNÜLLERİN GÜLÜ
HZ. MUHAMMED

(sallallâhu aleyhi ve sellem)

Gönüllerin Gülü
HZ. MUHAMMED
(SALLALLÂHU ALEYHİ VE SELLEM)

DR. AYNUR URALER

GÖNÜLLERİN GÜLÜ HZ. MUHAMMED
(Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)

Editör
Ömer ÇETİNKAYA

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
Şaban KALYONCU

Mizanpaj
Necmi TOPAL

ISBN
975-8642-83-9

Yayın Numarası
161

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası / İZMİR Tel: (0232) 252 20 96
Mart 2006

Genel Dağıtım
Gökkuşağı Pazarlama ve Dağıtım
Alayköşkü Cad. No: 12 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (0212) 519 39 33 Faks: (0212) 519 39 01

Işık Yayınları
Emniyet Mahallesi Huzur Sokak No: 5
34676 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 318 42 88   Faks: (0216) 318 52 20

www.isikyayinlari.com

İÇİNDEKİLER

KUR'ÂN-I KERİM

PEYGAMBERİMİZ'İ TANITIYOR

HZ. PEYGAMBER'İN ÖZELLİKLERİ

HZ. PEYGAMBER'İN GETİRDİĞİ İLKELER

HZ. PEYGAMBER'İN TAVSİYELERİ

Rahmetli Ablam Melâhat Uraler'e.

ÖNSÖZ

Allah Teâlâ'ya hamd, Peygamber Efendimiz'e salât ve selâm olsun.

Asırlar boyunca Hz. Peygamber'i (sallallâhu aleyhi ve sellem) tanıtan pek çok eser verilmiştir. Müelliflerin maksatlarının ve uzmanlıklarının farklılığı sebebiyle değişik muhtevada olan bu eserlerdeki ortak nokta, O'nun peygamberliğidir. Hz. Muhammed'in her şeyden önce bir peygamber olduğu gerçeği, kendisini, peygamberlik vasfından ayırarak anlatmaya imkân vermemektedir. Dolayısıyla elinizdeki bu kitapta da Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) özellikleri, dinî prensiplerle iç içe girmiş bir şekilde anlatılmaya çalışılmıştır.

Bu çalışma, Peygamber Efendimiz'i (sallallâhu aleyhi ve sellem) tanıtmayı gâye edinerek hazırlanmış her ay bir dergide yayınlanan yazılardan seçilerek oluşturulmuştur. İslâm Dini ve Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) hakkında çok fazla bilgisi olmayan kimseleri bilgilendirmeyi hedeflediğinden konular en açık ve sâde bir biçimde anlatılmaya çalışılmış ve okuyucunun sıkılmadan okuması için de kısa kısa yazılmıştır.

Kitap, dört ana bölümden meydana gelmektedir. İlk bölümde Hz. Peygamber'in, Kur'ân'daki tanıtımına yer verilmiştir. Bilindiği gibi Kur'ân-ı Kerim'de, Peygamber Efendimiz'le ilgili pek çok âyet bulunmaktadır. Ancak burada hepsini birden inceleme imkânı olmadığından, O'nun özelliklerini öne çıkaran belli başlı âyetler seçilmiştir.

İkinci bölümde ise hadîs kitapları esas alınarak Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) tanıtılmaya çalışılmıştır. Kitabın diğer bölümleri de hadîslere göre oluşturulmuştur. Üçüncü bölümde, Hz. Peygamber'in getirdiği ilkelerden bazılarına, son bölümde ise O'nun (sallallâhu aleyhi ve sellem) ümmetine tavsiyelerine yer verilmiştir.

Okuyucunun istifadesini kolaylaştırmak ve dikkat çekmek istediğimiz noktaları belirlemek için bölümlere, başlıklara ayrılarak verilen bu konular, aslında bir diğer bölüm içinde yer almaya müsaittir.

Hadîslere dayanılarak hazırlanan kitapta, hadîslerin kaynakları yani yer aldığı hadîs kitaplarındaki yerleri, hitap ettiğimiz okuyucuyu doğrudan ilgilendirmediği düşüncesiyle gösterilmemiştir.

Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) adı her geçtikten sonra salâvat getirmek Kur'ân'ın emri olduğundan, kitapta O'nun adı her geçtikten sonra salâvat yazılmıştır.

İnsanların en mükemmeli olan Peygamber Efendimiz'i (sallallâhu aleyhi ve sellem) lâyık olduğu şekilde anlatma kâbiliyetimiz olmamakla birlikte O'nunla (sallallâhu aleyhi ve sellem) ilgili olarak yapılan her şey, sahibi için şereftir. Dolayısıyla bu çalışmanın dergideki yazılardan kitap olarak hazırlanmasına kadar her safhasında emeği geçenlere teşekkürle yetinmek, hislerimi ifadeye kâfi gelmemektedir. Kitaptan hâsıl olacak sevaba ulaşmalarını Yüce Allah'tan niyâz ederek onlara şükranlarımı sunuyorum.

Üsküdar, 2002

ADI GÜZEL, KENDİ GÜZEL MUHAMMED

Canım kurban olsun Senin yoluna
Adı güzel, kendi güzel Muhammed
Şefaat eyle Sen, kemter kuluna,
Adı güzel, kendi güzel Muhammed

Mü'min olanların çoktur cefası,
Âhirette olur zevk u safası,
On sekiz bin âlemin Mustafa'sı,
Adı güzel, kendi güzel Muhammed

Yedi kat gökleri seyran eyleyen,
Kürsi'nin üstünde cevlân eyleyen,
Mi'racında ümmetini dileyen,
Adı güzel, kendi güzel Muhammed

Ol çâriyâr ânın gökçek yâridir,
Ânı seven günahlardan berîdir,
On sekiz bin âlemin serveridir,
Adı güzel, kendi güzel Muhammed

Sen hak peygambersin, şeksiz, gümansız
Sana uymayanlar gider imansız,
Âşık Yunus neyler dünyayı Sensiz
Adı güzel, kendi güzel Muhammed

Yunus Emre

Şefaat: Âhirette Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem), Cenâb-ı Hak'tan mü'minlerin günahlarının bağışlanmasını dilemesi. **Kemter:** Kusurlu, **Zevk u safa:** Zevk ve rahatlık. **Cevlân:** Dolaşma. **Çâriyar:** Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) en yakın dört arkadaşı (Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, ve Hz. Ali (radıyallahu anhüm). **Gökçek:** Güzel, sevimli, hoş. **Berî:** Uzak, **Server:** Baş, önder, **Şek:** Şüphe, **Güman:** Sanma, zan.

GİRİŞ

Peygamber Efendimiz'i (sallallâhu aleyhi ve sellem) tanıtmayı amaçlayan bu çalışmamızın başında O'nun hayatı ve hadîs, sünnet, sahâbe hakkında kısa bilgi vermenin yararlı olacağı kanaatindeyiz.

HZ. PEYGAMBER'İN KRONOLOJİSİ

Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) adı Muhammed'dir. Annesinin adı Âmine, babasının adı Abdullah'tır. Milâttan sonra 571 yılında bugün Suûdî Arabistan sınırları içinde bulunan Mekke'de doğmuş, 632 yılında Medine'de vefat etmiştir. Doğumundan vefatına kadar O'nun hayatındaki mühim olayları şöyle sıralayabiliriz:

M.S. 545: Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) babası Abdullah doğdu.

M.S. 571: Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) doğdu. O'na önce amcasının câriyesi Süveybe, sonra Halime süt anneliği yaptılar.

M.S. 576: Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) annesi vefat etti. Babası da Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) doğmadan birkaç ay önce vefat etmişti.

M.S. 576: Hz. Muhammed'i (sallallâhu aleyhi ve sellem), dedesi Abdülmuttalib himaye etmeye başladı.

M.S. 578: Abdülmuttalib vefat etti. Hz. Muhammed'i (sallallâhu aleyhi ve sellem) amcası Ebû Tâlib himaye etmeye başladı.

M.S. 582: Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), amcasıyla beraber ticaret için Suriye'ye giden bir kervana katıldı.

M.S. 597: Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), Hz. Hatice'ye (radıyallahu anha) ait bir kervanın başında tekrar Suriye'ye gitti. Geri döndüğünde Hz. Hatice ile evlendi.

M.S. 605: Kâbe tamir edildi. Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem) Hacer-i Esved'i Kâbe'deki yerine yerleştirdi.

M.S. 610: İlk vahiy geldi. Allah Teâlâ tarafından Hz. Muhammed'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) peygamberlik görevi verildi.

M.S. 616: Müşriklerin baskıları yüzünden Müslümanlardan bazıları Habeşistan'a hicret etti. Aynı sebeple Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem) ve ailesi diğer Müslümanlarla birlikte Ebû Tâlib mahallesine geçtiler.

M.S. 617-619: Müşrikler, ambargo uygulamaya başladılar. Müslümanlar Ebû Tâlib mahallesinde mahsur yaşadılar.

M.S. 619: Muhasara kalktı. Hz. Hatice ve Peygamberimiz'i (sallallâhu aleyhi ve sellem) himaye eden amcası Ebû Tâlib vefat etti.

M.S. 620: Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), Hz. Sevde (radıyallahu anha) ile evlendi. Tâifliler'i İslâm'a davet için Tâif'e gitti. Orada eziyete uğradı.

M.S. 621: İslâmiyet, Medine'de yayılmaya başladı.

M.S. 621-622: Mîrac hâdisesi vuku buldu. Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), Medineli Müslümanlarla görüşmeler yaptı.

HİCRET: Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) ve diğer Müslümanlar Medine'ye hicret (göç) etti.

Hicri 1. yıl: İlk cuma namazı kılındı. Mescid-i Nebevî (Peygamber'in Mescidi) inşa edildi. Ezan ile namaza davet başladı.

Hicri 2. yıl: Kıble, Kudüs'ten Kâbe'ye çevrildi. Müslümanlara cihad yapma izni verildi. Bedir Savaşı yapıldı. Oruç farz kılındı. Zekât ve fıtır sadakası da bu yıl emredildi. Bayram namazı kılındı. Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) kızı Hz. Fâtıma (radıyallahu anha) ile Hz. Ali (radıyallahu anh) evlendi.

Hicri 3. yıl: Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) torunu Hasan doğdu. Hz. Osman, Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) kızı Ümmü Gülsüm ile evlendi.

Hicri 4. yıl: Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) ikinci torunu Hz. Hüseyin doğdu. Uhud Savaşı yapıldı.

Hicri 5. yıl: Kadınlara tesettür emredildi. Teyemmüm bu sene meşru kılındı. Korku namazı bu sene emrolundu. Hendek Savaşı yapıldı.

Hicri 6. yıl: Hudeybiye Anlaşması yapıldı. Hayber fethedildi. Altın ve gümüşü kıymetinden fazlasıyla alıp satmanın yasaklanması gibi ticaretle ilgili düzenlemeler yapıldı.

Hicri 7. yıl: Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), umre yaptı. Yemen'den Eş'ari Kabilesi Medine'ye gelerek Müslümanlığı kabul etti.

Hicri 8. yıl: Mu'te Savaşı yapıldı. Mekke fethedildi. Huneyn, Evtas savaşları yapıldı.

Hicri 9. yıl: Romalılar Arabistan sınırına yığınak yaptılar. Tebük Seferi yapıldı. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) veda haccını ifa etti.

Hicri 10. yıl: Suriye'ye gidecek ordu hazırlandı. Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) vefat etti.

HADÎS VE SÜNNET

Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) sözlerinin diğer insanlardan farklı bir değeri vardır. Çünkü O (sallallâhu aleyhi ve sellem) bir peygamberdir. Allah, Onu elçisi olarak belirlemiştir. Peygamber'in sözleri; inanç, ibadet, ahlâk ve sosyal münâsebetler kısaca hayatın her alanında Müslümanlar için ölçüler verir. Müslümanlar, İslâmiyet'in nasıl yaşanacağını, Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) sözlerinden öğrenirler. İslâm literatüründe, Hz. Peygamber'in sözlerine "hadîs" denir.

Sünnet ise, Hz. Peygamber'in sadece sözlerinin değil, hayatının tamamını kapsayan bilgilerdir. Daha doğrusu sünnet, Pey-

gamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) hayat tarzının adıdır. O'nun bir devlet başkanı olarak tâkip ettiği yol, aile içindeki davranışları, ibadetleri nasıl yaptığı, konuşma tarzı, arkadaşlarıyla ilişkileri... sünnettir. Kısacası insanın doğumdan ölüme kadar bir Müslüman olarak nasıl yaşayacağının şeklidir sünnet. Her dinin bir hayat anlayışı ve yaşama biçimi vardır. İslâm Dini de "Allah'ın Resûlü'nde sizin için en güzel örnek vardır." âyetiyle Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) sünnetine uygun hayat sürmeyi hedef olarak göstermiştir. Bu arada, Peygamber'i her devirde örnek almak mümkün mü şeklinde bir soru da akla gelebilir. İlk insan olan Hz. Âdem, aynı zamanda ilk Peygamber oluşunu hatırlatarak cevap vermeye başlanabilir. Bu sebeple Batı yapımı olan filmlerde ve bazı tarih kitaplarında anlatıldığı gibi ilk insanları vahşi varlıklar olarak düşünmek yanlıştır. Zaten bu görüşün ilmî bir dayanağı da yoktur. Yani ilk çağlarda insanlar vahşiydi, zaman ilerledikçe insanlar medenileşti demek mümkün değildir. (Teknolojinin gelişmesi ve bu alandaki ilerlemeler medenî olmaktan ayrı bir konudur.) Peygamberlerin varolduğu çağları vahşi olarak nitelemek yanlıştır. Bunun gibi Peygamber Efendimiz'e benzemek söz konusu olduğunda da "o devir başkaydı şimdiki devir başka" demek doğru değildir. Resûlullah örnek bir hayatı yaşamıştır. Yaşadıkları her insan tarafından yaşanabilecek olanlardır. Zaten Peygamber'in görevi de Allah tarafından insanlara gönderilen buyrukları tebliğ etmektir, duyurmaktır. O (sallallâhu aleyhi ve sellem), emirleri ve yasakları önce kendi hayatında uygulamıştır. O'nun hayatı Allah'ın rızasına uygun bir hayat olduğundan eksiksizdir, yanlışsızdır, gelip geçici her devirde yeniden ele alınıp düzeltilmeye gidilecek bir hayat tarzı değildir. Dolayısıyla O'nun inanışı, anlayışı, yaşayışı her devirde geçerlidir.

Bu tesbitin devamı mahiyetinde, Peygamber Efendimiz'in dindeki konumundan da bahsetmek gerekir. İslâm Dini'ne göre birşeyin helâl mi yoksa haram mı olduğunu belirleme ve kanun koyma yetkisi Allah'a ve O'nun elçisi olan Peygamberi'ne aittir. Bu yetkiyi diğer insanlara vermek adaletsizlik ve karmaşa de-

mektir. Yetkiyi eline geçiren her kişi kendi bilgisi, aklı, duygusu, menfaatlerine göre hareket edip karar vereceğinden her devirde doğrular ve yanlışlar değişecektir. İnsanlar, insan gibi hareket ederler. Dolayısıyla Allah Teâlâ'nın koyduğu değişmez doğruları ortaya koyamazlar. Meselâ yirmi otuz sene önce suç sayılan bir iş, daha sonraları suç sayılmayabilecektir. Dolayısıyla yetki sahibi olmayanlar haksızlığa uğrayacaklardır. Çünkü dinden beslenmeyen anlayışlar, insanların insafına kalmıştır. Gücü eline geçirenlerin istediği şekilde hareket etmesi, diğer insanların da mağdur duruma düşmesi tam bir adaletsizliktir. Halbuki insanların yaratıcısı olan Allah, adaleti gereği insanları birbirinin insafına bırakmamıştır, kimseyi kimseye mahkum etmemiştir. Herkes Allah Teâlâ'nın koyduğu kurallara göre hareket etmekle sorumludur. Doğruyu-yanlışı, helâli-haramı Allah belirlerse kimsenin itiraz hakkı kalmaz, barış ve huzur olur. Çünkü Allah Teâlâ'nın ve O'nun elçisi olan Hz. Muhammed'in insanların aleyhine olacak, onlara zarar verecek emirler ve yasaklar getirmeleri mümkün değildir. Bunun aksini düşünmek, Allah'ı ve Peygamberi'ni iyi tanımamaktan kaynaklanır.

HAYIRLI NESİLLER

Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), en hayırlı insandır. Çünkü bütün insanlık, gerçek medeniyeti O'nun getirdiği din ile öğrenmiştir. Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), en hayırlı insan olduğundan O'nun Müslüman olan çağdaşları da en hayırlı nesildir. Bu kimselere sahâbî (çoğulu ashâb, sahâbe), onlardan sonraki nesle, tâbiîn; daha sonraki nesle de tebe-i tâbiîn denir. Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), "Sizin en hayırlılarınınız benim içinde bulunduğum nesildir. Sonra onları takip eden nesildir, sonra onları takip eden nesildir" buyurmak suretiyle İslâm'ın yayılmasını sağlayan ilk nesilleri övmüştür. Çünkü bu ilk Müslümanlar, yeni dinin yerleşmesi için olağanüstü gayret sarfetmiş, pek çok fedâkârlıklar göstermiş, Kur'ân-ı Kerim ile sünneti yayma ve yaşatmada tam bir başarıya sahip olmuşlardır.

Sahâbîler, aynı zamanda Allah'ın övgüyle bahsettiği insanlar olma şerefine ulaşmış kimselerdir. Peygamber Efendimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) verdikleri destek karşılıksız bırakılmamış, Allah Teâlâ, onlardan razı olduğunu Kur'ân-ı Kerim'de ifade etmiştir.

Sahâbîlerin övgüye lâyık olmalarının ilk ve asıl nedeni, olağanüstü gayret göstermeleri ve dini yaşamayı, dine hizmeti hayatlarında birinci sıraya koymalarıdır. İslâm Dini, onlar için herşeyin önünde gelmekteydi. Bu anlayışları karşılıksız kalmamış, onlar nesillerin önde geleni olarak nitelenmek suretiyle mükâfatlandırılmışlardır. Sahâbîlerin özellikleri başlı başına bir konudur. Hz. Peygamber'in arkadaşları olmaları sebebiyle pekçok iyi huylar onlarda da bulunmaktaydı. Aşağıda nakledeceğimiz iki örnek onların birbirlerine olan sevgi ve bağlılıklarını yansıtmakta ve bize de yol göstermektedir. Sehl b. Sa'd adlı sahâbî anlatıyor: "Su arkları kenarında tarlası olan bir hanım vardı. Bu hanım, tarlasında pazı yetiştirirdi. Cuma günleri pazı toplar arpa ile pişirirdi. Cuma namazından çıktıktan sonra o hanımın evine giderdik, bize bu yemekten ikram ederdi. Yemeği iştahla yerdik. Öyle ki Cuma gününün gelmesini iple çekerdik." O sahâbî hanım, elindeki imkânlar nisbetinde zorluklar içinde yaşayan diğer müslümanlara yardım etmektedir. Yaptığı bu davranış o kadar makbule geçmiş ki daha sonraları hayırla yâdedilmiştir.

Bir başka olayda ise bir sahâbînin, kendi yaptığı hizmetleri, fedâkârlıkları önemsiz görüp âhiretten emin olmaması ve diğer sahâbîlere verdiği değer ile onlara olan sevgisi gözlenmektedir. "Birgün Abdurrahman b. Avf'ın önüne iftar sofrası getirildi. Abdurrahman b. Avf, sofraya baktı ve şöyle dedi: "Mus'ab b. Umeyr, Uhud Savaşı'nda şehid edildi. Üzerinde bulunan örtü ile kefenlendi. Başını örtsek ayağı açılıyor, ayağını örtsek başı açılıyordu. Halbuki Mus'ab benden hayırlıydı. Hamza (Hz. Peygamber'in amcası) da şehid edildi. Onu da kefenlemek için birşey bulunamadı. Kendi üzerindeki örtü ile kefenlendi. Halbuki Hamza da benden hayırlıydı. Şimdi bizim önümüze dünya nimetleri serildi. Acaba Allah Teâlâ, âhirette vereceği nimetleri bize dünyada iken

verip âhirette vermeyecek mi? Abdurrahman b. Avf, bu sözlerden sonra ağlamaya başladı, yemeğini de yiyemedi." O, İslâm'ın yayılmaya başladığı ilk yıllardaki yokluk, eziyet ve sıkıntıları hatırlamış ve önündeki yemeği bir refah, zenginlik belirtisi kabul edip yiyememiştir.

Sahâbîlerin İslâm Dini'ne dört elle sarılmalarının bir nedeni de onların câhiliye dönemi denen saçma sapan inançların yaşandığı devirleri bilmeleriydi. O dönemden vereceğimiz iki örnek İslâm öncesinin ne kötü olduğunu anlamaya yetecektir: "Cahiliye döneminde tanrı olarak kabul edilen putlara yemek göndermek âdeti vardı. Bir kimseyi, ailesi içinde kaymak ve süt bulunan bir tabakla putlara gönderdiler ve götürdüğü yiyeceği yememesini de tenbihlediler. Çünkü kendi elleriyle yaptıkları putlardan korkuyorlardı. O kimse, tabağı götürüp putların önüne koydu. Tabiî ki putlar bir şey yemedi. Bir süre sonra bir köpek geldi, tabaktakileri yedi ve putların üzerine işedi. Câhiliye insanı köpeğini beslerdi ama çocuğunu öldürürdü."

Câhiliye dönemini yaşayan bir başka kimse putlara tapmalarını şöyle anlatmaktadır: "O dönemde biz, güzel bir taş ele geçirdiğimizde ona tapardık. Taş bulamadığımızda biraz kum toplar, deveden süt sağar ve sütle kumu ıslatıp şekil verip bu kum yığınına tapardık."

PEYGAMBER

Sen'de insan ve toplum, Sen'de temel ve bina;
Ne getirdin, götürdün, bildirdinse âmenna!...

ALLAH'IN SEVGİLİSİ

Düşünüyorum: O'ndan evvel zaman var mıydı?
Hakikatler boşluğa bakan aynalar mıydı?

O

Allah'ın emriyle Kâinatın Efendisi;
Varlığın tacı, varlık nurunun ta kendisi,

ÖLÇÜ

Müjdecim, Kurtarıcım, Efendim, Peygamberim;
Sana uymayan ölçü, hayat olsa teperim!

Necip Fazıl Kısakürek

KUR'ÂN-I KERİM PEYGAMBERİMİZ'İ

(sallallâhu aleyhi ve sellem)

TANITIYOR

Bu bölümde, Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), Kur'ân-ı Kerim'e göre tanıtılmaya çalışılacaktır. İslâm Dini'nin peygamberi olması itibariyle Kur'ân'da Hz. Muhammed'e geniş ölçüde yer verilmiş, O'nun (sallallâhu aleyhi ve sellem) insan olarak ve peygamber olarak nitelikleri, özellikle görevi üzerinde durulmuştur. Peygamberimiz'le (sallallâhu aleyhi ve sellem) ilgili âyetler, başlı başına inceleme konusu olacak kadar geniştir. Nitekim bu konuda pek çok araştırma yapılmıştır. Burada ise çalışmanın hacmine uygun olarak Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) özelliklerinden bazıları seçilmiştir.

ŞEFKATLİ ELÇİ

"And olsun size kendi içinizden bir peygamber gelmiştir. Sizin sıkıntıya uğramanız ona çok ağır gelir, üzerinize titrer. Mü'minlere karşı çok şefkatli ve merhametlidir." (Tevbe Sûresi, 9/128)

İlk olarak inceleyeceğimiz bu âyet, Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) şefkatinin, merhametinin Allah Teâlâ tarafından tasdikidir ve O'nun, bilhassa ümmetine ne kadar düşkün olduğunun ifadesidir. Bir insanın sahip olabileceği üstün özelliklerin hepsine sahip olan Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) başkalarını düşünmekte de herkesten ileridir. Hayatı, bu özelliğini gösteren örneklerle doludur. O, insanlarla ilgili ve iç içe bir hayat yaşamıştır. Onların sorumluluklarını kendisi de hissetmiştir. Efendimiz'in bütün insanları doğru yola kavuşturmak amacıyla

var gücüyle çalışması, onlar için kaygılanması, merhametinin ve insancıllığının göstergesidir. Müslümanlar söz konusu olduğunda ise hassasiyeti daha da artmış, onların değil büyük azaplar içinde olması, sıkıntıya düşmelerinden bile rahatsız olmuştur. Onların kederli olmalarını istememiş, ümmetinin sıkıntıları O'nu da huzursuz etmiştir. Hem bu dünyada, hem de âhirette mü'minlerin mutlu olmaları için gayret göstermiştir.

İNSANLARI KURTARMA GAYRETİ

"Sen onların bu söze (Kur'ân-ı Kerim'e) inanmayıp yanından çıkıp gitmeleri yüzünden neredeyse kendini mahvedeceksin." (Kehf Sûresi, 18/6)

Bu âyet-i kerimede de Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) diğergamlığı belirtilmektedir. Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), sadece kendi milletini değil, bütün insanları İslâm Dini'ne çağırmakla görevlendirilmişti. O, bu görevini eksiksiz yerine getirmek için canla başla, yüreği heyecan ile çarparak çalıştı. İslamiyet'i öğretmek için elinden geleni yaptı. Peygamber olmanın gereklerini eksiksiz olarak yerine getirdi.

İlk zamanlarda halkın çoğu O'nu reddetti; Ondan uzaklaştı; O'nu dinlemek bile istemedi; O'nu yalnız bıraktı; Peygamberimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) ellerinden gelen kötülüğü yapmaya çalıştı; yanlış inançlarından ayrılmamakta inat etti.

Resûlullah Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) ise onların yaptığı kötülüklere ve bu yüzden çektiği sıkıntılara aldırmadı. O, insanların iman etmedikleri takdirde dünyada ve âhirette başlarına neler geleceğini bildiğinden çok üzülüyordu. Onlar kendi elleriyle kendilerini ateşe atıyorlardı. Uçuruma doğru gittiklerinin farkında değildiler. Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), tanıdığı-tanımadığı bütün insanları düşünen ve kendisini onlardan sorumlu hisseden nazik bir kalbe sahipti. Kur'ân-ı Kerim'i kabul etmeyerek kâfir kalmakta ısrar edenlerin durumu, insan sevgisi ile dolu olan Peygamberimiz'i (sallallâhu aleyhi ve sellem) çok fazla kederlendiriyordu. Ancak bu kadar üzülmenin bir faydası yoktu. Sonunda Allah

Teâlâ, yukarıda geçen âyeti inzal buyurdu. Elçisini kendisini helâk edecek derecede üzmemesi konusunda uyardı. Çünkü sonuçta hidâyete erdirecek olan Allah'tır. Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) görevi ise dini tebliğdir, duyurmaktır ve dini yaşayarak insanlara öğretmektir.

RAHMET PEYGAMBERİ

"(Ey Resûlüm), biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik." (Enbiya Sûresi, 21/107)

Allah Teâlâ, Hz. Muhammed'i (sallallâhu aleyhi ve sellem) peygamber olarak göndermekle bütün kâinata, yaratılmışlara merhamet etmiştir. Çünkü son ve mükemmel din olan İslâm Dini'ni O'nun vasıtasıyla duyurmuştur. Bu âyet, aynı zamanda rahmet dini olan İslâmiyet'i kötü, korkulacak bir dinmiş gibi tanıtma çabalarına da bir cevaptır. Allah Teâlâ'nın insanlara bir din göndermesi, rahmetinin sonucudur. Zira O'nun insanlara ihtiyacı yoktur. İnsanların O'na ihtiyacı vardır. Allah'ın dinini kabul edenler, o dinle şereflenirler.

Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem), bir peygamber olarak yaptıkları insanlık için rahmettir. O'nun sayesinde insanlar, medeniyeti ve insan olmayı öğrenmişler, getirdiği yüce dinden etkilenmişler ve faydalanmışlardır. Meselâ, Müslüman olmayanların bile -geçmiş peygamberlerin ümmetlerinde görüldüğü şekilde- dünyada toptan azaba uğramamaları, O'nun rahmetinin sonucudur. Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) âlemlere rahmet oluşu, aynı zamanda Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) Allah katındaki yerinin ve bütün varlıklar için taşıdığı değerin ifadesidir.

Merhum Mehmet Akif Ersoy, "Bir Gece" adlı şiirinde Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) rahmet oluşunu şöyle dile getirmiştir:

Âlemlere rahmetti, evet, şer-i mübini
Şehbâlini adl isteyenin yurduna gerdi.

Dünya neye sahipse, O'nun vergisidir hep;
Medyûn O'na cem'iyyeti, medyûn O'na ferdi.
Medyûndur O Mâsum'a bütün bir beşeriyyet...
Ya Rab, bizi mahşerde bu ikrâr ile haşret.

Şer-i mübin: İslâm Dini.
Şehbâl: Kanat.
Medyûn: Borçlu
Beşeriyyet: İnsanlık.
Adl: Adalet.
İkrâr: Kabul.

SİZİN GİBİ BİR İNSANIM

"(Ey Peygamber) de ki: Ben ancak sizin gibi bir insanım. Şu var ki bana vahiy geliyor." (Kehf Sûresi, 18/110)

Allah Teâlâ, insanlara İslam Dini'ni öğretecek elçi olarak bir insanı seçmiştir. Çünkü kendileri gibi bir insanı, dine uygun bir hayat yaşarken görmeleri daha inandırıcıdır. Nitekim başka bir âyette, dinin muhatapları melekler olsaydı peygamber olarak onlara melek gönderileceği bildirilmiştir.

Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem) de bizim gibi bir insandır. Yalnız Allah O'na vahyetmiş, İslam Dini'ni bütün insanlara duyurmakla görevlendirmiştir. Bunun için Hz. Muhammed'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) vahyi alabilecek özellikler verilmiş, her hareketi peygamberliğe uygun olmuştur.

Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), kendisine verilen peygamberlik vasıfları yani peygamber olması sebebiyle sahip olduğu üstün özellikler dışında diğer insanlar gibidir. O da çalışmış, yorulmuş, acıkmış, hastalanmış, sevinmiş, yeri gelince de şaka yapmıştır. Hz. Muhammed, kendisinin ilâhlaştırılmasını engellemek için zaman zaman "Ben de bir insanım" sözünü söylemiş ve önceki toplumlarda peygamberleri ilahlaştıranların durumuna düşülmemesi uyarısını yapmıştır.

VAHYİN ELÇİSİ

"De ki: Ben size Allah'ın hazineleri benim yanımdadır, demiyorum; gaybı da bilirim, demiyorum; bir meleğim de demiyorum; ben ancak bana vahyolunana uyuyorum." (En'âm Sûresi, 6/50)

Bu âyet-i kerime, Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) yetkilerini, niteliklerini ve peygamberlik vasfının mâhiyetini açıklamakta ve O'ndan hârikalar isteyen inkârcıları kendilerine gelmeye davet etmektedir. Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), Allah'ın güç hazinelerinin kendisinin yanında olduğu, kendi emrine verildiği, bundan dolayı istediği gibi icraatta bulunacağı iddiasında olmamıştır. Mûcizeler göstermek, azap yağdırmak, dağları altın yapmak O'na ait değildir. Bu yüzden müşriklerin (birtakım varlıkları Allah'a denk tutanların, ortak sayanların) O'na, 'Allah'ın elçisi isen Allah'tan iste de bize dünya saadetlerini bol bol versin, dağları altın yapsın, yoksa peygamberliğine inanmayız.' demeye hakları yoktur. Bütün bunlar Allah'ın elindedir, dilediğini yapar. Kâinatın sahibi Allah'tır, kudret O'nundur. Hz. Peygamber, gaybı yani geleceğe ait bilgileri ve duyularla bilinemeyen şeyleri bildiğini söylememiş, bilirim diye de iddia etmemiştir. Bu sebepten insanlara mahsus olmayan hârikulâde işleri O'ndan istemek doğru değildir. Ama Allah dilerse, peygamberler olağanüstü işler yaparlar yani mûcize gösterirler, insanların bilemeyeceği şeyleri bilirler. Peygamberler, peygamberlik görevi gereği sahip olduğu özellikler dışında diğer insanlar gibidirler. Âyette belirtildiği gibi Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), melek olarak yaratılmamıştır. Zaten melek olduğunu da iddia etmemiştir. Bu yüzden müşriklerin 'Bu nasıl peygamber, bizim gibi yiyor, içiyor, sokaklarda dolaşıyor.' demeye hakları yoktur. O, ancak Allah'ın kendisine vahyettiğine uymuş ve Allah'ın emirlerini tebliğ etmiş, Allah ne emretmişse onu yerine getirmiştir.

BABA VE PEYGAMBER

"Muhammed sizden herhangi bir adamın babası değil, O, Allah'ın elçisi ve peygamberlerin sonuncusudur." (Ahzâb Sûresi, 33/40)

Hak dinden uzaklaşıldığı o günkü dünyada İslâmiyet, yeni bir din, yeni bir sistem olduğundan tabiatıyla her konuda yeni düzenlemeler getirmiştir. Bunlardan biri de evlâtlıklar meselesidir. Önceden evlâtlıklar için tatbik edilen hükümler başkaydı. Meselâ, bu kişiler kendi babalarının adlarıyla değil, evlâtlık alan kişinin adıyla çağrılırlardı. Yani o kişinin çocuğuymuş gibi isimlendirilirlerdi. Dinimiz bu uygulamayı değiştirmiş, evlâtlık olan kişinin babasının ve ailesinin gizlenilmesini uygun görmeyerek evlâtlıkların aile adlarıyla anılmalarını emretmiş, evlâtlıklarla ilgili yeni hükümler getirmiştir. Âyette, Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) öz çocuklarından başka kimsenin babası olmadığı, bundan dolayı evlâtlığı Zeyd bin Hârise'nin de babası olmadığı bildiriliyor. Bilindiği gibi Zeyd, Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) evlâtlığıdır.

Bu arada şuna da işaret etmekte fayda vardır. Evet, Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem) öz babamız değildir, ama babalarımızdan önce gelir. Çünkü O, tüm insanlardan daha şefkatlidir. Bizim menfaatimiz, mutluluğumuz için herkesten çok çalışmıştır. Dünya ve bundan sonraki hayatımız yani âhiret için kurtuluş yollarını öğretmiştir. Âyette, Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) elçilik yönü öne çıkarılmakta, asıl önemli olanın O'nun peygamberliği hem de peygamberlerin sonuncusu olduğu vurgulanmaktadır. Bu suretle İslâm Dini'nin son din; Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) de son peygamber oluşunun insanlık için ne kadar önemli olduğu ifade edilmiş olmaktadır.

YÜCE AHLÂK

"Sen en yüce ahlâk üzeresin." (Kalem Sûresi, 68/4)

İslâm Dini, Allah Teâlâ'nın gönderdiği din olduğundan getirdiği ahlâk kuralları da yüce idi. Tabiatıyla dinin uygulayıcısı ola-

rak da Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), en üstün ahlâka sahipti. Peygamber olmadan önce Allah Teâlâ, O'na peygamberliğe uygun bir edep ve terbiye vermişti. Peygamber olarak görevlendirdikten sonra da Resûlü'ne (sallallâhu aleyhi ve sellem) meleği aracılığıyla gerekli ikazları yapmıştı.

Hz. Muhammed'e (sallallâhu aleyhi ve sellem), peygamber olmadan önce ahlâkının güzelliği sebebiyle Mekke halkı tarafından "Emin" lâkabı verilmiş, "Muhammedü'l-Emin (güvenilir Muhammed)" denmişti. Mekkeliler, daha önce bu ünvanı kimseye vermemişlerdi.

Kur'ân'da belirtilen üstün ahlâk özelliklerinin hepsi O'nda vardı. Kur'ân'da yasaklanan hiçbir kötülük O'nda yoktu. Kur'ân'ı okuyup anlayan bir kimse, Allah Teâlâ'nın insanlardan nasıl bir ahlâka sahip olmalarını istediğini Hz. Muhammed'de (sallallâhu aleyhi ve sellem) görürdü. Nitekim Hz. Âişe'ye Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) nasıl bir ahlâka sahip olduğu sorulduğunda, "O'nun ahlâkı Kur'ân'ın emrettiği ahlâkın aynıydı." demiştir. Hoşgörü, cömertlik, cesaret, şefkat, doğruluk, vefa, afvedicilik, güleryüzlülük, sabır, bütün insanların iyiliğini isteme, hak yolunda sıkıntılara katlanma gibi bütün güzel ve üstün özellikler O'nda toplanmıştı. Kısaca O, adı güzel, kendi güzel, huyu güzel Muhammed'di.

Dikkat çeken bir diğer husus da Resûl-i Ekrem'in bu yüce ahlâkının, bazı olaylara veya bazı vakitlere mahsus olmayıp, sürekli olması, her an, her olayda güzel huyunun değişmemesiydi.

İNSANÎ İLİŞKİLERDE MÜKEMMEL ÖRNEK

"Senin onlara yumuşaklıkla muamele etmen, Allah'ın rahmetinden idi. Kaba, katı yürekli olsaydın onlar senin çevrenden dağılırlardı." (Âl-i İmrân Sûresi, 3/159)

Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), sevilen bir insandı. Herkes O'nunla birlikte olmak isterdi. Düşmanları bile O'nda (sallallâhu aleyhi ve sellem) kusur bulamazlardı. Bu âyet-i kerime, Hz.

Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) insanlara nasıl davrandığını anlatmaktadır. O (sallallâhu aleyhi ve sellem), çevresindekilere her zaman nazik, yumuşak bir şekilde muamele ederdi. Zaten Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) görevi, insanları Allah'ın dininin çevresinde toplamaktı. Cenâb-ı Hakk'ın hükümlerini halka güzelce tebliğdi. Bu da halkın kalplerini kazanacak sözlerle, kendilerine yumuşak bir tarzda hitap etmekle, anlayış göstermekle meydana gelebilirdi. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), böyle hareket etmeyip de kaba, merhamet duygusundan uzak davransaydı, muhakkak ki herkes O'ndan (sallallâhu aleyhi ve sellem) uzaklaşırdı. Halbuki insanlar, O'na akın akın koşmuşlar, çevresinde toplanmışlar, O'nu (sallallâhu aleyhi ve sellem), kendi canlarından daha çok sevmiş ve her türlü tehlikeden korumuşlardır. Şüphesiz, kimse çevresine iyi muamelede bulunmayan bir kişinin arkasından gitmez, dinini değiştirerek getirdiği yeni dini kabul etmez. Zaten bir peygamberin her türlü kötü davranıştan uzak olması gerekir. Etrafındaki insanları kaçıran bir peygamber düşünülemez. Resûlullah Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) böyle herkes tarafından beğenilen güzel huylara sahip oluşu Allah Teâlâ'nın vergisidir. Allah mükemmel bir dini duyurmakla görevlendirdiği elçisini de her bakımdan mükemmel kılmıştır.

HER ZAMAN ÜSTÜN KARAKTERLİ

"Arkadaşınız yanılmadı ve sapmadı." (Necm Sûresi, 53/2)

Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), peygamber olmadan önce çevresinde sevilen, güvenilen, saygı duyulan bir kimse iken peygamber olunca milletinin çoğu O'nu yalanladı, toplum dışına itti, O'na düşman kesildiler. O'nun sihirbaz olduğunu, aklını kaybettiğini iddia ettiler. Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) peygamber oluşundan rahatsız oldular. Çünkü İslâm Dini her şeyden önce Allah'tan başkasına tapmamayı emrediyordu. Oysa onlar, elleriyle çeşitli şekillerde yaptıkları putlara tapıyorlardı. Ayrıca İslâm'ın emrettiği bazı şeyler de onların alışkanlıklarına ters düşüyordu.

İşte bu âyet-i kerime; Peygamberimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) atılan iftiraları, iftiracıların kendi hâllerinden örnekler vererek reddetmekte ve peygamber olana kadar O'nunla sohbet eden iyi geçinen insanlara, yalanladıkları kimsenin bir zamanlar görüştükleri kimse olduğunu hatırlatarak tezatlarını göstermektedir. Çünkü O, doğduğundan beri kavminin içindeydi. O'nu pek iyi tanırlardı, dürüstlüğünü, doğruluğunu bilirlerdi. Üstün ahlâkına, güzel davranışlarına her zaman şahittiler. O (sallallâhu aleyhi ve sellem); hakkı, adaleti, doğruluğu, iyiliği ve nice güzel şeyi öğreten bir dini getirmekle kurtuluşa götürmektedir. Yüce duygulara ve davranışlara çağıran insan ne aklını kaybetmiştir ne aldanmıştır ne de başkalarını aldatmak ister. O büyük insan, bilinen üstün karakterini, güzel huyunu muhafaza etmektedir.

MÜ'MİNLERİN GERÇEK DOSTU

"Sizin dostunuz yalnız Allah'tır. Allah'ın peygamberidir ve namazı dosdoğru kılan, zekât veren Allah'a boyun eğen mü'minlerdir." (Mâide Sûresi, 5/55)

Allah Teâlâ, bu âyet-i kerime ile Müslümanlara gerçek dostlarının kimler olduğunu haber vermektedir.

Âyette evvelâ, Cenâb-ı Hakk'ın, mü'minlerin dostu olduğu ifade edilmiştir. O, koruyucumuz, yardımcımız ve sığınağımızdır.

Cenâb-ı Hak'tan sonra O'nun kutlu elçisi Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem) zikredilmiştir. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), bir dostta bulunması gereken bütün özellikleri taşırdı. O, dostluğun en güzel örneğiydi. Öyle ki ashâbının her biri, kendisinin Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) en çok sevdiği kişi olduğu kanaatine varırdı. Çünkü O, herkesi düşünür, yardımcı olur, severdi. Başkaları için yorulur, sıkıntılara düşer, çile çekerdi. En önemli özelliklerinden biri de vefakâr olmasıydı.

Âyetin son kısmında dost olarak, Allah'a ve Peygamberi'ne tâbi olan, yani Allah'ın ve Peygamberi'nin emirlerine uyan Müslümanlar zikredilmiştir. Âyette Müslümanların en belirgin özelli-

ği olarak namazı dikkatle kılmaları ve zekâtlarını eksiksiz vermeleri ifade edilmiştir. Dost olan kimsenin özellikleri içinde namaz ve zekâttan bahsedilmesi; iyi bir Müslüman'ın ibadet konusunda titiz olması gerektiğini gösterir. Ayrıca iyi dostların, üzerlerine düşen bu vazifeleri gönül hoşluğuyla yerine getirdikleri; Allah'a ve Resûlullah'a (sallallâhu aleyhi ve sellem) içtenlikle itaat eden kimseler oldukları ifade edilmiştir.

Bizzat Allah Teâlâ, bu âyet ile mü'minlerin gerçek dostlarını bildirmiştir. Bunların dışındakiler ise Müslümanlar için gerçek dost olamazlar.

KUR'ÂN İLE ÖĞÜT

"Biz onların neler söylediklerini pek iyi biliriz ve sen onların üzerlerine bir zorlayıcı değilsin. Artık benim tehdidimden korkanlara Kur'ân ile öğüt ver." (Kâf Sûresi, 50/45)

Allah Teâlâ bu âyetle, Hz. Muhammed'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) inatla karşı gelen, O'na İslâm'ı yayma imkânı vermek bir yana; adâleti, hakkı savunma fırsatı bile vermek istemeyen inkârcıları tehdit etmekte ve Peygamberi'ne takip edeceği metodu göstermektedir.

Şüphesiz, Yüce Allah, inkârcıların Hz. Muhammed'i (sallallâhu aleyhi ve sellem) yalanladıklarını, O'na eziyet etmek için pekçok yola başvurduklarını ve bunlardan ayrı olarak sahip oldukları görüşleri bilmektedir. Onlar bu yolda devam ettikçe sonunda, âhirette yerleri Cehennem olacak ve büyük azaba mâruz kalacaklardır. Bu yüzden Allah, Peygamberi'ne "Sen onları zorla Müslüman yapacak değilsin." diyerek inatla hak yolu görmek istemeyenlerin Müslüman olmayacaklarını belirtmektedir. Öğüt almak ve Allah'ın emirleri dairesinde yaşamak isteyenlere de Kur'ân ile yol göstermesini tavsiye etmektedir. Bu da gösteriyor ki Hz. Peygamber'in sözleri, yaşayışı, emirleri ve yasakları Kur'ân'a dayanmakta, Kur'ân'ın getirdiği esaslardan kaynaklanmaktadır. Yani sünnet dediğimiz Hz. Muhammed'in yolu, Kur'ân'ı esas almaktadır.

ŞANI YÜCE PEYGAMBER

"Hem Senin şanını yükseltmedik mi?." (İnşirâh Sûresi, 84/4)

Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), bütün insanlığa ve cinlere gönderilmiş bir peygamberdir ve peygamberlerin de sonuncusudur. Mütevazı olduğu için kendisini övmese de bütün peygamberlerin derece bakımından en üstünüdür. Kendisinden sonra peygamber gelmeyeceği için Kıyamet'e kadar adı, şanı duyulacak peygamber O'dur.

Bütün hayatı boyunca güzel yaşamıştır. Bu, dostun-düşmanın kabul ettiği bir vasıftır. Müslüman olmayan Batılı ilim adamlarının insaflıları O'nun yüksek bir şahsiyete sahip olduğunu tasdik etmişlerdir. O'nu Rabbimiz terbiye etmiş ve bu terbiyeyi en güzel biçimde yapmıştır. Allah'ın risâlete hazırladığı bir şahsiyetin şânının yüce olması pek tabiîdir.

Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) şânının yüce oluşunun bir delili de O'nun adının Allah'ın adını takip etmesidir. Kelime-i Tevhid'de bu açıkça görülmektedir. "Lâ ilâhe illallah" denildikten sonra "Muhammedun Resûlullah" denir ki bu şeref her türlü şerefin üstündedir. Günde beş vakit okunan ezan da Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) şânının yüceliğini her yerde ilân eder.

Ayrıca Müslümanlar, Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) adı her geçtikçe O'nun için salât ve selâm getirirler. Yani "Allahümme salli alâ Muhammed" (Allahım! Muhammed'i rahmetine garket) derler. Bu gibi vesilelerle milyonlarca Müslüman hergün O'na dua eder, O'nu över, O'ndan övgüyle bahseder.

ÜMMÎ BİR PEYGAMBER

"Ey Resûlüm! Sen bu (Kur'ân'dan) evvel bir kitap okumamış, yazı da yazmamıştın. Öyle olmasaydı batıl taraftarları şüpheye düşerlerdi." (Ankebût Sûresi, 29/48)

Kâfirler, Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) Allah'ın elçisi olduğuna inanmıyorlardı. Halbuki Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) bu dini icat etmesi mümkün değildi. Çünkü O, aslî özelliğini kaybetmiş Tevrat ve İncil şöyle dursun, hiçbir kitap okumamıştı. Bundan dolayı Resûlullah Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) eski kitapları okuyup güzel bulduğu şeyleri topladığını söylemek imkânsızdır.

Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), okuma yazma bilmiyordu. O'nun (sallallâhu aleyhi ve sellem) bu özelliği peygamberliğinin doğruluğuna delildir. İlâhi kaynaktan geldiği belli olan sözleri, hiçbir kitap okumamış ve doğduğu şehir olan Mekke'den birkaç kere dışında çıkmamış birinin söylemesinin mümkün olamayacağı gün gibi açıktır.

Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), geçmiş toplumlardan, peygamberlerden haber veriyor; bugünkü medeniyetin bile izah edemediği olağanüstü şeyleri anlatıyordu. Kâinat ve insan ile ilgili maddî-mânevî bilgiler veriyordu.

İşte bu âyet-i kerime, Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) ümmî bir peygamber olduğunu bildirmektedir. Bu vasfı sebebiyle O'nun peygamberliğinin hemen tasdik edilmesi gerekirdi. Nitekim başka dinleri bilen pekçok kimse Peygamberimizin bildirdiklerinin insan sözü olmadığını anlayıp İslâmiyet'i seçmişlerdir.

Burada şuna işaret etmekte fayda vardır. Ümmî, okuma-yazma bilmeyen kimse demektir. Medeniyetsiz, câhil, görgüsüz, bir şey bilmeyen, kaba-saba kişi mânâsında değildir. Her hâlinde hikmet olan Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) ümmîliği de düşmanların bu yoldan yapacakları inkârlarının önünü kapatmakta delil olmuştur.

ALLAH'IN HİMÂYESİ

"O seni bir yetim iken barındırmadı mı?" (Duhâ Sûresi, 93/6)

Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), daha annesinin karnında iken babası vefat etmişti. Altı yaşında da annesiz kaldı. O'nu önce dedesi Abdülmuttalib, sonra amcası Ebû Talib himaye ettiler. O'na ayrı bir ihtimam gösterdiler. Kendi çocuklarından daha fazla koruyup gözettiler, güzelce baktılar. Herkesi koruyup gözeten Allah Teâlâ'nın, kendine elçi seçtiği bir kimseyi başıboş bırakması düşünülemezdi. O'nu da himâye etti. Yani yetim olduğu için terbiyesinde bir eksiklik olmadı. Aslında Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), hayatının her döneminde Cenâb-ı Hak tarafından peygamberliğe hazırlanmıştır. Çünkü peygamberler, bütün insanların dünya ve âhiret hayatını belirleyecek bilgileri tebliğle görevli olmak gibi çok önemli işler yaptıklarından Allah, onların eğitimini diğer insanların eline bırakmamıştır.

Ayrıca Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) karşılaştığı olaylar bir hikmete dayalıdır. İleride peygamber olacak bu çocuğun terbiyesini lâyık olduğu şekilde tayin etmiş olan Allah Teâlâ, O'nun her dönemini de bize örnek kılmıştır. Babasız ve annesiz büyüyen çocuklar, Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) de kendileri gibi bir yetim ve öksüz olarak büyüdüğünü öğrenince, Allah'ın bu sevgili kulu ve elçisine bu yönden benzemekten mutlu olurlar.

PEYGAMBER DUASI

"Bedevîlerden öyleleri de vardır ki Allah'a ve Âhiret Günü'ne inanır, kazandığını Allah'a yakın olmaya ve Peygamber'in duasını almaya vesile sayar." (Tevbe Sûresi, 9/99)

Göçebe Araplara bedevî denir. Bunların içinde Müslüman görünüp içi Müslüman olmayanlar yani münâfıklar da vardı. Bu kimseler, kâfirlikte ve münâfıklıkta şehirlilerden beterdi, Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), savaşa hazırlandığında gitmemek için bahaneler uydururlardı. Bu yolda harcadıklarını ziyan sayar, Müslümanların başına belâların gelmesini beklerlerdi. Be-

devîlerden bazıları da vardı ki Allah'a iman eder ve âhiret hayatına inanır, Allah'ın kendilerinden razı olması için gayret gösterirlerdi. Allah yolunda yaptıkları harcamaların kendilerini Allah'a yaklaştıracağını ümit ederlerdi.

Ayrıca Allah yolundaki çalışmalarının Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) kendileri için dua etmesine sebep olacağını umarlardı. Çünkü Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), mallarını Allah yolunda yani hayırlı işler için harcayanlara hayır ve bereket ile dua eder ve Allah'tan bağışlanmalarını dilerdi. Ettiği her dua Allah tarafından kabul edilen Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) duasını alabilmek için Müslümanlar âdeta yarışırlardı. O'nun duasını alan kimsenin üzerinde ölene kadar o duanın tesiri görünürdü.

Âyete göre, Allah ve Resûlü'nün kendisinden razı olmasını isteyen kimse, Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) yolunu, izini takip etmeli ve maddî kazanç gibi dünyevî hayatla ilgili işlerde de dinî esaslara dikkat etmeyi unutmamalıdır.

KIYAMET VE UYARI

"Sen sadece Kıyamet'ten korkanı uyaransın." (Nâziât Sûresi, 79/45)

Bu âyet-i kerime, Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) görevlerinden birini belirtmektedir. Bu suretle insanların O'nu, doğru olarak anlaması sağlanmaktadır. Âyetten anlaşıldığına göre Efendimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) Kıyamet'in vakti ile ilgili sorular sorulmuştur. Halbuki Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) vazifesi, Kıyamet'in şiddetinden korkan kimselere neler yapmaları gerektiğine dair bilgiler vermek ve uyarıda bulunmaktır. Vaktini, saatini bildirmek değildir. Ümmet için de gerekli olan, Kıyamet'in kopacağına iman etmek ve Kıyamet'ten sonraki hayat için hazırlanmaktır.

İslâm Dini'ne göre Kıyamet'in ne zaman kopacağı gibi geleceğe ait bilgileri yalnız Allah bilir. Ancak Allah Teâlâ bildirirse

peygamberler gaybî bilgileri bilirler. Kıyametin vakti ise hiçbir peygambere bildirilmemiştir. Bununla beraber Peygamber Efendimiz, Kıyamet'in belirtilerinin neler olduğunu bildirmiştir. Bu bilgiler, hadîs kitaplarında yer almaktadır. Bir defa daha tekrar etmek gerekir ki önemli olan Allah'ın ve Peygamberi'nin gösterdiği şekilde yaşamaktır.

HAKKIN EBEDÎ ZAFERİ

"Senden önceki peygamberlerle de alay edildi, onlarla alay edenler alaylarının vebaline uğradılar." (En'âm Sûresi, 6/10)

Tarihe bakıldığında çoğu zaman haklı olanların, doğruluğu ve adaleti savunanların hor görülmek, yalanlanmak, eziyete, haksızlığa uğramak gibi davranışlara mâruz kaldığı görülür. Allah Teâlâ'nın emirlerini getiren peygamberler de bu türlü davranışlarla karşılaşmışlardır. Her peygamber toplumu tarafından yalanlanmış hatta memleketlerinden göçe (hicrete) mecbur bırakılmışlardır.

İşte bu âyet-i kerime ile Cenâb-ı Hak, elçisi Hz. Muhammed'i (sallallâhu aleyhi ve sellem) teselli etmekte, karşılaştığı durumun her peygamberin başına geldiği ve sonunda haklı olanın galip olduğu müjdesini vermektedir.

Hz. Muhammed'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) peygamberlik gelince kavmi O'nu yıldırmak, Allah'ın emirlerini tebliğden uzaklaştırmak için ellerinden geleni ardlarına koymamışlardır. Kimi O'nun aklını oynattığını iddia etmiş, kimi büyücü, kimi de şair demiştir. Her söylediğiyle, her yaptığıyla alay etmişler, sözlerini alaycı bir tarzda yorumlamışlardır. Peygamber Efendimiz'i (sallallâhu aleyhi ve sellem) küçük düşürmek için plânlar yapmışlardır.

Ama Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), böyle davranışlara kulak asmamış, olgun davranmıştır. Bu kişilerin hiçbir haklı tarafı olmayan sözlerine göre hareket etmemiş, Allah'a güvenip dayanmış, O'nun sözlerine itaat etmiştir. Sonuçta Hz. Muhammed,

İslam Dini'ni yaymış, Müslüman olarak yaşamış ve O'nunla alay edenler unutulup gitmiştir. İslâmiyet ve Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) yolu ve şânı devam etmiştir.

ALLAH'A ORTAK KOŞMAMAK

"Ben sizin taptığınıza tapacak değilim." (Kâfirûn Sûresi, 109/4)

Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) İslâmiyet'i tebliğ etmeye başlamasından itibaren müşriklerin huzuru bozulmuştu. Onlar, eskisi gibi putlarına tapmaya ve kötü, ahlâksız bir hayat yaşamaya devam etmek istiyorlardı. Çevrelerindeki insanların yavaş yavaş Müslüman olmaya başlamaları onları telâşlandırmıştı. Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) İslâmiyet'i duyurmaktan, yaymaktan vazgeçmeyeceğini anlayınca ona şöyle bir teklifte bulundular: "Bırak bu tuttuğun davayı, biz sana istediğin kadar mal, servet verelim. Kızlarımızdan dilediğinle evlendirelim ve Seni başımıza kral yapalım. Eğer bunları yapmak istemiyorsan, gel bizim ilâhlarımıza tap, biz de senin ilâhına tapalım. Bu konuda ortak olalım. İki tarafın tanrısına taparsak ziyana girmeyiz. Hangimizin tanrısı hayırlı ise ona kavuşmuş olur, bu fırsatı kaçırmamış oluruz."

Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) böyle anlamsız ve saçma bir teklifi kabul etmesi mümkün değildi. Çünkü peygamber olmadan önce bile yanlış inançlara kendini kaptırmamıştı. O zaman da dünyada Yahudiler ve Hristiyanlar, ateşe, Güneş'e, yıldızlara, putlara tapanlar vardı.

Âyette görüldüğü üzere Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), müşriklere ve bütün dünyaya, Allah'tan başkasına tapmayacağını kesin olarak bildirmiştir. Çünkü Allah'tan başka hiçbir şeyde ilâhlık özelliği yoktur. İlâhlığın ortaklaşa kullanılması da mümkün değildir. Müslüman için sadece tek ilâh vardır, o da Allah Teâlâ'dır. Yalnız O'na tapar ve O'na ibadet eder.

O'NUN ŞAHİDİ

"Muhammed, Allah'ın resûlüdür. O'nunla beraber bulunanlar da kâfirlere karşı sert, birbirlerine karşı merhametlidirler." (Fetih Sûresi, 48/29)

İnanmayanlar ne derlerse desinler Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) bir peygamber olduğunun şahidi bizzat Allah Teâlâ'dır. O, bu âyette de görüldüğü gibi Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) adını vererek hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) peygamber olduğunu ilân etmektedir. Şahit olarak Allah yeter. Dolayısıyla Allah Teâlâ, peygamberinin dini duyurması ve yayması için yardımcı olacaktır. Dini yok etmek için uğraşanların gayretleri boşa gidecektir.

Âyette, Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) peygamberliğinin ilânından sonra Müslümanların özellikleri sıralanmaktadır. Buna göre Müslümanlar, kâfirleri değil Müslümanları dost bileceklerdir. Din açısından, Müslümanların en aşağısı kâfirlerin en iyisinden üstündür. Kâfirlerin Müslümanların aleyhine birleştikleri ve birbirlerini destekledikleri bilinen bir durumdur. Tarih boyunca Müslümanlara yapılan zulümlerin sayısı belli değildir. Bunun için Müslümanlar, kâfirlere boyun eğmemeli ve onların Müslümanları sömürmesine ve ezmesine fırsat vermemelidirler. Müslümanların birbirlerine değer vermesinin daha kuvvetli bir toplumun meydana gelmesi için şart olduğu unutulmamalıdır. Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) uygulaması da bu yönde olmuştur. O, kâfirlerin Müslümanların aleyhine olabilecek hiçbir hareketine müsaade etmemiştir.

Yukarıdaki âyete ve Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) sünnetine göre Müslümanlar kendi aralarında kardeşlik havası içinde olmalıdırlar. Kâfirlere karşı sert olmaları ise, gerektiğinde onlara katı davranmaları İslâm Dini'nin şerefine uygun bir tavır içinde olmaları mânâsına gelmektedir.

DOĞRU BİR YOL

"Şüphe yok ki Sen onları doğru bir yola çağırıyorsun." (Mü'minun Sûresi, 23/73)

Bu âyet-i kerimede, Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) temel görevi olan İslâm'a davetin ve takip ettiği yolun doğruluğu anlatılmaktadır.

Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) birçok görevi vardır. Onlardan ilki de bütün insanları İslâmiyet'e çağırmaktır. Bu çağrıda takip edeceği yolu da Allah Teâlâ göstermiş, Hz. Muhammed'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) önce yakın akrabasını İslâm'a davet etmesini emretmiştir. Sonra derece derece bütün insanlara bu yeni din duyurulmuştur. Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) de bu vazifesini eksiksiz yerine getirmiştir.

O'nun davet ettiği yol, yani İslâm bir hayat tarzıdır, yaşama biçimidir. Eksiksiz, yanlışsız, doğru ve güzel bir hayattır. Sonu sıkıntı ve üzüntü, zarar ile bitmez. Gerçek Müslümanlar, bunun farkındadırlar ve bu sebeple İslâm'a uygun yaşamaya gayret ederler.

Kur'ân'ın ifadesiyle Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), böyle kusursuz ve güzel dini duyurmakla görevli peygamberdir. Ne kadar karşı çıkan olursa olsun, O'nun yolu doğrudur. Her emir ve yasağı mutlaka hayırlıdır. Allah Teâlâ, bu âyetle peygamberini doğrulamakta ve desteklemektedir.

KARŞILIKSIZ HİZMET

"Oysa sen buna (tebliğ işine) karşılık onlardan bir ücret de istemiyorsun." (Yûsuf Sûresi, 12/104)

Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), Kur'ân-ı Kerim'i duyurmak ve âyetleri açıklamak için hiçbir ücret istememiş, menfaat beklememiştir. İnsanlara Allah Teâlâ'yı anlatmış, O'nun emirlerini ve yasaklarını iletmiştir. O (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu uğurda dünya malıyla karşılığı ödenemeyecek çileler çekmiştir. Meselâ; Tâif şehri halkını İslâmiyet'e davet etmek için gittiğin-

de Tâifliler, o değerli insana, insanlığa sığmayacak hakaretler etmişlerdir. Şehrin ileri gelenleri halkı kışkırtmış, bu kişiler de Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) geçtiği yolun iki tarafına dizilip O'nu taşlamışlardır. Atılan taşlar ayaklarını yaralamış, ayakkabıları kanla dolmuştur. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), güçsüz kalıp yere oturunca O'nu kaldırıp taşlamaya devam etmişlerdir.

Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) bundan başka daha pek çok sıkıntılar çekmiş, fakat durumundan şikâyetçi olmamıştır. Yaptıkları için karşılık beklemediği gibi bütün malını bu yolda harcamıştır. Sadece Allah'ı hoşnut edebilmek, O'nun rızasını kazanabilmek için gayret sarf etmiştir.

Ayrıca Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) zorluklar içinde, bazen horlanarak sürdürdüğü tebliğ vazifesine karşı hiçbir karşılık beklememesi; imkân bulduğunda da zamanındaki devlet başkanları gibi bir hayat yaşamaması O'nun gayretinin para veya makam için olmadığının delilidir.

KENDİ TOPLUMLARINDAN BİR PEYGAMBER

"Size kendi içinizden âyetlerimizi okuyan, sizi her kötülükten arındıran, size kitabı ve hikmeti öğreten ve daha önce bilmediğiniz şeyleri öğreten bir peygamber gönderdik." (Bakara Sûresi, 2/151)

Bilindiği gibi Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), Allah Teâlâ tarafından bulunduğu toplum içinden seçilerek bütün insanlara peygamber olarak gönderilmiştir. Yani birdenbire dışarıdan gelerek Allah'ın elçisi olduğu iddiasında bulunmamıştır. Bir insanın peygamber olarak bulunduğu toplum içinde görevlendirilmesi o kişinin peygamberliğinin en büyük delillerinden biridir. Çünkü o ve bulunduğu toplum yeni din hakkında bir şey bilmezken Peygamber olan kişiye vahiy gelmeye başlıyor ve bu kişi, bir insanın kendi kendisine elde etmesi mümkün olmayan bilgileri duyuruyor.

Âyette belirtildiği üzere peygamber olarak seçilen Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), Allah Teâlâ'nın gönderdiği vahyi insanlara ulaştırmış ve anlatmıştır. Onları her türlü kötülükten ve çirkinlikten sakındırmaya çalışmıştır. Kur'ân'ı, güzel ahlâkı, toplum düzenini sağlayan ilâhî hükümleri açıklamıştır.

Üzerinde durulması gereken önemli bir konu da daha önce bilinmeyen veya yanlış bilinen -gerek maddi gerekse mânevi- birçok gerçeği Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem), Allah Teâlâ'dan öğrendiği şekilde insanlara duyurmasıdır. O, peygamberliği süresince insanlara öğretilmesi gereken, bir insanın ihtiyacı olan her şeyi, gerek koyduğu prensip ve ilkelerle gerekse uygulamalarıyla öğretmiştir.

İSMİ AHMED MUHAMMED

Bir ismi Mustafa bir ismi Ahmed
Allahümme salli alâ Muhammed
Rûz-i mahşerde ede bize meded
Allahümme salli alâ Muhammed

Nuru ânın kalbini pür nûr eder
Zikri gönül milkini mâmûr eder
Çok salâvat âdemi mesrûr eder
Allahümme salli alâ Muhammed

Nâil olam dersen eğer devlete
Eyle ibadet Cenâb-ı Hazrete
Ber salâvat ruh-i pak-i emcede
Allahümme salli alâ Muhammed

Vird idünüp anı müdâm söyleyen
Yohsul olup baylığını dileyen
Ğına bulur çok salâvat eyleyen
Allahümme salli alâ Muhammed

Derviş Mûsa hâlis eyle niyetin
İmtisâl et emrine ol Hazretin
İşte budur doğru yolun Cennet'in
Allahümme salli alâ Muhammed

Neyzen Mûsa Dede

Rûz-i mahşer: Mahşer günü. **Ber salâvat:** Peygamberimiz'e salâvat getir. **Rûh-i pâk-i emced:** Peygamberimiz'in temiz ve şerefli ruhu. **Vird:** Belli zamanlarda okunan dua. **Müdâm:** Sürekli. **Ğına:** Zenginlik. **İmtisâl:** Sarılmak.

HZ. PEYGAMBER'İN

(sallallâhu aleyhi ve sellem)

ÖZELLİKLERİ

MÜKEMMEL AKTARIM, DOĞRU BİLGİ

Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) şahsı veya tebliğ ettikleri ile ilgili bilgiler konusunda öncelikle ifade edilmesi gereken hususlardan biri, bu bilgilerin doğruluğudur. Asırlar önce yaşamış olmasına rağmen, ilk Müslümanlar Kur'ân'ı naklettikleri gibi, aynı titizlikle Hz. Peygamber'in sözlerini, fiillerini, hâlini hareketini de nakletmişlerdir.

Pakistanlı âlim Süleyman Nedvî'nin Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) hakkındaki konferanslarından seçtiğimiz bazı bölümler, Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) hayatı hakkındaki bilgilerin doğruluğu ve bu konuda O'nun diğer insanlardan farklılıklarına işaret etmektedir.

* Bütün dünya şahittir ve günler geçtikçe bu şehâdetin sübûtu artmaktadır ki Müslümanlar, Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) sîretini (hayatıyla ilgili bilgileri) gayet mükemmel bir şekilde muhafaza edip nakletmişler, bu hususta en ufak bir ihmal göstermemişler, bu mukaddes emâneti dikkatle korumuşlardır. Asırlar, o bilgileri tahrip edememiştir.

* Asr-ı Saâdet'ten zamanımıza kadar muhtelif İslâm ülkelerinde ve ecnebi memleketlerde, Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) sîretine dair bir çok dilde yazılanlar, binlerce eseri aşmaktadır.

* Bir kimsenin hayatı hakkındaki tarihî malûmat ne kadar sağlam olursa olsun, mükemmellik vasfına sahip olmayınca insanlar için uyulacak bir misâl ve örnek sayılmaz. Yine bir kimsenin hayatının bütün kusur ve ayıplardan uzak kâmil bir hayat

sayılabilmesi için onun bütün safhalarıyla bilinmesi ve gizli bir tarafının kalmaması lâzımdır.

* İnsanların en büyüğü bile evine girince ev halkı içinde insanlardan herhangi biri imiş gibi alelâde bir adam olur. Voltaire'nin meşhur bir sözü vardır: "Bir adam, evinin içinde büyük olmadığı gibi ailesi arasında da kahraman sayılmaz." Demek istiyor ki insan evinin içinde bir dereceye kadar lâubali olabilir. Bütün hususiyetlerine, başkalarına gizli kalan her şeyine muttali oldukları için bir insanın büyüklüğü, en yakınlarının gözünde küçülür. Büyüklük, mechuliyet gölgesinde daha azametli görünür. Bu umûmî hükümden Hz. Muhammed'in hayatı bir istisna teşkil eder. Baswort Smith şöyle demektedir: "Büyüklerin şöyle böyle hâlleri hakkında denilenler, İslâm Peygamberi Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem) hakkında asla söylenemez. "Dikkat edelim; insanın iç yüzünü, hakiki mahiyetini ve gönlünde olanları, karısı herkesten daha iyi bilir. İnsanın kusurlarını, noksanlarını ve ayıplarını karısından daha iyi tanıyan bulunmaz. Hz. Muhammed'i peygamberlik davasında ilk tasdik eden hanımı Hz. Hatice olmamış mıdır? Hanımı, O'nun hususiyetlerine, iç ve dış ahvalinin ekseriyetine vâkıftı. O'nu tereddütsüz tasdik etmesi bu davanın doğruluğuna en birinci delil değil midir?

* İnsanların en büyüğü, hanımı varsa, ona kendisinde gördüğü şeylerin hepsini halka anlatmasına, onda müşahade ettiği halleri insanlar arasında açığa vurmasına müsaade etmez. Fakat Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), hanımlarına, evinin içinde iken O'nda her gördüklerini söylemeye izin vermiştir. Gece karanlığı çöktüğü zaman O'nda gördüklerini, gündüz aydınlanınca halka haber vermekte serbest idiler. Kendi odalarında iken müşahede ettikleri halleri, toplulukta söylemelerinde bir mahzur yoktu. Dünyada bu derece kendine güvenen ve alnı ak, yüzü pak olduğundan kendisi hakkında halkın bir kötü söz söylemesinden endişe etmeyen, dedikodu yapmalarından korkusu olmayan başka bir adam tanır mısınız?

* Hz. Peygamber'in sîreti, Kur'ân-ı Kerim'deki yol göstericilik ve bununla ilgili hükümlerin açıklamasından başka bir şey değildir. Bütün hayatı boyunca kendisinden sâdır olan amel ve sözlerle Kur'ân'da bildirilen hakikatlerin izahını yapmıştır. Kur'ân-ı Kerim'in getirdiği hükümlerin hepsine Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) iman etmiş; uygulamaları ve sözleriyle o hükümleri beyan etmiş; fiilen de onları şahsında tatbik etmekle insanlara örnek olmuştur.

Yukarıdaki izahlardan sonra bu bölümde, hadîsler esas alınarak Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) özelliklerinden bir kısmı anlatılmaya çalışılacaktır. Çünkü O'nu, tek bir çalışmada tanıtmak hiç kimse için mümkün değildir.

VAHİY BAŞLIYOR

Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) peygamberliği doğru çıkan rüyalarla başladı. Rüyada ne görse gerçekleşirdi. Bu arada yalnız kalmaktan hoşlanır olmuştu. Sık sık Mekke'de bulunan Hira dağında bir mağaraya gider, orada ibadet ederdi. Evine dönüp bir müddet kaldıktan sonra azığını alır tekrar Hira'ya dönerdi. Mağarada olduğu bir gün vahiy getirmekle görevli olan büyük melek Hz. Cebrail geldi. Gerisini Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle anlatmıştır:

"Melek bana 'Oku!' dedi. 'Ben okumayı bilmem.' diye cevap verdim. O zaman melek beni güçsüz bırakıncaya kadar sıktı. Sonra bırakıp yine 'Oku!' dedi. Ona 'Okumayı bilmem.' dedim. Tekrar gücüm kuvvetim kesilinceye kadar beni sıktı. Bıraktıktan sonra 'Oku!' dedi. Okumayı bilmediğimi söyleyince beni üçüncü defa kuvvetlice sıktı ve bıraktıktan sonra şöyle dedi: 'Yaratan Rabbi'nin ismiyle oku! O, insanı yapışkan bir hücreden yarattı. Oku, ikramı bol olan Rabbin kalemle yazmayı öğretendir. O, insana bilmediğini öğretti.'

İlk vahiy gelmişti. Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), Kur'ân-ı Kerim'in doksan altıncı sûresi olan Alâk sûresi'nin bu ilk âyetlerinin heyecanıyla titreyerek evine döndü, ne olduğunu

anlayamamıştı, "Beni örtün, beni örtün." dedi. O'nu örttüler. Daha sonra, Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) olayı hanımı Hz. Hatice'ye anlattı ve "Kendimden korktum." dedi. Hanımı da "Böyle düşünme. Allah seni hiçbir zaman utandırmaz. Çünkü, Sen, akrabana bakar, acizlerin işlerine yardım eder, fakire verir, misafire ikram edersin." dedi. Bundan sonra Hz. Hatice'nin amcasının oğlu Varaka b. Nevfel'e gittiler. O, diğer dinler hakkında bilgi sahibi olan biri idi. Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) başından geçenleri anlattı. Varaka, durumu anlamıştı. "O gördüğün daha önce Mûsa Peygamber'e de gelen Cebrail adlı melektir." dedi. "Diğer peygamberler gibi Sen de düşmanlığa uğrayacaksın. Keşke halkın Seni Mekke'den uzaklaştırmak istediği zaman, yanında olup yardım etsem." diyerek Hz. Muhammed'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) zor görevinin başladığını belirtti. İşte böylece Hira'da "oku!" emriyle başlayan vahiy, Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) vefatına kadar yirmi üç sene sürdü. Kur'ân'ın bu ilk âyetlerinin indiği ay Ramazan ayı, o gece de Kadir Gecesi idi.

RESÛLULLAH'A İNANMAK

"Resûlullah" Allah'ın elçisi demektir. Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem) de Allah'ın elçisidir yani Resûlullah'tır, Peygamber'dir. Peygamberlerin özelliklerinden biri de yalan söylememektir. Allah Teâlâ'nın elçiliğini yapan bir kimsenin yalan söylemesi düşünülemez.

Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) ashâbı da O'nun söylediklerine yürekten inanır, söylediklerinde şüpheye düşmezlerdi. Aşağıda nakledeceğimiz örneklerde, sahâbîlerin Resûlullah'a (sallallâhu aleyhi ve sellem) kesin inancını görmekteyiz.

Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), bir bedevîden (çölde yaşayan kimse) bir at satın aldı. O sırada Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) yanında para yoktu. Parayı almak için evine doğru yöneldi. Bedevî de arkasından yürüyordu. Evden parayı alıp vereceği için Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), hızlı yürüyordu. Bu sebeple aralarında biraz mesafe vardı. Dolayısıyla bedevînin

yanında atı görenler, onu Resûlullah Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) aldığını bilmedikleri için atı satın almak istiyorlardı. Bir kimse, Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) verdiği fiyattan daha fazlasını teklif edince, bedevî ileride yürüyen Peygamber Efendimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) seslenerek yanına vardı ve "Atı alıyorsan al, yoksa başkasına satacağım." diyerek Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) ile daha önce anlaşmamış olduğu havasını verdi. Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) ise "Ben, onu senden satın almadım mı?" diye sordu. O sırada birkaç kişi de onların etrafında toplanmıştı. Bedevî "Hayır ben onu Sana satmadım." diyerek biraz önce Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) ile yaptığı anlaşmayı inkâr etti. Orada bulunanlar bedevîye Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) söylediği doğrudur diyerek bedevîyi uyarmak istediler. Bedevî ise yaptığı yanlışlığın farkında olmadan ısrarını sürdürdü ve Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) ile anlaşma yaparken kimin gördüğünü sorup şahit istedi. Bedevî atı satarken Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) ile kendisinden başka kimsenin orada olmadığını biliyordu ve kimsenin şahit olamayacağını düşünüyordu. Fakat orada bulunan Huzeyme b. Sâbit adlı sahâbî "Ben, senin atı Resûlullah'a sattığına şahitlik ediyorum." dedi. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) Huzeyme'ye "Bizimle birlikte olmadığın hâlde nasıl şahitlik ediyorsun?" diye sordu. Huzeyme "Seni tasdik ederek ey Allah'ın Resûlü! Ben, Sana vahiy geldiği için Seni tasdik ediyorum." dedi. Huzeyme o andaki olay sebebiyle değil, vahiy alan bir kişi olması sebebiyle Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) doğru söylediğine şahitlik etmişti. Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) de Huzeyme'nin bu inceliğin farkına varması sebebiyle onun şahitliğini iki kişinin şahitliğine denk tuttu.

Başka bir örnek de Hz. Ebû Bekir'in "sıddîk" lâkabını almasına sebep olmuştur. Bu olay Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) Mîrac hâdisesiyle ilgilidir. Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) Mekke'de iken bir gece Cebrâil tarafından yatağından alınıp önce Kudüs'te bulunan Mescid-i Aksâ'ya götürülmüş; daha sonra da Allah Teâlâ'nın huzuruna çıkarılmıştır. Bu olaya Mîrac denilir.

Hiçbir kişiye ve peygambere nasip olmayan Allah Teâlâ ile görüşme şerefi, saâdeti bizim peygamberimiz Hz. Muhammed'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) nasip olmuştur. Mîrac, gecenin bir kısmında olup bitmiştir. Bu hâdise, o devir için inanılması zor bir olaydı. Onlar kısa bir mesafeye bile ya yürüyerek ya at veya deve sırtında saatler süren yolculuklar yapıyorlardı. Birkaç saat içinde Mekke'den Kudüs'e gitmek ve Allah Teâlâ ile görüşüp dönmek onlar için inanılmazdı. Mesele, müşrikler tarafından Hz. Ebû Bekir'e iletildi ve "Arkadaşının bir gece içinde Mescid-i Aksâ'ya götürülmesine ne dersin?" diye soruldu. Müşrikler, Hz. Peygamber'i (sallallâhu aleyhi ve sellem) tenkit etmek için fırsat bulduklarına inanıyorlardı. Konuyu ilk defa onlardan duyan Hz. Ebû Bekir ise onlara "O, böyle bir şey söyledi mi?" diye sordu. Onlar "Evet" dediler. Hz. Ebû Bekir bütün Müslümanlara örnek olacak şu cümleyi söyledi "Eğer O, böyle bir şey söylemişse doğrudur." Müşrikler "Nasıl böyle bir şeybir şeye inanırsın?" dediklerinde Hz. Ebû Bekir'in cevabı şöyle oldu: "Evet, ben O'nun söyleyeceği bundan daha acaip şeylere de inanırım. Ben ona gelen haberleri (vahyi) de doğrularım." Hz. Ebû Bekir'e bundan sonra Ebû Bekir Sıddîk (tasdik eden, doğrulayan) denildi.

BİR PEYGAMBERE İSYAN

Bir din insanlar tarafından bozulunca Allah Teâlâ, tekrar peygamber göndererek dininin asıl, bozulmamış şeklini bildirmiştir. Her devirde insanlar kendilerine gelen peygambere uyarlarsa iman etmiş sayılır. Herhangi bir peygamber geldiğinde onun devrindekiler "Biz daha önceki dine inanıyoruz bu dini kabul etmiyoruz." dediklerinde kâfir sayılmışlardır. Hz. Mûsa geldiğinde Mûsa'ya, Hz. İsâ geldiğinde İsâ'ya inanıp ona tâbi olmak, isyan etmemek gerekir. Onların devirlerinde onlara inananlar, Müslüman sayılırlar.

Son peygamber olan Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem) geldikten sonra da İslâmiyet'ten başka din ve Hz. Muhammed'den (sallallâhu aleyhi ve sellem) başka uyulacak peygamber yok-

tur. Kur'ân-ı Kerim'de de din olarak İslâmiyet, peygamber olarak Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem) gösterilmiştir. Peygamberi inkâr edip sadece Allah'ın varlığına inanmak yetmez. Çünkü peygamberi gönderen Allah'tır. Peygamber'i inkâr, Allah'ı inkâr ve Peygamber'e isyan, Allah'a isyan sayılır.

Aşağıda nakledeceğimiz hadîsten bir peygambere isyan etmenin ibretli neticesini öğreneceğiz. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

"Kıyâmet Günü İbrahim (aleyhisselâm), babası Âzer ile karşılaşır. Babasının yüzü kararmış ve toz toprak içindedir. İbrahim, babasına: 'Dünyada iken, bana karşı asi olmamanı söylememiş miydim?' der. Babası: 'İşte bugün sana karşı gelmeyeceğim.' der. Hz. İbrahim babasının kurtulması için Allah'a dua eder. Ancak Allah Teâlâ: 'Ben Cennet'i kâfirlere haram kıldım (giremezler).' buyurur. İbrahim'in kâfir olan babası kana bulanmış bir sırtlan hâline çevrilir ve ayaklarından tutularak Cehennem'e atılır."

PEYGAMBERİMİZ'E SALÂVAT GETİRMEK

Peygamberimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) salât ve selâm getirmek Kur'ân'ın emridir. "Şüphesiz Allah ve melekleri, Peygamber'e salâvat getirirler. Ey iman edenler! Siz de O'na salâvat getirin ve tam bir teslimiyetle selâm verin." (Ahzâb Sûresi, 33/56) âyetine göre, Allah'ın ve meleklerin, Peygamberimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) salâvat getirdiği belirtilmekte, mü'minlerin de Peygamberimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) salât ve selâm getirmesi istenmektedir. Bu âyet, Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) Allah katındaki değerini göstermektedir. Allah Teâlâ'nın Hz. Muhammed'e salâvat getirmesi demek, O'na merhamet etmesi, O'nun şanını yüceltmesidir. Meleklerin Hz. Muhammed'e salâvat getirmesi de O'nun kıymetini anıp, O'nun daha yüce mertebelere ulaşması için dua etmeleri olarak açıklanmıştır. Allah Teâlâ'nın Peygamberimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) salâvat getirmesi aslında O'nun için yeterlidir. Ancak Allah Teâlâ Müslümanlara da salâvat getirmeyi emretmekle onlara lütfetmiş olmaktadır. Çünkü Allah'ın en sevdiği

kul olan Yüce Peygamberimiz'i (sallallâhu aleyhi ve sellem) anmak bir nimettir.

Yukarıdaki âyet nâzil olunca sahâbîler Peygamber Efendimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) nasıl salât ve selâm getireceklerini sormuşlar, Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) de bunu şöyle açıklamıştır:

"Allahümme salli alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed kemâ salleyte alâ İbrâhîme ve alâ âli İbrahîm inneke hamîdun mecîd. Allahümme bârik alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed kemâ bârekte alâ İbrâhîme ve alâ âli İbrahîm inneke hamîdun mecîd."

Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), bundan başka salâvat ifadeleri de öğretmiştir.

"Allahümme salli alâ Muhammed"

"Allahümme salli alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed."

"Allühümme salli alâ Muhammedin ve alâ ezvâcihi ve zürriyetihî kemâ salleyte alâ İbrahîm. Ve bârik alâ Muhammedin ve alâ ezvâcihi ve zürriyetihî kemâ bârekte alâ İbrahîm, inneke hamîdun mecîd."

Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), adının geçtiği her zaman salâvat getirmekle ilgili olarak şöyle buyurmuştur:

"Bana bir defa salâvat getirene, Allah on salâvat sevabı verir."

"Kıyamet Günü'nde insanların bana en yakını en çok salâvat getirendir."

"Cuma günleri bana daha çok salâvat getiriniz."

"Dualar, yeryüzü ile gökyüzü arasında durdurulur. Sonunda Peygamber'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) salâvat getirinceye kadar o dua Allah katına yükseltilmez."

"Yanında, ismim anıldığı hâlde bana salât ve selâm getirmeyen kimse perişan olsun (burnu sürtülsün)." Başka bir hadîste Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu kişileri "cimri" olarak nitelemiştir. Ayrıca Peygamberimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem), salât

ve selâm getirmeyen kişi O'nun (sallallâhu aleyhi ve sellem) selâmından da mahrum kalır. Çünkü bizim getirdiğimiz salât ve selâmlar O'na sunulur ve O da bu salât ve selâma cevap verir.

Çok kıymetli sözleri ihtiva eden salâvat, Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) adının geçtiği zamanlarda söylenmesinden ayrı olarak zikir olarak da söylenir. Nakledeceğimiz hadîste Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), salâvatın zikir şeklinde söylenmesini tavsiye etmiştir.

Übey İbn Kâ'b adlı sahâbi, Hz. Peygamber'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) en makbul dua şeklini öğrenmek için "Ben sana çok salât getiriyorum yâ Resûlallah, bunu ne kadar yapmam gerekir?" diye sormuş. Hz. Peygamber, kendisine istediği kadar salâvat getireceğini bununla beraber salâvatı artırmanın daha iyi olacağını ifade etmiş. Übey, dualara ayırdığı zamanın tamamında salâvat getirmesinin nasıl olacağını sorunca Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) "O takdirde Allah bütün sıkıntılarını giderir ve günahlarını bağışlar." buyurmuştur. Bu hadîse göre Allah'ı zikir yanında Peygamberimiz'i (sallallâhu aleyhi ve sellem) de anmamız gerekmektedir. Bir Müslüman, günlerini Allah ve Resûlü'nü (sallallâhu aleyhi ve sellem) hatırlamadan geçirmemelidir.

EBEDÎ ÖRNEĞİMİZ

İslâm Dini'nin kitabı Kur'ân'dır. Ancak Kur'ân'ı, Allah Teâlâ'dan ilk alan, onu ilk anlayan ve yaşayan ise Peygamberimiz'dir. Allah Teâlâ, elçisini vahyi almaya ve yaşamaya hazır özelliklerle donatmış, güzel ahlâkla bezemiştir. O olmaksızın, O'nun örnek hayatı olmaksızın Kur'ân'ı gerçek derinliği ile anlamak ve hayatımıza yansıtmak da mümkün değildir. Kur'ân'ı anlamak ve yaşamak için Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) yol göstericiliğine ihtiyaç vardır. Meselâ, Kur'ân-ı Kerim'de Allah Teâlâ, Müslümanlardan namaz kılmalarını istemekte, ama namazın nasıl kılınacağını, kaç rekât olduğunu, namazda neler okunacağını açıklamamaktadır. Namazın nasıl kılınacağı Peygamber Efendimiz'den (sallallâhu aleyhi ve sellem) öğrenilmiştir.

O (sallallâhu aleyhi ve sellem), namazı vahiy yoluyla öğrenmiştir, nitekim ashâbına bu olayı şöyle anlatmıştır: "Cebrâil geldi ve bana imam oldu. Ben de onunla beraber namaz kıldım. Beş vakit namazı bana imam olarak kıldırdı."

Hiçbir din peygambersiz olmaz. Çünkü insanlar, vahyi doğrudan alacak şekilde yaratılmamışlardır. Peygamberler ise bu konuda farklıdırlar. Peygamberlerin yaptıkları işler, Allah'ın onayını almıştır ve onlar vahiy vasıtasıyla dini nasıl uygulayacaklarını öğrenmişlerdir. Dolayısıyla dini öğrenmenin tek yolu Peygamber Efendimiz'i (sallallâhu aleyhi ve sellem) tanımaktır, yaşayışını iyice öğrenmektir.

HZ. PEYGAMBER ÖĞRETİYOR

Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) olmadan Müslüman olarak yaşamak mümkün değildir. Dinde, doğru inanç şeklinden, ibadetlerin nasıl yapılacağına dair her konu Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) öğretmesi ve uygulaması ile belirlenmiştir. Kur'ân-ı Kerim'i insanlara duyuran da O'dur. Dolayısıyla İslâm Dini ile ilgili her bilgi Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem) tarafından öğretilmiştir. Kur'ân, esaslar koyar, Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) hayat biçimi olan sünnet de bu esasların nasıl yaşanacağını gösterir. Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) herhangi bir konudaki tatbikatına bakmadan kendi bildiği ile amel etmek, kendi anladığı şekilde ibadet etmek bakın nasıl sonuçlanmıştır:

Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), bir hastayı ziyaret etmişti; hasta küçülmüştü (bir kuş yavrusu gibi âcizdi.) Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), ona "Allah'a nasıl dua ediyordun, ondan ne istiyordun?" diye sordu. Hasta, "Allahım! Bana âhirette ne ceza vereceksen, onu bana dünyada ver de âhirette verme diye dua ediyordum" dedi. Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) bu duruma hayret etti ve "Sübhanallah! Senin buna gücün yetmez, 'Allahım! Bana dünyada da, âhirette de iyilik ver. Beni Cehennem azabından koru.' diye dua et." diye buyurdu. O kişi böyle dua etti ve şifa buldu.

Görüldüğü gibi duanın da yanlışı ve kişiye zararı dokunanı olabilmektedir. Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu olayda nasıl dua edileceğini öğretmiştir. O, çeşitli vesilelerle dua ile ilgili başka açıklamalarda da bulunmuştur. Meselâ, ezan okunurken, Müslüman askerlerin kâfirlere saldırdığı an ve yağmur yağdığı zamanlar gibi bazı vakitlerin duanın kabulü için daha müsait olduğunu belirtmiştir.

O'na uyarak O'nun gibi dua etmek duaların kabulü için bir sebeptir. Nitekim bir İslâm âlimi de duam kabul olmuyor diye dertlenen kişiler için şöyle demiştir: "Duam kabul edilmiyor diye dertlenen kişi, Allah'ı ve Resûlü'nü seviyorum, der, ama sünnetlerini yerine getirmez." Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) sünnetlerine uymak Allah'ın o kuldan razı olmasına sebep olmaktadır. Çünkü Resûlullah'a (sallallâhu aleyhi ve sellem) itaat eden Allah'a itaat etmiştir.

RESÛLULLAH'A VE SECDEYE HAKARETİN BEDELİ

İslâmiyet'in ilk günleri. Yani kâfirlerin her türlü saldırıda bulunduğu günler. Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), zaman zaman Kâbe'de namaz kılardı. Yine böyle bir gündü. Resûlullah Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), Kâbe'de namaz kılıyordu. Orada Kureyşli kâfirlerden de bir grup vardı. İçlerinden biri "Falancalarda yeni kesilen devenin döl kısmını getirip secdeye vardığında Muhammed'in sırtına kim koyar?" dedi. Ukbe b. Ebî Muayt adlı müşrik, gidip devenin döl kısmını getirdi ve Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) secdede iken sırtına koydu. Müşrikler kahkahalarla gülmeye başladılar. Allah'ın en sevdiği, yaratılmış ve yaratılacak varlıkların en üstünü, nezâket, insanlık, büyüklük sembolü olan Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) secdeden başını kaldırmadı. Hemen Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) kızı Fâtıma geldi ve babasının sırtından o pis şeyleri aldı, bunu yapana da beddua etti.

Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), namazı bitince, İslâmiyet'i ve Müslümanları ortadan kaldırma hareketinin başı olan ve na-

maza hakaret eden bu kişiler için Allah Teâlâ'ya şöyle dua etti: "Allahım! Ebû Cehil'i, Utbe b. Rabîa'yı, Şeybe b. Rabîa'yı, Velîd b. Utbe'yi, Umeyye b. Halef'i ve Ukbe b. Ebî Muayt'ı sana havale ediyorum."

Bu bir beddua değildi, ama Allah Teâlâ, Sevgili Peygamberi'ne (sallallâhu aleyhi ve sellem) yapılan hakareti affetmedi. Bu kişiler, Bedir Savaşı'nda öldüler ve ölüleri orada bir çukura atıldı.

HENDEK SAVAŞI'NDA

Hicretin 5. yılında Medine'de yaşayan Yahudiler, Müslümanlarla antlaşma yapmış olmalarına rağmen Mekke'deki müşriklerle birleşerek Medine'de bulunan Müslümanları yok etmeye karar verdiler. Yahudiler, kabile kabile dolaşarak on bini aşkın bir ordu meydana getirdiler. Bu ordu, o güne kadar Müslümanlara saldıran orduların en büyüğüydü.

Durumu öğrenen Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), ashâbın ileri gelenleriyle bir toplantı yaptı. Selmân-ı Fârisî adlı sahâbî Medine'nin düşmanın gireceği kısmına hendek kazmayı teklif etti, bu teklif kabul edildi. Şehrin üç tarafı, birbirine bitişik evlerle çevrili olduğu için düşman ancak bir taraftan saldırabilirdi.

Bütün Müslümanlar canla başla hendek kazmaya koyuldular. Kibir nedir bilmeyen Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) de sahâbe ile beraber taş taşıyor, toprağı kazıyordu. Peygamber olduğu günden itibaren kendisini rahat bırakmayan, O'na sıkıntı vermek için her yolu deneyen düşmana karşı hazırlıkları sürdürürken Allah'a güvenmenin rahatlığı içinde çalışıyordu. Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) için doğru olmak, doğru yolda yürümek önemliydi. Aslında O, Allah Teâlâ'nın kendisine ihsan ettiği İslâm nimetinin mutluluğunu hissediyordu. Dolayısıyla bu uğurda çekilen sıkıntılar O'na ağır gelmiyordu. Aksine toprağı kazarken şükrünü ifade eden sözler söylüyordu.

TEVHİDDE VE NAMAZDA PAZARLIK YOK

Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), İslâm'ı tebliğde insan ruhuna uygun olanı seçer, ona göre toplumu yönlendirirdi, ancak taviz verilmesi mümkün olmayan konularda tereddüt etmeden gerekeni yapardı. Meselâ, bazen İslâmiyet'i öğrenmeye kabile temsilcilerinin geldiği olurdu. Bu heyetlerden biri de Tâif ahâlisinden Sakifliler'in temsilcisiydi. Sakifliler, Müslüman olmayı kabul ettiklerini söylediler, bir zamanlar Hz. Peygamber'i taşlayan Tâifliler Müslüman olmak üzereydiler, ancak Peygamber Efendimiz'den (sallallâhu aleyhi ve sellem) üç sene daha putlara tapmaları için müsaade istediler. Hz. Peygamber bunu kabul etmeyince iki seneye indiler. Sakifliler, bir nevi pazarlık yapıyorlardı. Sonra bir seneye indiler. Yine kabul edilmeyince bir ay olsun da (iyice) düşünemeyenler alışsın." dediler. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) putlara tapmak için hiçbir süreyi kabul etmedi. Ancak putları kendi elleriyle kırmak yerine, putları kırmak için Ebû Süfyan ve Muğire b. Şu'be'yi göndereceğini söyledi. Sakifliler namaz da kılmak istemediklerini söyleyince Peygamber Efendimiz buna da müsaade etmedi. "Namaz olmayan dinde hayır yoktur." buyurdu.

Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) bu tavrından anlaşılmaktadır ki Allah'ın birliğine inanma ve sadece O'na ibadet etme İslâm'ın temel esaslarındandır, onlardan vazgeçilemez. O (sallallâhu aleyhi ve sellem), Sakifliler'in diğer isteklerinde ise fazla sıkı davranmadı. Ve onların zamanla İslâmiyet'in bütün emirlerini yerine getireceklerini söyledi.

TEBLİĞ TEHDİTLE ÖNLENEBİLİR Mİ?

Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) hayatın içindeki hâli, olaylar karşısındaki tutumu, O'nu tanımakta en büyük yardımcıdır. Örnek olması açısından İslâmiyet'i tebliğ yolundaki tavrı, metodu ve karşılaştığı zorlukları nasıl yendiği incelendiğinde O'nun büyüklüğü açıkça görülür. O'na göre Allah'ın dininden tâ-

viz vermek mümkün değildir. Kararlılığı, görevini yerine getirmedeki sebatı din ile ilgili her şeyin ciddiye alınması gerektiğini göstermektedir. İslâmiyet'in yayılmaya başladığı ilk zamanlarda Hz. Muhammed'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) inananların sayısının günden güne artması, Mekkeli müşrikleri rahatsız ediyordu. Müslümanlara çeşitli eziyetler yapmalarına rağmen bu yeni dinin yayılmasına engel olamıyorlardı.

Sonunda müşriklerin güçlü ve zengin olanları toplandılar ve Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) amcası Ebû Tâlib'e gidip, O'nu korumaktan vazgeçmesini istemeye karar verdiler. O devirlerde Araplar arasında akrabalık her şeyin üstünde tutuluyordu. Hâşimoğullarından olan Hz. Muhammed'i (sallallâhu aleyhi ve sellem) bütün sülâle koruyordu. Akrabalık dinden önce geliyordu. Müslüman olmayan Ebû Tâlib, yeğenini himaye ediyordu. Bütün sülâle içinde sadece Ebû Leheb adındaki amcası Hz. Muhammed'i (sallallâhu aleyhi ve sellem) korumuyordu, hatta müşriklere yardım ediyordu. Mekkeli müşrikler Hz. Muhammed'i (sallallâhu aleyhi ve sellem), Ebû Tâlib'e şöyle şikâyet ettiler: “Kardeşinin oğlu bizim dinimizin aleyhine çalışıyor. Putlarımızı kötülüyor, atalarımızın doğru yolda olmadığını söylüyor. Ya Muhammed'i bu işten vazgeçir ya da sen O'nu korumaktan vazgeç.” Ebû Tâlib, onları başından tatlı sözler söyleyerek savdı ve yeğenini korumaya devam etti. Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) de halkı İslâm Dini'ne çağırmayı sürdürdü.

Durumun değişmediğini gören müşrikler tekrar Ebû Tâlib'e bir heyet gönderdiler. Heyettekiler şöyle dediler: “Biz artık sabredemiyoruz, ne olursa olsun. Eğer sen, Muhammed'i vazgeçirmezsen, biz senden vazgeçeriz. Her ne pahasına olursa olsun, aramızdaki davayı halletmek istiyoruz.”

Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu duruma çok üzüldü. Kendisini büyüten amcasının O'nu terk etmek üzere olduğunu anladı. Mekkeli müşrikler ve şimdi de amcası Allah'ın emirlerini duyurmayı bırakmasını istiyorlardı. Fakat Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), Allah'tan ve O'nun emirlerinden vazgeçmeyi düşün-

müyordu. O (sallallâhu aleyhi ve sellem), vazifesini yerine getirecekti. Amcasına: "Ey babam yerinde olan amcam! Ben, Allah tarafından O'nun emirlerini duyurmakla görevliyim. O'nun emirlerini yerine getirmeye mecburum. Ben kendiliğimden bir şey yapmıyorum. Bir elime Güneş'i, diğer elime Ay'ı verseler görevimden ayrılmam. Ya Allah bana bu peygamberlik vazifesini yapmakta yardım eder ya da ben bu uğurda feda olurum." dedi ve kalkıp yürüdü.

Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) böyle üzülmesi Ebû Tâlib'e çok dokundu. Çünkü O'nu kendi çocuklarından daha çok severdi. O'nun üzüntülü olarak gitmesine dayanamadı, geri çağırdı ve: "Sen işine bak oğlum. Ben sağ oldukça onlar Sana bir şey yapamazlar, kılına bile dokunamazlar." dedi. O'nu asla bırakmayacağına dair bir de şiir söyledi. Şiirin bir bölümü şöyledir: "Çocuklarımızı ve eşlerimizi unutarak, Muhammed'i korumak için canla başla savaşarak ölmedikçe biz onu asla teslim etmeyiz."

Görüldüğü gibi Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), görevini yerine getirmek için en yakınlarını bile terk etmeyi göze almıştı. O, bir peygamberdi ve O'nun getirdiği din bütün dünyanın daha doğrusu Müslüman olan herkesin mutluluğunu temin edecekti. Bu dini insanlara ulaştıracaktı. Kendisine neye mal olacağı hiç önemli değildi. Önemli olan tüm insanların dünya ve âhiret kurtuluşunu sağlamaktı.

EBÛ CEHİL TAVRI

Allah Teâlâ'nın elçisi olan Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), Kur'ân-ı Kerim'de belirtildiği gibi Allah'ın muhafazası altında idi. Gerçi bütün insanlar Allah'ın korumasındadırlar, ama burada bahsettiğimiz peygamberlik görevi esnasındaki korumadır. Konuyla ilgili pek çok örnekten biri de İslâm'ın ve Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) en büyük düşmanı olan Ebû Cehil'in bir teşebbüsüdür.

Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), Kâbe'de namaz kıldığı zamanlarda, kâfirler bunu fırsat bilip O'nu rahatsız eder-

lerdi. Bir defasında Ebû Cehil bir saldırı plânladı. Müslümanlara "Muhammed hâlâ yüzünü toprağa sürtüyor mu?" dedi. Yüzünü toprağa sürtmek dediği namaz kılmaktı. Allah'ın önünde eğilmeyi aşağılık bir şey sayıyor, alay ediyordu. Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) namaza devam ettiği söylenince "Lât ve Uzza'ya yemin ederim ki O'nu, böyle görürsem boynuna basacağım, yüzünü toprağa gömeceğim" dedi.

Bir süre sonra Resûlullah'ı (sallallâhu aleyhi ve sellem) namaz kılarken buldu. Secdede iken boynuna basmak için yanına gitti. Fakat birdenbire elleriyle bir şeylerden korunuyor gibi yapıp Resûlullah Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) yanından uzaklaştı. Ona ne olduğunu soranlara Ebû Cehil şöyle cevap verdi. "Muhammed ile benim aramda ateş hendeği, korkunç bir şey ve kanatlar vardı."

Bu olayda dikkat çeken bir husus da Ebû Cehil'in insan haklarına saygısızlığıdır. Kendisinin birçok tanrısı vardı ve bunlar kendi elleriyle yaptıkları heykellerdi. Bu putlara uğramadan yolculuğa bile çıkmazlardı. Onlara saygı gösterirlerdi. Nitekim Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) boynuna basacağına yemin ederken put tanrılarından Lât ve Uzza'ya yemin etmişti. Ama Ebû Cehil'e göre Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) bir başka tanrıya inanmaya ve ibadet etmeye hakkı yoktu. Ya onlar gibi putlara tapacaktı ya da böyle eziyet görecekti. Fakat işler Ebû Cehil'in dediği gibi olmadı. Allah'ın elçisi olan Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) dediği gibi oldu ve olmakta.

NE KÖTÜ KOMŞULUK BU

İslâmiyet'in ilk yıllarında Müslümanlar sayıca az oldukları için Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) ve Müslümanlar eziyetlere maruz kalmıştır. Daha sonra Müslümanlar çoğalıp, Medine'de devlet kurduktan sonra Müslümanlar, hem Resûlullah Efendimiz'i (sallallâhu aleyhi ve sellem) hem de kendilerini daha iyi koruyabilmişlerdir.

Mekke'de müşriklerin Hz. Peygamber'i yıldırmak ve rahatsız etmek için yaptığı çeşit çeşit kötülüklerden biri de şudur:

Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) evi kâfirlerin ileri gelenlerinden Ebû Leheb ile Ukbe b. Ebî Muayt'ın evinin arasındaydı. Her gün evinden çıkarken veya evine dönerken doğum yapmış bir hayvanın doğumdan sonra çıkan pislikleri veya kesilmiş bir hayvanın atılan kısımlarının kapısının önüne konulmuş olduğunu görürdü. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), yayının ucuyla bu pislikleri iter, öylece evinden çıkmaya veya evine girmeye yol bulurdu. Bir taraftan da şöyle buyururdu: "Ne kötü komşuluk bu!"

Bizim kendimize bile lâyık görmediğimiz bu ve benzeri davranışlara, bütün kâinatın ve zamanların gerçek efendisi olan Sevgili Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) sabırla mukabelede bulunmuştur. Çünkü Bâki olan Allah'ın dinini koruyup yaşatacağını biliyordu. Bu gibi hâdiseler, O'nun (sallallâhu aleyhi ve sellem) için engel sayılmıyordu, zorluklara önem vermiyordu.

Onun bu haline kendisini sevenler üzülüyorlardı. Meselâ, Medine'de iken bir savaştan döndüğünde kızı Hz. Fâtıma, babasının yorgun hâlini görünce ağlamaya başlamış. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), ağlamasının sebebini sorunca Hz. Fâtıma "Rengin solmuş, üstün başın yıpranmış." diye cevap vermiş. Halbuki Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), buna hiç aldırmıyordu. Kızına "Fâtıma, ağlama, Allah, babana bir görev verdi. İnsanların yaşadığı her yere İslâmiyet duyurulacak ve yayılacak. Bu, benim vazifemdir." buyurdu. O'nun için önemli olan İslâmiyet'i tebliğ etmekti. O (sallallâhu aleyhi ve sellem), Allah'ın lütfuyla da bu vazifesini yerine getirdi.

HZ. PEYGAMBER'İN ÖRNEK AHLÂKI VE ŞAHSİYETİ

Peygamberlerin ümmetlerine güzel bir örnek olmaları da onların gönderiliş gayelerindendir. Şüphesiz ki Müslümanların da hem ferdî hayatlarında hem de sosyal hayatlarında kendisine uyacakları rehberleri, peşinden gidecekleri yegâne örnekleri Hz. Muhammed'dir (sallallâhu aleyhi ve sellem). Nitekim Kur'ân-ı Kerim, Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) hayat ve şahsiyetini Müslümanlar için örnek olarak göstermiştir (bkz. Ahzâb sûresi

33/21). Örnek gösterilen kişinin ahlâkı da örnektir. İslâm ahlâkının temsilcisi olan Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), güzel ahlâkın ne derece önemli olduğunu "İyi biliniz ki sizin en hayırlınız, en güzel huylu olanınızdır." sözleriyle ifade etmiştir. Bu sebeple ashâb-ı kirâm O'nun örnek hayatını titizlikle izlemişler; kendi yaşayışlarına örnek almışlar, hem de sonraki nesillere büyük bir gayret ve itina ile nakletmişlerdir. O'nun ahlâk ve şahsiyetinin kaynağı Kur'ân-ı Kerim'dir. Yani Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) Kur'ân'ın emrettiğini yaparak yasakladığı şeylerden kaçınarak hayatını şekillendirmiştir.

Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) ahlâkını anlatan pek çok hadîs bulunmaktadır. Bunlardan bazıları şöyledir:

* Kusursuz bir ifade kabiliyetine sahip olan Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), hayatı boyunca sadece gerçeği söylemiş ve söylediklerini harfi harfine yaşamıştır.

* Gönlü zengindi. Affetmeyi sever, kimseyi incitmez, düşmanlarının dahi iyiliğini isterdi. Kur'ân-ı Kerim'de O'nun bu meziyetinden övgüyle bahsedilir ve şöyle buyurulur: "Eğer kaba, katı kalpli olsaydın muhakkak ki insanlar çevrenden dağılır, giderlerdi."(Âl-i İmrân Sûresi, 3/159) O, insanların kusurlarını yüzlerine vurmaz, tenkitlerini isim vermeden yapardı.

* Geçici sıkıntılarını tasa etmezdi. Diğer Müslümanlara da kanaatkâr olmayı, hayata daima iyimser bakmayı tavsiye ederdi.

* Giyiminde temizliğe ve sadeliğe önem verir, lüksten kaçınır, bununla birlikte pejmürdelikten de hoşlanmazdı.

* Temizliği "imanın yarısı" sayardı. Bizzat kendisi temiz olduğu gibi bu alışkanlığı etrafındakilere de kazandırmaya çalışırdı.

* Bir öğünlük yemeğini bile, olmayana verdiği için hem kendisinin ve hem de ailesinin aç sabahladığı çok geceler olmuş, fakat kendisi ve ailesi, iyilik yapmanın ve Allah'ın hoşnutluğunu kazanmanın verdiği mutlulukla açlığın sıkıntısını yenmişlerdir.

* Yeri gelince bir yiğit, yeri gelince son derece halim selim bir kimse idi.

* Adaleti titizlikle korur; insanlara sırf mevki ve makamlarına göre muamele etmezdi. Aksine fakirlerin, kimsesizlerin, yetimlerin, hastaların, gariplerin, çocukların daha çok ilgi ve mutluluğa muhtaç olduklarını bilir ve ilgisini onlardan esirgemezdi.

* Kibirlenmekten nefret eder, kibirle imanın bir kalpte birleşemeyeceğini söylerdi. Kimseye karşı büyüklük taslamaz, fakat düşmanların karşısında da ezilip küçülmezdi. Otoritesini sürdürmek için sunî ve zorlama tedbirlere başvurmazdı.

* Dalkavuklardan hoşlanmazdı.

* Kendisine bir ilâh gözüyle bakılmasına asla razı olmaz; kendisinin de bir insan olduğunu, sadece Allah'ın korumasıyla hata ve günahtan kurtulabileceğini samimiyetle ifade ederdi.

* Halkın arasına katılır; insanlarla olan ilişkilerini herhangi bir insan gibi sürdürür; hastaları, dostlarını, komşularını ziyaret eder; Müslümanların acı ve tatlı günlerini paylaşmaktan geri kalmazdı.

* İş ve hareketlerinde taşkınlık yapacak karakterde değildi. Hayatı boyunca aşırılık ve taşkınlık yapmamıştır.

* O (sallallâhu aleyhi ve sellem), kötülüğe kötülükle karşılık vermezdi. Aksine kusurları affederdi. Bir yerde bir kusur görse yüzünü çevirirdi. Bir şeye celâllenirse Kur'ân'a uymadığından dolayı celâllenirdi. Bir şeyi beğenirse Kur'ân'a uyduğu için beğenirdi. Allah'ın emirleri çiğnendiğinde sessiz kalmaz muhakkak tepki gösterirdi.

* Kimseyi dövmemiştir. Herkese karşı sabırlı davranıp "öf" bile dememiştir.

* Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), insanların en lütufkârıydı. Kendisinden bir şey soranı can kulağıyla dinler bütün vücuduyla ona yönelirdi. Karşısındakinin sözünü kesmezdi. Soru soran ayrılıp gitmedikçe Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) oradan ayrılmazdı.

* Bir kimse Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) ile tokalaşsa, tokalaşan kişi elini çekmedikçe O, elini çekmezdi.

* Bir topluluğun yanına gittiğinde baş tarafa geçmez, boş bulduğu yere otururdu. Özel bir sarayı, tahtı olmayan Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), nerede oturursa otursun diğer insanlarla aynı hizada otururdu.

* Zengin-fakir, genç-yaşlı ayırt etmez, yardım isteyen herkese yardım ederdi. Bazen bir çocuk gelir Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) elinden tutar, istediği yere götürürdü. Bazen de bir hizmetçi gelir, herhangi bir konuda yardım ister, Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) ona da hayır demezdi.

* Herkese karşı güleryüzlüydü, güzel huyluydu. Çok merhametli idi, affediciydi, sert ve katı kalpli değildi. Bağırıp çağırmazdı.

* Cimri değildi, kendisinden bir şey isteyen ümit içinde olurdu. İhtiyacı olanların ihtiyacını yerine getirmeye çalışırdı.

* Bir devlet başkanı, bir ordu komutanı, bir öğretmen, bir imam olmak gibi pek çok görevi üstlenen ve hayatın içinde olan Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), aynı zamanda hayalı idi. Güzel bulmadığı birşey yüzünden anlaşılırdı. Bu görevleri yapması, O'nun (sallallâhu aleyhi ve sellem) yırtıcı, kibirli, saygısız ve ukalâ olmasını gerektirmemişti.

* Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) edep yerlerini hiç kimse görmemiştir. Edep yerini her zaman örtmüştür.

* Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), oturup kalkarken Allah'ı zikrederdi.

* Herkesin durumuna göre muamele edip, iltifat ederdi. Bu sebeple herkes, kendisinin Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) en yakını olduğu hissini taşırdı.

* Toplulukla yemek yemeyi severdi. Yemeğe besmele ile başlar, sağ elini kullanır, tıka basa yemez, doymadan sofradan kalkar, yemekten önce ve sonra ellerini yıkardı. Sağlığa zararlı ve dinen haram olan veya kokusuyla çevresindekileri rahatsız edecek şeyleri yemez; bunların dışında hiçbir yemek için "sevmiyorum" demezdi. Sofra adabına daima uyar, bu konuda çevresindekileri de sabırla ve nezâketle eğitirdi.

* Hiçbir ikramı ve hediyeyi küçümsemezdi.

MERHAMET PINARI GİBİ

Medeniyet dini olan İslâmiyet, günümüz dünyasında maddî gücü ellerinde bulunduran başka dinlerin mensuplarınca barbarlık ve vahşet dini olarak gösterilmeye çalışılmaktadır. Hatta bu iftiralarını doğrulamak için Müslümanlara yapmadıkları olayların faturası çıkarılmakta, komplo üzerine komplolar kurulmaktadır. Bunlar yeni şeyler değildir. Zira tarihe bakıldığında Müslümanlara zarar vermek için nice hilelere başvurulduğu görülmektedir. Müslüman olmayanların kurduğu bu hilelere maalesef kendi dinlerini ve kültürlerini iyice bilmeyen Müslümanlar kanmaktadır. İslâm'ı merak edenler, Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) hayatını araştırsalar dinimizin ne kadar medenî ve Müslümanların ne kadar şefkatli olduğunu göreceklerdir. Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) merhametinin, acıma duygusunun en üst derecede oluşuna dair pek çok örnek bulunmaktadır. Allah'ın insanlara ve bütün varlıklara merhametinin sonucu olarak gönderilmiş olan Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) şefkati ve sevgisi herkese yönelik idi. İnsan olsun, hayvan olsun kimseyi incitmez herkese sevgi, merhamet gösterirdi. Hassas, çok yumuşak bir kalbi vardı. En küçük bir olayda hassasiyeti ortaya çıkardı. Başkalarının üzüntüsünden O da etkilenir, gözleri yaşarırdı. Hatta O, düşmanlarına karşı bile yumuşak ve affediciydi. Düşmanlarından öldürülmeyi bekleyen pek çok kişi, Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) tarafından affedilmişti.

Birçok sorumlulukları yüklenen, ümmetinin her meselesi kendini ilgilendiren bir devlet başkanı olan Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) bu yoğunlukta iken bile nasıl herkesle ilgilendiğini, duyarlılığından hiçbir şey kaybetmediğini şu hadîs-i şerif göstermektedir:

Enes b. Mâlik adlı sahâbînin rivâyetine göre Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), bir çocuk ağlaması duyduğu zaman namazı fazla uzatmaz, kısaltırdı ve şöyle derdi: "Çocuğun ağlamasından

annesinin hissedeceği üzüntünün fazla olduğunu bildiğimden namazı kısalttım." Bilindiği gibi Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), namazlarda imam olurdu. Cemaatin arasında bulunan kadınların yanlarında çocuk varsa ve çocuk ağlıyorsa namazda kıraati daha kısa tutardı, yani daha az âyet okurdu.

O'nun (sallallâhu aleyhi ve sellem) hayvanlara olan merhametine de örnekler vardır. Ancak önce o devirde Müslüman olmayan bazı katı kalpli insanların hayvanlara nasıl davrandıklarını nakledelim. Bu kimseler hayvanlara kötü davranırlar, bazen diri diri hayvanın üstünden bir parça kesip pişirirlerdi, bazen de canlı hayvanı hedef tahtası olarak kullanırlardı. Hayvanların yüzüne damga vururlardı. Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) ise hayvanlara yapılan bu gibi şeylerin zulüm ve vahşet olduğunu söyler, hayvana vurulacak damganın bile en acımayacak yerine vurulması gerektiğini emrederdi.

Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) hayvanlara olan şefkatinin, merhametinin ve bu konudaki hassasiyetinin her şart ve zeminde devam etmesi de dikkat edilmesi gereken bir konudur. Meselâ, bir yolculukta, O ve ashâbı mola vermişler. Konakladıkları yerde bir kuş yuvası ve o kuşun yumurtaları varmış. Adamın biri, yuvadan yumurtaları alıp gitmiş, bunun üzerine anne kuş çırpınmaya başlamış. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), anne kuşun bu çırpınma ve bağırışlarını görür görmez (sallallâhu aleyhi ve sellem) hemen yumurtaları alan kimseyi buldurmuş ve yumurtaları yerine koydurmuştur.

Başka bir kere de Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) ve ashâbı Mekke'ye doğru yola çıkmışlar. Usâbe mevkiine gelince ok yemiş bir ceylânın inlediğini görmüşler. Ok hâlâ ceylâna saplı imiş. Müslümanlar oku çıkarmışlar. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), hemen bir kişiyi görevlendirmiş ve ona şu vazifeyi vermiş: "Kâfile geçip gidene kadar kimse bu yaralı hayvanı rahatsız etmeyecek."

Rahmet Peygamberi olan Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem), merhametinin derecesi, düşmanlara davranışından

da anlaşılır. Meselâ, Uhud Savaşı'nda dişleri kırılıp yüzü yaralanınca çevresindekiler, O'ndan düşmana beddua etmesini istemişler. O (sallallâhu aleyhi ve sellem) ise şöyle buyurmuş: "Ben lânet edici olarak gönderilmedim. Ben davet edici ve rahmet olarak gönderildim. Allahım! Kavmime hidayet ver, çünkü onlar bilmiyorlar." Kendisini yaralayanlara beddua yerine hayır dua. İşte Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) merhametinin ve büyüklüğünün ölçüsü. Öyle ki o şartta hem de duasının kabul edileceğini bildiği hâlde beddua etmemiştir. Bu, bir insanın merhamette ulaşabileceği son noktadır.

EN CESURUMUZ O'YDU

İyi özelliklerin, en üstün hâliyle kendisinde toplandığı mükemmel bir insan olan Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem) cesaret konusunda da en güzel örnektir. O (sallallâhu aleyhi ve sellem), insanların en cesuruydu. Nitekim bu cesareti sebebiyle hiç kimseden korkmayarak hakkı söylemiştir.

Ordular idare edecek, savaşta dağılmış bir orduyu harekete geçirecek cesarete sahipti. Pek çok tehlike karşısında kalan Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), en küçük bir zaaf alâmeti göstermemiştir. Yiğitliğiyle meşhur olan Hz. Ali: "Bedir Savaşı bütün hızı ile devam ederken en cesurumuzun O olduğunu gördüm." demiştir.

Uhud Savaşı'nda ise dişi kırılmış ve okla yaralanmıştı. Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) öldüğü söylentisi çıkarılmıştı. Müslüman ordusu bu şok haberle şaşırmış, dağılmıştı. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), buna rağmen yerinden ayrılmamış etrafında kümelenen bir grup Müslümanla birlikte savaşın bozguna dönüşmesini önlemişti.

Peygamberimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) on yıl hizmet eden hemen hemen yanından hiç ayrılmayan Enes b. Mâlik (radıyallahu anh) ise bu konuda şunları nakletmiştir:

"Nebî (sallallâhu aleyhi ve sellem), insanların en güzeli ve en cesuru idi. Bir gece, Medineliler düşman baskınından korktular. Bazı

sesler gelmişti. Halk sesin geldiği yere doğru yöneldi. İnsanlar giderken Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), onların karşısına çıktı. O (sallallâhu aleyhi ve sellem), bir ata eyer takmadan binmişti ve durumu incelemiş, dönüyordu. Boynunda kılıcı da asılı idi. "Korkmayın!" dedikten sonra "Bu at deniz gibi." buyurdu. O'nda korkunun izi olmadığı gibi bir de atın iyi bir at oluşundan bahsediyordu.

Berâ (radıyallahu anh) da şunları anlatmıştır: "Huneyn Savaşı'nda düşman iyice yüklendiğinde Müslümanlardan zırhsız ve yanında fazla silâhı olmayanlar dağılır gibi olmuşlardı. Düşman, Hz. Peygamber'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) doğru yürüdü. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), beyaz bir katırın üstündeydi, katırından indi ve 'Ben Allah'ın peygamberiyim. Bunda yalan yok. Ben Abdülmuttalib'in torunuyum.' buyurdu, bir adım dahi geri çekilmedi. Vallahi savaşlarda biz Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) ile korunuyorduk (O'na sığınıyorduk). Savaşta Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) ile aynı safta (hizada) bulunanlar en cesur kimseler sayılırdı." Görüldüğü gibi Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), bir lider olarak gösterdiği cesaretiyle de en önde idi.

TEVEKKÜL VE CESARET

Dünyada olan her şeyin bir sebebi vardır. Bu sebeplerin arkasında da Allah Teâlâ'nın irâdesi vardır. İslâmiyet'e göre Müslüman, kolay olsun zor olsun her şart ve zeminde elinden geleni yapmalı, ondan sonra Allah'a güvenmeli, O'na tevekkül etmelidir. Böyle çalışan bir insan sonunda kendisi için hayırlı olanın gerçekleşeceğinden emin olur. Çünkü Allah'a inanmış ve O'na güvenmiştir. Bu güven insanı cesaretli kılar, Allah'a güvenen, tevekkül eden kişi, cesur olur. En büyük tehlikeler, zulümler, işkenceler onu yolundan alıkoymaz.

Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem) de Allah Teâlâ'ya böyle inanır ve güvenirdi. Meselâ, başlangıçta etrafında O'na inanan birkaç Müslüman olmasına rağmen bütün dünyanın karşısında dimdik durmuştur.

Müşriklerin (putlara tapanlar) kendisini öldürme niyetinde olduklarını bildiği hâlde peygamber olmanın sorumluluğuyla Allah'a tevekkül ederek Kâbe'ye gitmiş ve kendisini öldürmek isteyenlerin gözleri önünde namaz kılmıştır. Onlar ne kadar kararlı olurlarsa olsunlar, kendisinin onlardan daha kararlı olduğunu göstermiştir.

Hicret yolculuğunda, Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) tavrı da O'nun tevekkülünün örneklerindendir. O ve Hz. Ebû Bekir bir mağaraya gizlenerek tedbir almışlar, sonra Allah'a tevekkül etmişlerdi. Mekke'den hicret ettiği hâlde kendisini rahat bırakmayan müşrikler mağaranın önüne gelmişlerdi. Eğilip baksalar Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) ve Ebû Bekir'i görebilirlerdi. Hz. Ebû Bekir (radıyallahu anh), "Düşmanlar çok yaklaştı, neredeyse bizi görecekler." dediğinde sarsılmaz bir iman ve tevekkül sahibi olan Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), "Kederlenme, Allah bizimle beraberdir." buyurmuştur. Nitekim düşmanlar da onları göremeden uzaklaşıp, gitmişler.

O'nun hiçbir şeyden korkmadığını gösteren bir olay da şudur: Bir sefer esnasında Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) ve ashâbı mola vermişler. Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), dinleniyormuş. Yakınında ashâbtan kimse yokmuş. Bir kâfir karşısına çıkıvermiş ve elinde kılıcı ile şöyle demiş: "Söyle bakalım seni benden kim kurtaracak?" Uzanmış olan Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) yerinden kımıldamadan düşmana şöyle cevap vermiş: "Allah!" Gerçekten de düşman kaldırdığı kılıcı indirememiş.

UYGUN DAVRANIŞ

Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), müşriklerle savaşırken Yahudiler de boş durmamış, Peygamberimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) ve Müslümanlara zarar verecek her yolu denemişlerdir. Müslümanları arkadan vurmaktan tutun da, Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) yemeğine zehir katmaya kadar. Hiçbir şey yapamasalar sözleriyle O'nu üzmek istemişlerdir. Meselâ, bir

grup Yahudi, Resûlullah'a (sallallâhu aleyhi ve sellem) gelmiş, selâm vermiş olmak için "essâmu aleyküm" yani "ölüm sizin üzerinize olsun" demişler. Müslüman olmadıkları için "esselâmu aleyküm" şeklindeki selâm ifadesini kullanmamışlar, "esselâm" kelimesini değiştirerek hem Müslümanların selâmı ile alay etmişler hem de kinlerini yansıtmışlardı.

Orada bulunan Hz. Âişe (radıyallahu anha), Peygamber Efendimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) yapılan bu ölüm temennisini duyunca dayanamamış "Ölüm ve Allah'ın lâneti sizin üzerinize olsun." diye mukabele etmiştir.

Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), Hz. Âişe'ye "Yavaş ol Âişe, Allah her konuda yumuşak davranılmasını sever." buyurmuş. Hz. Âişe de "Yâ Resûlallah, dediklerini işitmediniz mi?" deyince Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), "Ben onlara 've aleyküm (sizin üzerinize olsun)' diye cevap verdim." buyurmuştur. Yani Yahudiler'in "Ölüm sizin üzerinize olsun." temennilerini, Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) "Sizin üzerinize olsun." demekle onlara iâde etmiştir.

Bu hadîste dikkat çeken bir diğer husus da kadınların teennili olmaları gerektiğidir. Gerçi Hz. Âişe bu davranışında son derece haklıdır, ziyaret maksadıyla sözde iyi niyetle gelen Yahudiler, bütün Müslümanların gözbebeği, Allah'ın en sevdiği varlık ve kendisinin sevgili eşine ölüm dilemişlerdir. Ama Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), ona hemen heyecanlanmamasını tavsiye etmiş, gerekli cevabı kendisinin verdiğini ifade etmiştir.

Ayrıca Resûlullah Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), yumuşak davranışın Allah'ın rızasına uygun olduğunu da işaret etmiştir. Bu olayda da O'nun her davranışının Allah Teâlâ'nın dilediği şekilde olduğu görülmektedir. İnsan olması sebebiyle sâdır olan "zelle" dediğimiz küçük hatalar da Allah Teâlâ'nın ikâzı ile düzeltilmiştir.

GÜLERYÜZLÜ PEYGAMBER

Peygamberimiz Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), bir Müslümanın nasıl olması gerektiğini en mükemmel şekliyle kendi hayatında göstermiştir. İbadet, giyim-kuşam, yiyip-içme, ticaret, eğlence ... Velhasıl bir insanın hayatta yapacağı ve yapması gerekli olan şeyleri en güzel örneklerle ortaya koymuştur. Zaten bu, O'nun (sallallâhu aleyhi ve sellem) göreviydi. Kur'ân-ı Kerim'de bildirilen emirlerin nasıl yaşanacağını, hayata geçirileceğini Allah Teâlâ'dan aldığı vahiyle yaşamış, izah etmiş, insanlara öğretmiştir.

Şimdi nakledeceğimiz hadîs, bir Müslüman'ın diğer Müslümanlara nasıl davranacağının en açık örneklerinden biridir. Cerir b. Abdullah adlı sahâbi şöyle demiştir: "Ben Müslüman olduğumdan beri Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), beni bulunduğu yere (meclisine) girmekten men etmemiş ve beni her gördüğünde muhakkak yüzüme gülümsemiştir."

Dinimizde kahkahayla gülmek hoş karşılanmamıştır. Gülümsemek ve gülmek yasak olmadığı gibi güleryüzlü olmak tavsiye edilmiştir. İstisnasız her seferinde Hz. Cerir'e tebessüm eden Resûlullah Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) de üzüntülü, sıkıntılı ve meşgul olduğu zamanlar vardı ama O (sallallâhu aleyhi ve sellem), daima başkalarını kendine tercih ettiğinden üzüntüsünü diğer insanlara yansıtmamaya çalışırdı. Bu tutumu O'nun (sallallâhu aleyhi ve sellem) güçlü bir mânevî yapısı olduğunu göstermektedir. Müslümanlar, bu konuda da Onu örnek almalıdırlar.

YA OLDUĞUN GİBİ GÖRÜN YA DA GÖRÜNDÜĞÜN GİBİ OL

"İnsanların en kötüsü iki yüzlü olanlardır. Dünyada iki yüzlü olanın Kıyamet'te ateşten iki dili olur." Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu hadîste yapmacık davrananları kınamakta ve iki yüzlülerin âhirette bu hâlleri yüzünden ceza göreceklerini belirtmektedir. Böyle kişiler, herkes tarafından kibar, iyi kimseler olarak bilinirler. Aslında onların iki yüzü, iki dilleri vardır. Kendilerine sakladıkları bir karakterleri, başkalarına gösterdikleri bir

başka karakterleri vardır. Herkesin yanında konuştukları kibar bir lisanları bir de içlerinden geçen başka sözleri vardır.

Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) davranışlarına baktığımızda onun her yerde tabiî olduğunu görürüz. Devlet başkanıyken de pazarda alış-veriş ederken de aynı karakteri taşıyordu. O kadar sağlam bir şahsiyete sahipti ki içinde farklı farklı kişilikler saklamıyor ve bundan dolayı tutarsız davranışlar göstermiyordu. O kendinden her zaman emindi.

Buna göre tabiîlik, Müslümanların özelliklerinden biri olmalıdır. Allah Teâlâ ile bağları kuvvetli olan kimseler, her an Allah'ın kendisini gördüğünü hatırlayıp farklı farklı yüzler gösteremezler. Bu güvenle aşağılık duygusuna kapılmazlar ve oldukları gibi görünürler.

HZ. PEYGAMBER'İN AİLE HAYATI

Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) aile içindeki davranışlarına dair örnekler, O'nun başka bir açıdan tanınmasına ve güzel ahlâkının anlaşılmasına yardımcı olur. Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) her hâli takip edilip örnek alındığı gibi evindeki hâli de hanımları ve yakın akrabaları tarafından nakledilmiştir. Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) diğer insanlarla olan münasebetinde olduğu gibi aile hayatında da en göze çarpan husus davranışlarındaki tabiîlik ve sâdeliktir. Nitekim nakledeceğimiz rivâyetlerden de bu açıkça anlaşılmaktadır.

* Her sabah ve ikindi vakti namaz kıldıktan sonra hanımlarını teker teker ziyaret ederdi. (İslâm Dini'nin birden fazla hanım ile evlenmeye izin vermesi ve Peygamber Efendimiz'in niçin birden fazla hanımı olduğu konusunda kitaplar bulunmaktadır.)

* Aile fertlerinin topluca bir araya gelmesini sağlamak maksadıyla da her akşam bütün hanımlar, Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) o gece kimin yanında kalacak ise topluca oraya gelirler, sohbet ederlerdi.

* Yatsı namazından sonra fazla sohbet edilmezdi.

* Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), hanımlarıyla yaptığı sohbetlerde yeri gelince hikâyeler anlatır, şaka yapardı.

* Akşam yanında kalacağı hanımının odasına girdiği zaman selâm verdikten sonra yaptığı ilk işi dişlerini misvaklamak (fırçalamak) olurdu.

* Abdest aldıktan sonra yatağa girer, duasını eder, bir müddet uyuduktan sonra eşini uyandırmamaya çalışarak yavaşça kalkar, dişlerini misvaklar, abdestini alır ve gece ibadetini yapardı.

* Gece olsun gündüz olsun uykudan uyanınca dişlerini misvaklardı.

* Gerektiğinde hanımlarıyla istişare ederdi.

* Peygamber olması yanında devlet başkanlığı, ordu komutanlığı, imamlık... gibi görevleri olan, çok yoğun, dolu bir hayat yaşayan Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), fırsat buldukça yemek yapar, evini süpürür, ayakkabısını tamir eder, elbisesini yamardı.

* Sabah namazından sonra uyumayıp güne erken başladığı için öğleden sonra biraz uyurdu.

* Evini sadece yiyip içme ve dinlenme yeri olarak görmeyen Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), ailesinin dinî yaşayışıyla yakından ilgilenirdi. Hz. Peygamber'in hanımları da umumiyetle namazlarını mescidde kılarlardı. Zaten odaları mescide bitişikti.

* Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), hanımlarına gayet adaletli davranırdı.

* Son derece nazik bir insan olduğundan hanımlarına da sevgi ve nezaket ile davranır, yüzünden tebessümü eksik olmazdı.

*Hanımları hasta olduğunda onlara daha çok ilgi gösterirdi.

* Ölüm hastalığında diğer hanımlarının odasına gidememiş, Hz. Âişe'nin (radıyallahu anha) yanında kalmak için onlardan izin istemiş, hasta olduğu hâlde hanımlarını kırmamaya çalışmıştı.

* Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), ne kadın, ne de hizmetçi hiç kimseyi dövmemiştir.

* Hanımı Hz. Hafsa'ya (radıyallahu anha) yazı yazmasını öğretmek için yazı bilen bir hanım sahabîyi vazifelendirmiştir.

*Bir bayramda Hz. Âişe (radıyallahu anha) ile birlikte Habeşliler'in yaptığı gösterileri seyretmiştir.

* Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), Hz. Âişe (radıyallahu anha) ile koşu yarışı yapmış, ilkini Hz. Âişe, ikincisini kendisi kazanmıştır.

* Çocukları ve torunları ile ilgilenmiş, onların terbiyesi, gıdası, temizliği, sağlığı hatta giyeceklerinin şekli ve rengi ile ilgilenmiştir. Torunu Hz. Hasan doğmadan "Çocuk doğunca bana haber vermeden hiçbir şey yapmayın." tenbihinde bulunmuş, çocuk doğduktan sonra sarı bir beze sardıklarını görünce beyaz bir beze sarmalarını tavsiye etmiştir.

* Oğlu İbrahim doğduğunda doğum müjdesini getirene hediyeler vermiştir.

* Çocuğu veya torunu olduğunda onların kulaklarına ezan ve kâmet okur, isim koyardı. Ayrıca sadaka dağıtır ve kurban keserdi.

* Kızı Hz. Fatıma'nın (radıyallahu anha) evinde kaldığı bir gece torunları Hasan ve Hüseyin su isteyince Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), hemen kalkıp su vermiştir. Böylece çocukların doğru isteklerine ve ihtiyaçlarına derhal cevap verilmesi gerektiğini göstermiştir.

* Çocuklarla şakalaşmış, onlarla oynamıştır.

* Kızları evlendikten sonra da onlarla alâkasını kesmemiştir.

* Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), çocuklarına ve torunlarına gösterdiği sevgi ve merhamet sebebiyle ailesine karşı insanların en şefkatlisi olarak vasıflandırılmıştır.

* Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) de herkes gibi bazı yemekleri diğerlerinden daha çok severdi. Fakat O, hiçbir yemeği kötülememiştir. Eğer canı isterse yer, hoşlanmadıysa bırakırdı.

* Yemeğin topluca yenmesini tavsiye eder, "Dağınık olmayınız, şüphesiz ki bereket topluca yemektedir." buyururdu.

* Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) ve ailesi başkalarını kendilerinden daha çok düşünürlerdi. Bu sebeple Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) ailesi üst üste üç gün buğday ekmeği ile doymamışlardır ve aç olarak uyudukları birçok gün olmuştur.

GÜZEL GEÇİNME

Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem), evinde güzel geçim ve huzur vardı. Bunun sebebi de karşılıklı sevgi ve saygıdan kaynaklanıyordu. O'nun, hanımlarına gösterdiği itina ile ilgili örnekler bulunmaktadır. Meselâ, Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) ve ordusu Usfan Harbi'nden dönüyorlardı. Hanımı Hz. Safiye, Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) terkisindeydi. Bir ara devenin ayağı sürçtü ve Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) ile hanımı düştüler. Onlara yakın bir yerde bulunan Ebû Talha adlı sahâbî, kendisini devesinden attı ve Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) yanına koştu. O'na bir şey olup olmadığını sordu. Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) ise şöyle buyurdu: "Hayır (bana bir şey olmadı) fakat hanıma yardım et!"

Konuyla ilgili pek çok örnekten biri de şudur: Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) devrinde Arabistan'da binek olarak develer kullanılıyordu. Bu hayvanları deve sürücüler, şiirler söyleyerek hızlandırmaya çalışırlardı. Bir yolculukta kervanda Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) hanımları da bulunuyordu. Deve sürücüsü Enceşe adlı bir kimse idi. Enceşe, kasideler, şiirler söyleyerek develeri hızlandırmıştı. Bu durumu gören Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle seslendi: "Ey Enceşe, kristallere yumuşak davran!"

Bu söz, Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) hanımlarına ne kadar nazik davrandığının göstermeye kâfidir. Dolayısıyla İslâm'ın kadına verdiği değeri de gösterir. Şüphesiz, hanımlar yolculuk meşakkatinde kendilerinin kristale benzetilmesinden son derece memnun kalmışlardır. Ayrıca bu hadîs-i şerif, Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) en güzel konuşma yeteneğine sahip kişi oluşuna delil olarak gösterilmiştir.

Hanımları da Hz. Peygamber'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) son derece itina gösterirlerdi. O'na hizmet etme söz konusu olduğu zaman bu işi başkalarına bırakmaz, bizzat kendileri yapmak ister ve bundan son derece zevk alırlardı. Hz. Âişe anlatıyor: "Ben Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) saçlarına ve sakalına sevdiği kokuyu sürerdim. Kokunun parıltısı saçında ve sakalında görününceye kadar sürmeye devam ederdim."

O'NUN SICAKLIĞI

Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) ile görüşen herkesin kalbi O'na ısınıverirdi. Dünyada hiçbir lider, hiçbir komutan, hiçbir başkan Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) sevildiği kadar sevilmemiştir. Peygamber olmadan önce de sonra da durum böyleydi. Hz. Zeyd b. Hârise, bunun örneğidir. Zeyd, çocukken yanlışlıkla köle olarak kötü kimselerin eline düşmüştü. Bu kimseler Zeyd'i Hz. Hatice'ye sattılar. Hz. Hatice de Hz. Muhammed ile evlenince çocuğu, onun (sallallâhu aleyhi ve sellem) hizmetine verdi. Daha sonra Zeyd'in ailesi onu buldular ve kendisini almaya geldiler. Ancak Zeyd onlarla gitmedi, babasının evinde efendi olmaktansa Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) çevresinde kalmayı tercih etti.

Konuyla ilgili başka bir örnekte hem Peygamberimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) duyulan sevgi ile bu sevginin, O'nun (sallallâhu aleyhi ve sellem) İslam'a davetine etkisini göstermektedir. Arasıra Peygamber Efendimiz'e hizmet eden yahudi bir ailenin çocuğu vardı. Abdülkuddüs adlı bu çocuk bir gün hastalandı. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), çocuğu ziyarete gitti. Birara çocuğa "Müslüman ol" diye buyurdu. Çocuk, babasının yüzüne baktı. Babası, "Muhammed'in arzusunu kabul et" dedi. Abdülkuddüs de hemen "Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve Resûluhu" diye kelime-i şehâdet getirerek müslüman oldu. Hz. Peygamber, hasta çocuğun yanından çıkarken "Şu çocuğu cehennem ateşinden koruyan Allah'a hamdolsun" buyurdu. O (sallallâhu aleyhi ve sellem), bir kişiyi daha cehennemden

kurtardığı için seviniyordu. Çünkü O'nun (sallallâhu aleyhi ve sellem) daveti olmasaydı, çocuk ailesinin dini üzerinde kalacaktı. Nitekim bir başka hadîste Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuştur: "Her doğan çocuk İslâm fıtratı (İslâm Dini'ni kabule hazır yaratılışla) üzerine doğar. Sonra annesiyle babası, onu yahudi veya hristiyan veya mecusi (ateşe tapar) yaparlar." Yukarıdaki olayda Abdülkuddüs'ün babasının oğluna, Hz. Peygamber'in çağrısına uymasını söylemesini değerlendirecek olursak burada O'nun (sallallâhu aleyhi ve sellem) güzel ahlâkı ve müslüman olmayanları da idare etme kabiliyeti etkili olmuştur. Kendisi bir devlet başkanı olmasına rağmen hasta bir çocuğu ziyarete gitmişti. Hiç şüphesiz bu davranış, bu nezaket çocuğun babasını memnun etmişti.

Bu tür uygulamalar Osmanlılar'da da görülmüştür. Gayr-i müslim aileler, kendi dinlerini değiştirmeseler bile çocuklarını eğitim için müslümanlara vermek için yarışırlardı. Bugün ise tam tersi olmaktadır. Aileler, çocuklarına batılı tarzda eğitim vermek ve çocuklarını Batı'ya göndermek için gayret göstermektedirler.

HER ŞEYDE ÖRNEK

Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) arkadaşlarından Câbir b. Abdullah'a bir kimse gusül abdestinin nasıl alınacağını sordu. Hz. Câbir, abdesti ve ne kadar suyla alınacağını anlattı. Tabiî ki Resûlullah'tan (sallallâhu aleyhi ve sellem) öğrendiği şekilde yani sünnete göre anlatıyordu.

Soruyu soran kişi, gusül abdesti için bu kadar suyun kendisine yetmeyeceğini söyleyerek karşı geldi. Câbir b. Abdullah bu duruma kızdı ve şöyle dedi: "Saçı senden daha çok ve kendisi de senden daha hayırlı olan zâta bu kadar yetiyordu." Hz. Câbir'in hayırla yâdettiği kimse Peygamber Efendimiz'di (sallallâhu aleyhi ve sellem).

Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) ashâbı (arkadaşları) her hareketlerinde O'na uymaya, O'na benzemeye çalışırlardı. Gusül abdesti alırken de örnekleri O (sallallâhu aleyhi ve sellem) idi. Sünnete uyma konusunda itiraza tahammül edemiyorlardı. Çün-

kü onlar İslâm Dini'nden önceki hayatın ne kadar yanlış olduğunu bildiklerinden İslâm Dini'ni bir nimet olarak görüyorlar ve din ile, Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) ile ilgili konularda herkesin duyarlı olmalarını istiyorlardı.

PEYGAMBER HASRETİ

Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), vefat ettikten sonra ashâbı O'nun özlemiyle yanıyordu. O'nu hatırlatan her şeyden duygulanıyorlar, ağlıyorlardı. Bu sebeple Peygamber Efendimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) benzeyen biri olduğu zaman sanki O'nu görmüş gibi oluyorlardı.

Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) vefatından birkaç gün sonraydı. Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ali ikindi namazını kılmış mescidden çıkıyorlardı. Yolda Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) torunu, Hz. Ali'nin oğlu olan Hasan'ı gördüler. Hz. Ebû Bekir hemen çocuğu tutup kucağına aldı ve "Nebi'ye benzeyen yavru, canım sana feda olsun!" dedi.

Enes b. Rabia adlı sahâbi de Peygamber Efendimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) çok benzerdi. Enes b. Mâlik, Enes b. Rabia'yı gördüğünde ona sarılıp ağlar ve "Kim Resûlullah'ı (sallallâhu aleyhi ve sellem) görmek isterse bu zâtın yüzüne baksın." derdi.

HEP ÜMMETİNİ TERCİH ETTİ

Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), hem bir insan olarak hem de devlet başkanı olarak her zaman ümmetini kendine ve ailesine tercih ederdi. Çeşitli vesilelerle diğer müslümanların işlerinin kendi özel işlerinden önce geldiğini aile fertlerine öğretirdi.

Aynı zamanda devlet başkanı olan Peygamberimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) bir gün kızı Hz. Fâtıma gelerek ev işlerinin ağırlığından ve hububat öğütürken ellerinin bu sebeple kabarmasından şikâyet etti ve bir yardımcı istedi. Yetki sahibi olan Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), bir hizmetçi bulması mümkün olduğu hâl-

de bunu yapmayıp kızına güçlüklere tahammül etmesini ve bunun yanında tesbih (Subhanallah), tahmid (Elhamdülillah) ve tekbirlerle (Allahu Ekber) zikirde bulunmasını tavsiye etti ve eline bir imkân geçtiğinde bunu öncelikle fakir müslümanlar için kullanacağını belirtti.

Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) ailesi, O'nun yakınında bulunduklarından tabiatıyla O'ndan çokça istifade etme imkânı bulmuşlar, yukarıdaki örnekte olduğu gibi değişik vesilelerle dinin bakış açısını öğrenmişlerdir. Onlar, Hz. Peygamber'in yönlendirmesi ile toplumda lider olan kimsenin ailesine yakışır davranışlar göstermişlerdir. Meselâ, Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) hanımlarından Hz. Zeynep, sırf sadaka vermek için deri işleyip satmıştır. Yani kazandığı paraları sadaka olarak dağıtmıştır.

Resûlullah Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) ve ailesinin, diğer müslümanlara olan düşkünlüklerine karşı ashâbı da O'nu ve ailesini sevip sayar ve kendilerine tercih ederlerdi. Hz. Ebû Bekir, herkese "Muhammed'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) olan hürmetinizi onun ailesine de (ehl-i beyt) gösteriniz. Onları koruyunuz!" tavsiyesinde bulunur ve "Allah'a yemin ederim ki, Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) akrabasına hizmet etmeyi, kendi akrabama hizmet etmekten daha çok seviyorum!" derdi.

BEN ONU SİLEMEM

Medine'de ilk İslâm Devleti'ni kuran Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), Mekke'de bulunan Kâbe'yi ziyaret etmek (umre yapmak) istedi. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) ve ashâbı hazırlanıp Mekke şehrine doğru yola çıktılar. Mekke o gün kâfirlerin elinde bulunuyordu. Kâfirler, Müslümanları Hudeybiye denilen yerde durdurarak Mekke'ye sokmadılar. O sene Kâbe'yi ziyaret edemeyeceklerini söylediler.

Görüşmelerden sonra Müslümanlarla Mekkeli kâfirler Hudeybiye Anlaşması diye bilinen anlaşmayı yaptılar. Anlaşma metnini Hz. Ali yazıyordu. Hz. Ali imza olarak "Muhammedün Resûlullah

(Allah'ın Elçisi Muhammed)" yazdı. Mekkeli kâfirler: "Muhammedün Resûlullah, yazma. Biz Muhammed'in 'resûlullah (Allah'ın elçisi)' olduğunu kabul etseydik, onunla savaşmazdık." dediler. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), Hz. Ali'ye, "Resûlullah sözünü sil." buyurdu. Anlaşmadaki "Resûlullah" sözünü silmeye Hz. Ali'nin eli varmadı. "Ben onu silemem." dedi ve silmedi. Kağıt üzerinde dahi olsa Hz. Muhammed'in, sevgili peygamberinin bir güzel sıfatının, asıl görevinin yok sayılmasına gönlü razı olmadı. Çünkü sahâbîler, hayatlarını Hz. Muhammed'in "Resûlullah" oluşuna göre düzenlemiş kimselerdi.

Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) bunun üzerine metin üzerindeki "Resûlullah" kelimesini bizzat kendisi sildi. Zira O (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu anlaşmanın imzalanmasını istiyordu. Anlaşmanın sonunda Müslümanların kârlı çıkacağını biliyordu. Hz. Muhammed'in "Resûlullah (Allah'ın elçisi)" olmasına ise Kur'ân-ı Kerim'de belirtildiği gibi "Şâhit olarak Allah yeter"di. Kâfirlerin inkârı önemli değildi.

Bu olayda, Hz. Ali'nin Resûlullah'a (sallallâhu aleyhi ve sellem) olan sevgisi ne güzeldir. Bugün de Müslümanlar arasında Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem) sevilmekte, sayılmakta, O'nun adını incitme sayılabilecek tutumlar tepki görmektedir.

HURMA KÜTÜĞÜ

Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), Cuma namazlarında hutbe verdiği zaman bir hurma ağacı kütüğüne dayanıyordu. Daha sonra hutbe için bir minber yapıldı, Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), minbere çıktı. Önceden dayandığı hurma kütüğü orada duruyordu. Kütük, inlemeye başladı. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), minberden indi, hurma kütüğünü tuttu, kucakladı. Kütüğün inlemesi azaldı, nihayet sustu. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), "Kütük bizden duyduğu Allah'ın zikri için ağladı" buyurdu.

Her şeyi yaratan Allah Teâlâ'dır. Bundan dolayı bütün varlıkların içinde Allah duygusu vardır. Allah'ın varlığını inkâr eden-

lerde bile Yaratıcı'ya olan bir bağlılık duygusu bulunmaktadır. Demek ki cansız bir varlık olarak bildiğimiz hurma kütüğü, Peygamber Efendimiz'den (sallallâhu aleyhi ve sellem) etkilenmişti. Günümüzde bilimsel yollarla bitkilerin diğer canlılardan etkilendikleri belirlenmiştir. Bu ağaç parçası her ne kadar cansız da görünse bir mûcize olarak Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) kendisine dayanmasını hissediyordu. O hafta, Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) kendisine dayanmasından mahrum kalmıştı. Bu kütüğe bakarak insanların O'nun hakkında ne kadar duyarlı olmaları, O'ndan faydalanma fırsatını kaçırmamaları gerektiği ve O'na ne kadar ihtiyaçları olduğunu düşünmek lâzımdır.

DAHA GÜZEL KİMSE GÖRMEDİM

Bir Müslüman tabiî olarak, Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) kişiliği yanında O'nun nasıl bir insan olduğunu merak edip fizîkî özelliklerini de bilmek ister. Sahâbîler, bu konuda da üzerlerine düşen görevi eksiksiz yapmışlardır, Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) dinî ve dünyevî yaşayışı ile ilgili bilgilerin yanında O'nun (sallallâhu aleyhi ve sellem) fizikî özelliklerini de -ki bunlara şemâil denir- nakletmişlerdir. Böylece O'nun (sallallâhu aleyhi ve sellem) hayatı ile ilgili her şey eksiksiz öğrenilmiştir.

Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) şemâilinden bazıları şöyledir:

* Resûl-i Ekrem, uzuna yakın orta boyluydu.

* Vücut azaları birbirine uygundu.

* Ne şişman ne de zayıftı.

* Omuzları genişti.

* Göğsü ve karnı aynı hizadaydı (göbekli değildi).

* Yürüyüşü gayet düzgündü. Yere kuvvetli basardı, sağa sola sallanarak yürümezdi.

* Teninin rengi nurani beyazlıktaydı.

* Saçları dalgalı idi. Bazen omuzlarına kadar uzatırdı.

* Alnı genişçeydi.

* Gözleri siyah, kirpikleri uzundu.

* Dişleri inci gibiydi.

* Sakalı gürdü.

* Ashâbından Enes b. Malik; "Ben Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) elinden daha yumuşak bir ipeğe veya bir kadifeye değmiş değilim." diyerek cildinin güzelliğine işaret etmiştir.

* Peygamberlik silsilesinin Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem) ile kesildiğinin yani son peygamber olduğunun işareti olarak sırtında kürek kemikleri arasında peygamberlik mührü vardı. Kur'ân-ı Kerim'den önce nazil olan kitaplarda da Resûl-i Ekrem'in peygamberlik mührü ile mühürlü olacağı haber verilmişti.

* Berâ b. Âzib'in şu sözü yukarıda sayılanları tek cümlede toplamaktadır: "Resûl-i Ekrem'den daha güzel kimse görmedim."

* Fizikî güzelliğinin farkında olan Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) de aynaya baktıkça "Ya Rab! Dış görünüşümü güzelleştirdiğin gibi yaşayışımı (ahlâkımı) da güzelleştir." diye dua ederdi. Böylece asıl önemli olanın iyi insan, iyi Müslüman olmak gerektiğine işaret ederdi.

O, KİMSEYLE ÖLÇÜLMEZ

Her Müslüman'ın, İslâm'ı ve Peygamber Efendimiz'i (sallallâhu aleyhi ve sellem) ailesine tanıtması dinî bir vazifedir. Özellikle çocukların yetiştirilmesinde ilk görev aileye aittir. Küçük yaşlarda verilen eğitimin etkisine Necip Fazıl Kısakürek'in şu hatırası örnektir. Şüphesiz ileride onun Üstad Necip Fazıl olmasında bu dinî terbiyenin rolü olmuştur. O, hatırasını şöyle anlatmıştır:

"...Yatakta da büyükbabamla beraberim ve hep kürkünün içindeyim. İlk dinî telkinlerimi ondan aldım. Yatakta ondan dinî menkıbeler (hikâyeler) dinliyorum. İşte üçüncü katta, bizim yatak odamızın karşısındaki büyük yatak odasında, kocaman bir ceviz karyolada büyükbabamın yanında ve kürkünün içindeyim.

Hz. Ali'ye, onu misilsiz kuvvet ve şecaatine (kahramanlığına) dair bir menkıbe dinlemiş bulunuyorum. Soruyorum: 'Büyükbaba, Hz. Peygamber mi daha kuvvetliydi, Hz. Ali mi?'

Beş-altı yaşındaki çocuk saffetinin (saflığının) içinden fışkıran bu sual, büyükbabama hem çocuklara, hem büyüklere verilebilecek cevapların en güzelini verdiriyor: 'O kimseyle ölçülmez, O'nda peygamber kuvveti vardı.' Büyükbabamın 'O'nda peygamber kuvveti vardı.' sözünü hecesi hecesine hiçbir an unutmadım. Allah büyükbabama rahmet eylesin!"

OLAYIM

Yâ Muhammed o senin aşkına kurban olayım
Ayağın hâkine ben hâkile yeksan olayım.

Göreyim gül yüzünü seyrine ver de tâkat
Bakayım hüsnüne ben öylece hayrân olayım

Seni sevmek bile haddim değil amma severim
Sen de sev bendeni nâil-i ihsân olayım.

Bilirim ben beni yoktur bakacak yüz bende
Ne olur merhamet et lûtfuna şâyân olayım.

Fâhire, aşkına ben İki Cihan Serveri'nin
Vereyim başımı da boynu kızıl kan olayım.

Fâhire

Hâk: Toprak. **Hâkile yeksân:** Toprakla bir olmak. **Hüsn:** Güzellik. **Bende:** Köle. **Nâil-i ihsân:** İyiliğe, güzelliğe kavuşmak. **Şâyan:** Lâyık. **Server:** Efendi.

HZ. PEYGAMBER'İN

(sallallâhu aleyhi ve sellem)

GETİRDİĞİ İLKELER

Allah Teâlâ, ilk peygamberi Hz. Âdem'den itibaren gönderdiği dinin asıl hâli insanlar tarafından bozulunca yeni bir peygamber göndererek dinini, yeniden insanlara bildirmiştir. Allah katında din tektir, değişmemektedir ve mükemmeldir. Ancak toplumların sosyal ve kültürel açıdan olgunlaşmasına paralel olarak dinini, son peygamber Hz. Muhammed'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) kadar çeşitli merhalelerden geçirerek göndermiştir. İslâmiyet ile din, son ve mükemmel şeklini almıştır.

Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), son ve yeni dinin peygamberi olarak, yeni bir dünya düzeninin kurucusudur. Bütün değerleri bozulmuş dünya karşısında dimdik durarak İslâm'ın istediği düzeni kurmuştur.

Bu bölümde, Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) Müslüman toplumu oluşturmak için bildirdiği, açıkladığı ilkelerden bazıları verilmeye çalışılmıştır. Aslında O'nun getirdiği ilkeler; Kur'ân'ın açıklaması ve Kur'ân'ı yaşayarak göstermekten ibarettir ve hayatın her alanına yayılmıştır. Bu esaslara bakıldığında onların bugünün insanı için de gerekli olduğu görülmektedir. Dolayısıyla ilâhî kaynaklı olan herşeyin her devirde geçerli olduğu anlaşılmış olmaktadır. İnsanlık her zaman dinin getireceği esaslara muhtaçtır. Yoksa başka şeyler, insanı ve toplumu yönlendirir ve insanlar sürekli doğrunun hangisi olduğunun arayışı içinde olurlar.

Bu kısımda Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem), getirdiği ilkeleri anlatan örnekler, Müslüman fert ve toplumun kimliğini

ortaya koyan ölçülerin sadece bir kısmıdır. Onların hepsini böyle bir çalışmada biraraya getirmek mümkün değildir.

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNÂMESİ'NDEN 15 ASIR ÖNCE

Zamanımızdan asırlar önce Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) hacca gittiğinde orada bulunan yüz bini aşkın hacıya Arafat Dağı'nda bir konuşma yaptı. Buna "Veda Hutbesi" denir. 1948 yılında ilân edilen insan hakları beyannamesinden on beş asır önce Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) insan haklarını ortaya koyması bakımından bu hutbe ayrı bir önem taşır. Dünyada kimsenin bu gibi değerlerden haberi yokken Resûlullah Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), Kıyamet'e kadar önemini kaybetmeyecek esaslar getirerek yeni bir dünya oluşturmuştur. Aşağıda maddeler hâlinde sıraladığımız hutbenin esasları, O'nun bildirdiği ilkeleri genel olarak özetlemektedir:

* Canınız, malınız, namusunuz kutsaldır.

* Benden sonra geçmişinize dönerek birbirinizin boynunu vurmayın.

* Kan davaları kalkmıştır.

* Her türlü faiz kaldırılmıştır. Faizcilik yasaktır. Cahiliye devrinden kalma bu çirkin işlemlerin her türlüsü ayağımın altındadır. Borçlular alacaklılarına yalnız aldıkları parayı ödeyeceklerdir. Ne haksızlık ediniz, ne de haksızlığa uğrayınız.

* Kimin yanında bir emanet varsa onu sahibine versin. Hediyeler de hediye ile karşılanır.

* Kadınların haklarını gözetin. Kadınlar size Allah'ın emanetidir. Sizin kadınlar üzerinde haklarınız olduğu gibi kadınların da sizin üzerinizde hakları vardır. Örf ve âdete göre onların her türlü yiyecek ve giyecek ihtiyacını karşılamak erkeklerin görevidir.

* Kadınlar erkeklerin aile şerefini hiç kimseye çiğnetmemelidirler. Eşlerinin hoşlanmadığı kimseleri eve almamalıdırlar. Onların izni olmadıkça malından başkalarına vermeleri helâl değildir.

* Kölelerinize (hizmetçilerinize) yediğinizden yedirmeye, giydiğinizden giydirmeye çalışın. Asla onlara eziyet etmeyin. Çünkü onlar da Allah'ın kullarıdır.

*Hepiniz Âdem'in (aleyhisselâm) soyundansınız. Âdem (aleyhisselâm) da topraktan yaratılmıştır. Hiç kimsenin başkaları üzerinde üstünlüğü yoktur. Şeref ve üstünlük ancak takva (Allah'ın emirleri konusunda hassas olmak) iledir.

* Müslüman Müslüman'ın kardeşidir. Böylece bütün Müslümanlar kardeştir. Herkes eşit hakka sahiptir. Din kardeşinize ait olan herhangi bir şeyi, bir hakkı çiğnemek helâl değildir.

* Haksızlık yapmayın, haksızlığa da boyun eğmeyin. Başkalarının malını zorla ele geçirmeyin.

Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), sözlerinin sonunda şöyle buyurdu: "Bu nasihatlerimi burada bulunanlar bulunmayanlara bildirsin. Ey Müslümanlar! Yarın beni sizden soracaklar. Ne dersiniz, Allah'ın elçiliği görevini yerine getirdim mi?"

Bunun üzerine oradakiler: "Evet, yemin ederiz ki görevini yaptın. Bize nasihatte bulundun. Biz şahidiz." dediler.

Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) de "Şahid ol ya Rab! Şahid ol ya Rab! Şahid ol ya Rab!" buyurarak hutbesini bitirdi.

İNSANÎ DEĞERLER

Mekke'de yeni dinin günden güne güçlenmesi üzerine kâfirlerin eziyeti artmıştı. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), İslâm'ı kabul ettikleri için büyük zulüm gören insanların biraz nefes almaları ve İslâmiyet'in Mekke dışında başka bir yerde de varlığını sürdürmesini sağlamak için güvenli bir yer aradı. Bir grup Müslüman'ı Habeşistan'a gönderdi. Habeş hükümdarı onları huzuruna çağırdı ve dinleri hakkında bilgi almak istedi. Muhacirlere şöyle dedi:

"Uğrunda kavminizi terk ettiğiniz dininiz nasıl bir dindir ki benim veya hiçbir milletin dinine girmediniz?"

Müslümanlar adına Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) amcasının oğlu Câfer b. Ebî Tâlib cevap verdi. O, sözleriyle bir yandan Peygamberimiz'i (sallallâhu aleyhi ve sellem) de tanıtıyordu.

"Biz câhil bir kavim idik. Putlara ibadet eder, leş yer, çirkin işler yapar, akrabalarla görüşmez ve komşulara kötülük yapardık. İçimizden kuvvetli olan zayıf olanı ezerdi. Biz bu durumda iken Allah içimizden bir peygamber gönderdi. Biz O'nun soyunu, güvenilirliğini ve iffetli olduğunu biliriz. O, bizi Allah'a ibadet etmeye ve tevhîd inancına çağırdı. Bizim ve atalarımızın taptığı putları terk etmemizi söyledi. Bize doğru sözü, emaneti sahibine vermeyi, akrabaların haklarını gözetmeyi, iyi komşuluk yapmayı, haramlardan ve kan akıtmaktan vazgeçmemizi emretti. Bizi, çirkin işlerden, yalan sözlerden, yetim malı yemekten, ve namuslu kadınlara iftira atmaktan menetti. Sadece Allah'a ibadet etmemizi ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmamamızı emretti. Aynı zamanda bize, namazı, orucu, zekâtı ve diğer salih amelleri (iyi işleri) emretti. Biz de O'nu tasdik edip O'na iman ettik, O'na tâbi olduk. Böylece yalnız Allah'a kulluk ettik. O'na hiçbir şeyi ortak koşmadık. Bize haram kıldığını haram olarak bildik, helâl kıldığını helâl kabul ettik.

İşte bütün bunlardan dolayı kavmimiz üstümüze çullandı, bize işkence yaptılar. Allah'a kulluğu bırakıp tekrar putlara kulluk yapmak, daha evvel yaptığımız kötü şeyleri tekrar doğru kabul edip yapmamız için bizi dinimizden döndürmeye çalıştılar. Onlar bize zulüm ve işkence yaparak bizleri sıkıntıya düşürüp dinimizle aramıza girince senin memleketine sığındık."

İSLÂM BİR BÜTÜNDÜR

İslâm, bütün prensipleri ile bir bütündür. İnanç esaslarıyla, ibadetleri ile sosyal hayatı düzenleyen ilkeleri ile... Bunların hiçbirinden vazgeçilemez. Peygamber Efendimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) biat etmek (kişinin Müslüman olduğunu bildirmesi ve İslâmiyet'in emirlerini yerine getireceğine dair söz vermesi) için gelen bir kimsenin şu rivayetinde İslâm'ın bütünlüğü üzerinde durulmaktadır.

"Allah'ın Resûlü'ne (sallallâhu aleyhi ve sellem) biat etmek için geldim. 'Hangi konularda sana biat edeyim.' dedim. Allah'ın Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem) elini uzattı, şöyle buyurdu: "Allah'tan başka hiçbir ilâh olmadığına, Muhammed'in O'nun kulu ve Resûlü olduğuna şahitlik edeceksin. Beş vakit namaz kılacak, oruç tutacak, zekât verecek, hacca gidecek, cihad edeceksin."

Ben "Ey Allah'ın Resûlü, bunları yapabilirim ama ikisini yapamam. Biri zekât, on deveden başka bir şeyim yok, nasıl zekât verebilirim? Diğeri de cihad. Ben korkak bir kişiyim. Savaş çıkarsa savaştan kaçacağımdan ve bu yüzden Allah'ın gazabına uğrayacağımdan korkarım." dedim. Bunun üzerine Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) elimi tuttu ve beni sarstı, sonra şöyle buyurdu: "Sadaka verilmeyecekse, cihada gidilmeyecekse Cennet'e ne ile ve nasıl girilir?" Ben de "Yâ Resûlallah, uzat elini sana biat edeyim." dedim. Elini uzattı ve ben O'nun (sallallâhu aleyhi ve sellem) dediği bütün hususlara uyacağıma dair kendisine biat ettim, söz verdim."

Hz. Peygamber, bu örnekte dinin emirlerinin hepsinin gerekli olduğunu göstermektedir. Kişiler kendi arzularına göre bu emirlerin bazılarını terkedemezler. Önemli olan nefse zor gelen işlerin üstüne gitmek ve fedâkâr olmaktır. Yorulmadan, gayret göstermeden iyi ve güzel şeyler elde edilmez. Diğer yandan dini yaşamak ciddi bir iştir. Bu konuda başka sahalarda gösterilenden daha gayretli olmak gerekir.

ÂHİRETTE HÜSRAN

Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), Allah Teâlâ tarafından peygamber olarak görevlendirildiğinde bulunduğu çevrede puta tapan müşrikler, Yahudiler ve Hıristiyanlar vardı. Zaman zaman çeşitli gruplar, yeni din hakkında bilgi almak için O'na gelirlerdi.

Birgün bir Yahudi, arkadaşı olan diğer Yahudi'ye "Şu Nebi'ye gidelim." dedi. Arkadaşı, Hz. Muhammed'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) "Nebi" yani peygamber demek O'nun peygamberliğini kabul etmek olacağı için "O'na nebi dediğini öğrenirse gözleri ışıldar." di-

yerek peşinen Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) peygamberliğini kabul etmemeleri gerektiğini söyledi. Bu arada ayrıntı gibi görünen şu önemli noktaya da işaret etmekte fayda vardır. Hz. Muhammed'in kendi peygamberliği ve dolayısıyla İslâmiyet kabul edildiğinde ne kadar mutlu olduğu Yahudi'nin "gözleri ışıldar" ifadesinden anlaşılmaktadır.

İki Yahudi, O'na inanmamaları gerektiğini kendilerine telkin ederek Resûlullah'a (sallallâhu aleyhi ve sellem) gittiler. Hz. Mûsa'ya verilen mûcizeleri sordular. Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) onları anlattı, daha sonra bütün dinlerde ortak olan hükümleri saydı: "Hiç kimseyi, hiçbir şeyi Allah'a ortak koşmayın, hırsızlık yapmayın, zina etmeyin, haksız yere cana kıymayın, suçsuz birine iftira etmeyin, büyü yapmayın, faiz yemeyin, namuslu kimseye namusu konusunda iftira atmayın, savaştan kaçmayın, Yahudilere mahsus olan cumartesi günü yasaklarını çiğnemeyin."

Yahudiler, Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) kendi dinlerini kendilerinden iyi bildiğini görünce Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) ellerine, ayaklarına sarıldılar ve "Senin peygamber olduğuna şehâdet ederiz." dediler. Hz. Muhammed: "Öyleyse bana tâbi olmanıza ne engel var?" diye sordu. Yahudiler, "Sana tâbi olursak Yahudilerin bizi öldüreceğinden korkarız." dediler.

Evet, o yahudiler ölüm korkusuyla müslüman olmadılar. Halbuki ecelin ne zaman geleceği Allah tarafından belirlenmiştir. Dünyada öleceklerinden korkarak müslüman olmayan o yahudiler her insan gibi öldüler. Ama âhirette saadet ancak müslüman olmakla mümkündür. Aksi takdirde hüsran söz konusudur. Kısacık dünya hayatında Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) peygamberliğini kabul etmeyip Müslüman olmayanlar, sonsuz olan âhiret hayatını kaybedeceklerdir.

DÖRT GARİP

Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), şöyle buyurmuştur: "Dünyada garip olan dört şey vardır: Zâlimin hâfızasında bulunan Kur'ân; Müslüman topraklarında bulunup da onların

namaz kılmadığı câmi; bir evde bulunup okunmayan Mushaf ve kötü insanların arasında yaşayan sâlih kişi."

Garip, vatanından ayrılıp uzakta yaşayan kimseye denir. Bu kimseler; eşinden, dostundan uzaktır. Yardımcısı, arka çıkanı yoktur. O muhitin yerlileri kadar itibar görmezler.

Hadîs-i şerîfteki dört şey yalnız kalmak ve itibar görmemekte garibe benzetilmiştir. Bunlardan ilki, Kur'ân'ı bildiği hâlde Kur'ân'ın emirlerini yerine getirmeyen kişidir. İçindeki emir ve yasaklar uygulanmadığı için Kur'ân, bu kişinin hafızasında garip kalmıştır. Üstelik bu kişi başkalarına zulmeder, kötü davranır.

İkincisi ise, içinde namaz kılınmayan câmidir. O câmi gariptir, kimse semtine uğramaz. Aslında sonuçta bunun zararını Müslümanlar çeker. Toplu hâlde ibadet yeri olan câmileri terk etmek Müslümanların birlik olmadıklarının belirtisidir. Nitekim Endülüs'ün son devirlerinde câmilerde bir kaç amele ve fakirden başka kimse bulunmadığı haber verilmiştir.

Evde bulunup okunmayan Kur'ân da gariptir. Halbuki Kur'ân okunmak ve içindekilerle amel edilmek içindir. Saklanmak, rafa kaldırılmak için değildir.

Hadîste bahsedilen son garip, günahkâr toplum içinde yaşayan sâlih ve dindar kişidir. Kimse onun sözüne itibar etmez. Onlar, o sâlih Müslüman'a hakaret ve eziyet ederler. İyi Müslüman, günahkârlar arasında yalnız kalır. Ama dinini muhafaza ettiği, temiz bir hayat yaşadığı için Allah katında değeri büyüktür.

ALLAHU EKBER

"Lâ ilâhe illallah" yani "Allah'tan başka ilâh yoktur" ifadesi, İslâm Dini'nin temelidir, aslıdır. Tevhid inancı dediğimiz bu iman şartının üzerinde çok durulmuştur. Çünkü insan tabiatının kullukta bulunma özelliği vardır ve bu duygu, bu ihtiyaç doğru tatmin edilmediği takdirde, insanoğlu çeşit çeşit tanrılar uydurmaya müsaittir. Uhud Savaşı'nda Müslümanların Allah inancına karşı, müşriklerin kendi putlarını koymaları buna bir örnektir.

Ebû Süfyan, Uhud Savaşı'nda, tanrısı, en büyük putları olan Hubel'i övmek üzere bir şiire başlamış, "Yüksek Hubel, ulu Hubel" sözlerini söylemişti. O zaman savaşlarda böyle bir âdet vardı.

Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), düşmanın bu psikolojik saldırısını geri çevirmek ve Müslümanların mâneviyatlarını takviye etmek için "Ebû Süfyan'a karşılık vermeyecek misiniz?" diye sordu. Müslümanlar "Ne cevap verelim?" dediler. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) "Allahu Ekber (Allah büyüktür! Allah büyüktür!)" deyin buyurdu. Sahâbîler, bu sözlerle cevap verdiler.

Müşrikler, bu sefer diğer putları olan Uzza'yı ileri sürdüler. "Bizim Uzza'mız var, sizin Uzza'nız yok." dediler. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) "Onlara cevap vermeyecek misiniz?" dedi. Müslümanlar "Nasıl cevap verelim?" dediler. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem): "Allah bizim mevlâmızdır (tanrımızdır, yardımcımızdır), hâlbuki sizin mevlânız yok." deyin buyurdu. Müslümanlar da Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) dediği şekilde cevap verdiler.

Hadîste dikkat çeken bir diğer husus da Resûlullah Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) savaş anında bile sahâbîlerin zihinlerine iman esaslarını yerleştirmesi ve düşmana da İslâm'ı tebliğ etmesidir. Peygamber Efendimiz en zor şart ve zeminde dahi tebliğ fırsatını değerlendirmiştir.

ALLAH'A LÂYIK İBADETLER

İbadetler, Allah için yapılır. Bunun için ibadetlerimizin Allah'a lâyık olmasına itina etmek gerekir. Çünkü Allah, yücedir. O, bizi yaratan, bizi koruyan, bizi doyuran kısacası bizim her şeyimizi borçlu olduğumuz varlıktır.

Namaz kıldığımızda namazın güzel bir namaz olması için özen göstermeliyiz, sadaka verdiğimizde sadakayı Allah için verdiğimizi hatırlayıp, güzel şeyleri sadaka olarak vermeliyiz.

Kurban kestiğimizde de bu meseleye dikkat etmek gerekir. Kurbanı Allah için kestiğimizden, alabileceğimiz en iyi hayvanı

almalıyız. Hz. Ebû Bekir'in torunu Urve b. Zübeyr bu konuda şöyle demiştir: "Hiçbiriniz kıymetli dostlarınıza (kesip ikram etmek için) lâyık görmediğiniz hayvanları, kurban olarak kesmeyin. Çünkü Allah yücelerin en yücesi ve her şeyin en iyisine lâyık olandır."

Aynı durum zekât için de geçerlidir. Bilindiği gibi zengin Müslümanlar, her yıl mallarının kırkta birini zekât olarak verirler. Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) zamanında zekât olarak verilen hurmaların bir kısmı fakirler alsın diye mescidin bir köşesine asılırdı. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), bir gün mescide girdiğinde âdi bir hurma salkımını dürttü sonra şöyle buyurdu: "Bu zekâtın sahibi dileseydi, bundan iyisini zekât olarak verebilirdi. Bu zekâtın sahibi Kıyamet Günü âdi hurma yiyecektir."

Daha iyi hurması olduğu hâlde kalitesiz hurmayı veren bu kişi âhirette, âhirete gönderdiği ile karşılaşacaktır. Dünyada Allah rızası için yapılan bir ibadeti lâyıkıyla yerine getirmediği için ibadetini en güzel yapmaya çalışanlarla bir tutulmayacaktır. Aslında Allah'a ulaşan; kesilen kurbanlar, verilen mallar değil, onların sevabı ve bizim iyi niyetimizdir.

GÖZÜMÜN NURU NAMAZ

Kur'ân'da en çok zikredilen emirlerden biri namazdır. Namaz, Müslüman olmanın şartlarından biridir. Buna göre bir Müslüman'ın namaz kılmaması düşünülemez. Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) de konunun üzerinde titizlikle durmuş ve namazın insan hayatının vazgeçilmez bir parçası olması için çocukların yedi yaşında namaza başlatılması gerektiğini bildirmiştir. O (sallallâhu aleyhi ve sellem), sevdiği şeyleri sayarken de namazın, gözünün nuru olduğunu belirterek bu ibadeti severek yaptığını ifade etmiştir.

Dinin direği sayılan namazın bu şekilde nitelenmesi boşuna değildir. Namaz, Müslüman olan kimsenin mükemmel olmasına ve mükemmel kalmasına yardımcı olmaktadır. Yani dinini ayak-

ta tutmaktadır. Nasıl ki bir çadır veya bir yapı, direkleri olmadan ayakta duramıyorsa namaz olmadan dinin de Allah'ın istediği şekilde kalması mümkün değildir. Nitekim Kur'ân'da "Muhakkak ki namaz, hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar." buyurulmuştur. Namaz kılan kişi, günde beş vakit Allah Teâlâ'nın huzurunda durur. Ya biraz önce namaz kılmıştır veya biraz sonra namaz kılacaktır. Hayatı namaza göre ayarlanmış bir kimse, kötülüklerden büyük ölçüde uzaklaşmış olur.

YAĞMURUN YAĞIŞI

Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) tevhid, yani Allah'tan başka tanrı olmadığı inancına zarar verebilecek anlayışları, inanışları da bildirmiştir. Özellikle hurâfe ve bâtıl inançların tehlikesinden bahsetmiştir.

Bir gün sabah namazını kıldırdıktan sonra Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) cemaate dönüp "Rabbiniz ne buyurdu biliyor musunuz?" diye sormuş. Cemaat "Allah ve Resûlü bilir." diye karşılık vermişler. Resûlullah Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), Allah Teâlâ'nın şöyle buyurduğunu nakletmiş: "Kullarımdan bazısı mü'min, bazısı da kâfir olarak sabahladı. Kim, Allah'ın rahmetiyle yağmura kavuştuk, dedi ise, işte o bana iman ederek yıldızı inkâr etmiştir. Kim falan yıldızın doğması veya batmasıyla yağmura kavuştuk, dedi ise o beni inkâr ederek yıldıza iman etmiştir."

O gece yağmur yağmıştı. Hadîsten anlaşıldığına göre o devirde yağmurun yağışı ile yıldızlar arasında bir irtibat kuruluyordu. Hadîste geçtiği üzere Allah Teâlâ, elçisi vasıtasıyla, kullarını böyle yanlış inançlara kapılmamaları için uyarmıştır. Çünkü kâinattaki her şey Allah'ın izniyle oluşur, Allah'ın tabiat olaylarında da bir düzeni bulunmaktadır, onları yaratan O'dur. Olayların arkasında başka sebepler aramak yanlış inanışların sonucudur.

Günümüzde de astroloji denilen ve yıldızların gücünden bahseden işler de İslâm öncesinden kalmış inançların bir uzantısıdır. Kur'ân ve hadîslerde yıldızları veya herhangi bir varlığı olağanüs-

tü saymak yasaklanmıştır. Gerçek dinin olmadığı yerde, başka güçlerin varolduğuna inanmak tabiîdir. Onun için müslümanlar, yaptıkları işlerin İslâm'a uygun olup olmadığına bakmak zorunda olduklarını bilmelidirler.

FALCILAR, BÜYÜCÜLER

Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), "Kim kâhine, falcıya giderse Allah'ın, Peygamberi'ne indirdiğini inkâr etmiş olur." buyurmuştur. Peygamber Efendimiz'e inen Kur'ân-ı Kerim'dir. Yani falcılara gidenler, gaybı (geleceği ve insanların bilemeyeceği meseleleri) Allah'tan başkası biliyor inancında olduklarından inkârcı durumuna düşmüşlerdir. Allah Teâlâ, Kur'ân-ı Kerim'de açıkça gaybı kendisinden başka kimsenin bilemeyeceğini belirtmişken hâlâ falcıya gidenler, bu âyetlere inanmayıp, gaybı falcının bildiğine inanmış olurlar. Üstelik falcının dediğinin doğru olduğunu kabul ederlerse, bilgi konusunda Allah Teâlâ'ya ortak bir kişi bulunduğunu kabullenmiş sayılacaklarından kelâm âlimi İmam Nesefî'ye göre kâfir olurlar. Yani başlangıçta önemsiz, vakit geçsin diye yapılan falcıya gidip fal baktırma işi sonuçta dinden çıkmaya sebep olmaktadır.

Bir başka hadîste ise "Kim falcıya gidip gâipten bir şey sorarsa kırk günlük namazı kabul olunmaz." buyurulmuştur. Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) falcıya gitmekle namaz arasında ilgi kurması da dikkat çekicidir. Çünkü, günde en az beş vakit Allah'ın huzuruna varan kimsenin Allah'tan başkasından meded ummaması gerekir.

Büyü yapmak, büyü yaptırmak da aynı şekilde haramdır yani büyük günahlardandır. Bizim örneğimiz, ölçümüz Hz. Peygamber'dir. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), ne büyü yapmış, ne yaptırmış, ne fal bakmış, ne de baktırmıştır. Dünya hayatında karşılaştığı zorlukları aşmak için Allah'a güvenmiş ve kimsede de olağanüstü güçler olduğunu düşünmeden çalışmıştır. Kendisi peygamber olduğu hâlde, insanların kendisine olağanüstü güçler izâfe etmesini engellemek için birçok defa "Ben bir insanım." diye buyurmuştur.

Fallarla, büyülerle uğraşmak, kişinin Allah'a olan inancını zedeler. Aslında, Allah Teâlâ'yı tanıyan kimse falcıdan, büyücüden yardım beklemez, medet ummaz. Dua ederek Allah'tan yardım ister.

İnançla ilgili bu meselelerdeki ikazlar, Müslümanların şuurlu ve hareketlerinin farkında olmaları gerektiğini göstermektedir. Başıboş yere yaratılmayan ve imtihan edilmeden bu dünyadan geçip gitmeyecek olan insanoğlu, nereye gittiğinin, ne yaptığının her an farkında olmalıdırlar. Çevresindeki kişilerin meseleleri büyütüp falan falcının her şeyi bildiğine veya falan kişinin kısmetlerin neden bağlandığını bildiğine ve kısmetleri açtığına veya falan kişinin büyüleri bozduğuna dair sözlerine inanıp hem imanını, hem vaktini, hem de parasını kaybetmemelidir.

Günümüzde tepki çektiği için fal, büyü gibi işler isim değiştirilerek yapılmaktadır. Kişiyi rahatlatma, tedavi etme gibi amaçları olduğu söylenerek ya yerli ya da yabancı adlarla çeşitli fal ve büyü işleri devam etmektedir. Hatta müslümanları kandırmak için araya dualar da katılmaktadır. Hiçbir dini eğitimi olmayan bu kimseler, bildikleri birkaç sureyi ve duayı bu bol para getiren mesleklerine alet etmektedirler. İslam Dini ile ilgili olmayan bu davranışlar, müslümanların dinlerinden uzaklaşmalarını bekleyenlerin de işine yaramaktadır.

ALLAH YOLUNDA CİHAD

Müslümanlara Allah'ın adını her yerde yüce tutmak ve İslâmiyet'i korumak için mücadele etmeleri ve savaşmaları emredilmiştir. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) de cihadı (Allah yolunda mücadele) teşvik etmiştir. Bu hadîslerden bir kısmını şöyle sıralayabiliriz:

* Saçı ağarana kadar Allah yolunda mücadele ve mücahede edenlere âhirette ağaran saçlarına karşılık nur verilir.

* Allah yolunda cihad eden kimse, Allah'ın garantisi altındadır. Ya Allah onu mağfiretine katar (şehid olur), ya da sevap ve ganimet ile evine döner. Allah yolunda cihad eden kimse evine

dönünceye kadar farz olan orucun dışında da oruç tutan ve gece namazı kılan gibidir.

* Allah yolunda ok atan, attığı ok düşmana isâbet etse de etmese de köle azâd etmiş gibi sevap alır. Kölenin her uzvuna karşılık köle azad eden kimsenin uzuvları ateşte yanmaz. Yani mücâhid de bu dereceye ulaşır.

* Düşmana attığı ok, isâbet ederse attığı ok karşılığında Cennet'te bir derece verilir.

* Allah Teâlâ bir ok için üç kişiyi Cennet'e sokar. Birincisi hayır gözeterek ok yapan, ikincisi oku atan, üçüncüsü de okçuya ok verendir.

* Allah yolunda savaşırken ölenleri kanlı kıyâfetleri ile gömün. Çünkü bu kimse Allah'ın huzuruna yarası kanayarak gelir. Kanı âhirette misk kokusudur.

* Bir kimse öldükten sonra eğer Allah katında hayra kavuşmuşsa, dünyaya dönmek istemez. Ancak şehitler müstesnâdır. Onlar tekrar dünyaya dönüp ikinci defa şehit olmak isterler. (Şehitler, âhirette öyle güzel karşılanırlar ki bir daha şehit olup aynı saadeti tekrar yaşamak isterler.)

* Şehit olan kişi, şehit olduğu anda kötü söz duyan kimsenin duyduğu acı kadar acı duyar.

* Kim Allah yolunda bir gün ve gece nöbet tutarsa bir ay oruç tutmuş ve ibadet etmiş gibi sevap alır. Amel defteri kapanmaz. Kabirde sual sorulmaz, azap edilmez.

* Kim Allah yolunda savaşan birininin techizâtını temin ederse savaşmış gibi sevap alır.

* Savaş iki türlüdür. Biri Allah rızasını kazanmak için gayret eder, kumandana itaat eder, en değerli malını bu yolda harcar, arkadaşına yardım eder, kötülükten fesattan kaçınır. Bu kimse uyanıkken de, uykudayken de sevap alır. Diğeri riyâ ve gösteriş için savaşır, kumandana isyan eder, yeryüzünde de fesat çıkarır. Bu adam yaptığının cezasını çekecektir.

* Kim savaşmaz, bir askeri techizatlandırmaz ya da askerin geride kalan ailesine hayırla iyilikle bakmazsa Allah, kıyametten önce onun başına bir felaket getirir.

SAVAŞ ÂDÂBI

Savaşın hoşa giden bir şey olmadığı muhakkaktır. Ancak insanoğlu savaş yapmadan bir asır dahi geçirmemiştir. Her şeye kendi damgasını vuran, hayatın her alanında yeni bir anlayış getiren İslâm, savaş yapılacaksa ne için, kimin için, nasıl yapılacağını da belirlemiştir. Günümüzde yanlış anlaşıldığı için bir kere daha ifade edelim ki İslâm'daki savaş ile başka dinlerdeki savaş farklıdır. Savaş; Allah'ın adının yeryüzünde en üstün tutulması ve Allah'ın dinini yok etmeye yönelik çalışmaların, saldırıların durdurulması için yapılır ve bu savaşın adı cihaddır.

Dinin ilk uygulayıcısı olan Hz Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) de yaptığı savaşlarda bunu bize göstermiştir. İşte Hendek Savaşı'ndan bir kesit... Çektikleri sıkıntıları umursamayan, Allah yolunda olmayı her şeyden önemli gören insanların buluştuğu yer. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), muhâcirler ve ensârı soğuk bir kuşluk vaktinde zor şartlar altında aç olarak hendek kazmaya devam ederken görünce,

"Allahım asıl hayat, âhiret hayatı
Bağışla Sen Ensârı ve Muhâciri."

şeklinde bir beyit söylemiş. Savaşın içinde O (sallallâhu aleyhi ve sellem), Allah'ı anmaktadır. Yani Allah'ın emrini yerine getirdiği duygusu içindedir. Savaş, başka bir maksatla yapılmış olsa O'nun aklına, Allah gelmezdi. Müslümanlar da şöyle bir beyit okuyarak Peygamberleri'ne mukabelede bulunmuşlardır:

"Biz, Muhammed'e cihad için söz vermiş kimseleriz
Yaşadığımız müddetçe bu söz üzereyiz."

Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) vefatından sonra cihad konusunda ashâb, aynı hassasiyeti göstermiştir. Hz. Ebû Bekir (radıyallahu anh), komutanına savaşa çıkarken Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) şu emrini nakletmiştir:

"Kadınları, çocukları, yaşlıları öldürme; meyve veren ağaçları kesme; çevreyi tahrip etme; ganimete ihanet etme; korkaklık gösterme!"

İslâmiyet'e göre savaşta; savaşmaktan âciz kimselere, ibadethanelerine çekilmiş vaktini ibadetle geçiren kişilere dokunulmaz. Hunharlık yoktur, boş yere ağaç bile kesilmez. Savaşan kişi yani mücâhid, kâtil değil Allah'ın emirlerini yerine getiren, dünyaya İslâm medeniyetini yaymaya çalışan kişidir.

Bugün başka dinden olanların uydurdukları Müslümanların terörist olduğu iddiasının ise, mücâhid ile uzaktan yakından bir ilgisi yoktur. Müslüman'dan terörist olmaz; terörist de Müslüman olmaz. Dünyanın çeşitli yerlerinde Müslümanlara karşı açılmış savaşlara bakıldığında kimin insanî değerlerden yoksun, vahşi, barbar ve terörist olduğu ortaya çıkar. İlk asırdan yani Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) yaşadığı asırdan itibaren Müslümanların savaşı bir ibadet gibi kabul edilir ve mecbur kalınmadıkça savaş yapılmaz.

PAZARTESİ ORUCU

Ramazan ayı müddetince oruç tutmak, İslâm Dini'nde farzdır. Bunun dışında nâfile ibadet dediğimiz türden oruçlar vardır. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), her ayın ortasında üç gün oruç tutmayı, aşûre orucunu, Recep ve Şaban ayında bazı günleri, Ramazan'dan sonra Şevvâl ayında altı gün oruç tutmayı tavsiye etmiştir.

Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), pazartesi günleri oruç tutmaya da teşvik etmiştir. Sahâbîler pazartesi gününün ne özelliği olduğunu sorduklarında Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: "O gün Benim doğduğum ve Bana peygamberlik verildiği gündür." Bu arada şunu ifade etmekte yarar vardır. Bu günlere bu değeri Peygamber Efendimiz kendi kendine vermemiştir. Allah Teâlâ'nın bildirmesi ile ümmetine nakletmiştir.

Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) doğduğu gün önemli bir gündür. Çünkü O (sallallâhu aleyhi ve sellem), son din olan İslâm Dini'nin peygamberidir. O'nun (sallallâhu aleyhi ve sellem) doğuşu ile İslâmiyet'in gönderilme evrelerinden biri daha tamamlanmıştır. Ayrıca İslâm Dini'nin duyurulmasının başlangıcının da Pazartesi olması sebebiyle bu gün önemli görülmüştür.

Allah Teâlâ'ya o büyük Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) ümmetinden olma ayrıcalığını verdiği için şükretmenin bir ifadesi olarak oruç tutmak, insana çok güzel duygular yaşatır. Her pazartesi oruç tutma imkânı olmayanlar hiç olmazsa imkân buldukları ölçüde pazartesi günü oruç tutmaya gayret etmeli, bu suretle Sevgili Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) doğum gününü ve İslâm'ın tebliğinin başlangıcını senede bir gün değil, daha sık hatırlamalıdırlar.

HELÂL KAZANÇ

Allah'ın rızasını elde etmek, yani Allah Teâlâ'nın memnun olacağı şeyleri yapmak, ancak Allah'a itaatle elde edilir. Allah'ın razı olacağı geçim tarzı da Kur'ân-ı Kerim'de ve Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) sünnetinde açık ve kesin bir biçimde ifade edilmiştir. Bu; helâlinden kazanmak, kazandığını da helâl yerlere harcamaktır. Müslüman helâl yiyecek ve helâl yedirecektir. Kazanç yolları haram olmayacaktır. Haram geçim yollarından biri de fâizdir. Allah, faizi kesinlikle yasaklamış ve Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), faizin haram olduğunu açıkça belirtmiştir. Faizle borç almak da faizle borç vermek de yasaktır. Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) vefatından sonra sahâbîler, Hz. Peygamber'den öğrendiklerini kendilerinden sonra gelen nesillere öğretmişlerdir. Meselâ, ileri gelen sahâbîlerden Abdullah b. Mes'ûd, faiz konusunu izah ederken şöyle demiştir: "Kim borç verirse verdiği borçtan daha fazla almayı şart koşmasın. (Meselâ, bin lira borç verdi ise, bin yüz lira olarak geri istemesin.) Bu fazlalık bir tutam ot bile olsa faizdir."

Dinimizin faiz konusunda koyduğu bu yasağın ne kadar doğru olduğu günümüzde de açıkça bellidir. Faiz sebebiyle ekonomi zarar görmektedir.

Helâl olanı yemek konusunda Peygamber Efendimiz'den (sallallâhu aleyhi ve sellem) ve sahâbîlerden nakledilmiş örnekler bulunmaktadır. İleri gelen sahâbîlerden olan Ebû Bekr'in şu davranışı çarpıcı bir örnektir: Ebû Bekr'in bir hizmetçisi vardı. Bu kimse, Ebû Bekr'e yardım etmekten ayrı olarak imkân bulduğunda kendi için çalışırdı. Kazancından eve getirir ve getirdiği şeylerden bazen Hz. Ebû Bekr de yerdi. Hizmetçi birgün eve yiyecek getirdi. Hz. Ebû Bekr de ondan yedi. Hizmetçi, getirdiği şeyleri nasıl aldığını anlatmaya başladı. "Ben İslâm gelmeden önce, cahiliye devrinde falcılık yapar gaybdan haber verirdim. Falcılıkla sadece insanları aldatıyordum. Bugün falcılık yaptığım zamanlarda falına baktığım bir kişi ile karşılaştım. Bana o zamanki işim karşılığında yiyecek verdi. İşte yediğimiz odur" dedi. Belli ki hizmetçi, dinin yasakladığı iş karşılığında alınan para veya benzeri şeylerin haram kazanç olduğunu bilmiyordu. Ama Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) yakın arkadaşı olan Hz. Ebû Bekr, helâl olanı yemek gereğini biliyordu ve hemen elini ağzına sokup kendini kusturdu ve haram birşey yemedi.

DUALARIN KABULÜ İÇİN

Resûlullah Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), birgün ashâbına şöyle bir konuşma yaptı: "Ey insanlar! Şüphesiz ki Allah Tayyîb'tir (iyidir, güzeldir). Tayyîb'ten başka bir şey kabul etmez. Bir kimse uzun sefere çıkar, saçları dağılmış, toza toprağa bulanmış bir hâlde ellerini gökyüzüne kaldırarak 'Yâ Rabbi, Yâ Rabbi' diye dua eder. Halbuki yediği haram, içtiği haram, giydiği haram böyle haramla beslenmiş kişinin duası nasıl kabul olur?"

Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) helâl kazanmak ve helâl yemek ile ilgili bu sözleri hayat boyunca unutulmaması gereken bir sözdür. Günlük hayatta helâle dikkat edilmesi gereği yanında Allah yolunda yapılan ibadetlerin de helâl para ile yapılması gerekir. Dua da bir ibadettir. Nitekim duanın kabulü için de

helâlle beslenmenin şart olduğu görülmektedir. Haram mal ile hacca gitmek, zekât vermek, sadaka vermek nasıl kabul edilmez ise, aynı şekilde duaların kabulü için de kazancımıza dikkat etmeli, bu konuda titiz davranmalıyız.

RESİM

Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), Medine'de ilk İslâm Devleti'ni kurduktan sonra Mekke'yi müşriklerin elinden kurtardı. Buna İslâm Tarihi'nde Mekke'nin Fethi denir.

Fetih sırasında Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), Kâbe'ye girmek istedi; fakat Kâbe'nin içi putlar ve resimler ile doluydu. İçerideki putlar ve resimler çıkarılmadan içeri girmedi. Resimler dışarı çıkarılınca Hz. İbrahim'in, Hz. İsmâil'in ve Hz. Meryem'in resimlerini gördü. (Bu resimler hayalî olarak çizilmişti, hiçbir peygamber kendi resmini yaptırmamıştır. Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) ve ashâbı da kendi resimlerini yaptırmamışlardır.) Bunun üzerine Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "Kureyşliler'e ne oluyor? Onlar, içinde resim bulunan yere meleklerin girmeyeceğini işitmişlerdir. İbrahim'in, İsmâil'in ellerinde fal aletleri var. (Resimde Hz. İbrahim ve Hz. İsmâil, ellerinde fal atma oklarıyla çizilmişlerdi.) Allah bunları yapanları kahretsin. Allah'a yemin ederim ki peygamberler fal oklarıyla rızık aramamış, hayatta paylarına düşecek şeylerin peşine fal ile düşmemişlerdir."

Hadîs-i şerifte görüldüğü gibi Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), o gün kâfir olan Kureyşliler'in bile resim yapmasını son derece ciddî bir biçimde tenkit etmiştir. Hele bir peygamberin resminin çizilmesi son derece yanlıştır. Böyle bir iş, Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) bedduasını almaya sebep olmuştur. Bildiğiniz gibi Hz. Peygamber'in ettiği dualar ve beddualar kesinlikle Allah tarafından kabul edilir, geri çevrilmez.

Hz. Peygamber, heykellere tapan insanları Allah'a tapan insanlar yapmak için büyük mücadeleler vermiştir. İnsanları Allah'ın dışında başka varlıklara tapmaya götüren her şey İslâm'da yasak-

tır. Çünkü, putlara tapma işi, önceleri Allah'ı hatırlatmak gibi zararsız görünen bir sebeple başlamış, sonra Allah'ın unutulduğu, putların kaldığı bir hâle dönüşmüştür.

İnsan tabiatı, elinde somut bir şeyin olmasını ister; inanç söz konusu olduğunda böyle bir şeye kalkışmak, insanı İslâm öncesi ilkel ve tehlikeli döneme götürür. Dinimizde resim ve heykelin yasaklanmasının sebeplerinden biri de budur. Allah'a ibadet, Allah'ın istediği şekilde yapılır. Her insanın, her topluluğun istediği, aklına estiği şekilde değil.

Ayrıca bir Peygamber veya bir sahâbî resimlerini yaptırmadıkları için onların resmini yapmak, onları ressamın hayal gücü ile kısıtlamaktır. Burada sadece bir kişinin düşüncesine, yeteneğine, bilgisine, eğitimine, hayalgücüne diğer insanlar mahkum edilmiş olmaktadır. Yapılan Peygamber veya sahabînin resmi, başka insanlara güzel ve etkileyici gelmez ve özellikle çocuklar ve gençlerin Peygamber, sahâbî ve dolayısıyla din sevgisine zarar verir. Filmlerde de Peygamberlerin gösterilmemesi gereği de bu düşünceden kaynaklanmaktadır. Peygamber rolünü oynayacak kişinin, rolünü iyi yapamama veya herkes tarafından sevilmeme, beğenilmeme ihtimali vardır. Asıl önemli olan yönlerden biri de oyuncu ile oynadığı karakterin özdeşleştirilmesidir. Seyircilerden bazıları, onları aynı şahıs gibi düşünür ve dine uygun bir hayat yaşamayan oyuncunun yaşantısı ile Peygamber'in yaşantısı birbirine karışır.

ALLAH İÇİN SEVMEK

Kur'ân-ı Kerim, mü'minlerin din kardeşi olduğunu ilân etmiştir. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) de bu esası uygulamalarıyla göstermiştir. Toplumda kardeşliği sağlayan en önemli etken sevgidir. Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu konudaki yapıcı tavrının misallerinden biri de şudur: Bir sahâbî Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) yanında oturuyordu. Oradan bir adam geçti. Bunun üzerine o sahâbî Peygamberimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem): "Ya Resûlallah! Ben bu kişiyi seviyorum." dedi.

Resûlullah Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) de "Onu sevdiğini kendisine söyledin mi?" diye sordu. Sahâbî "Hayır" deyince Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) "Ona bildir." buyurdu. Sahabî de giden arkadaşının arkasından yetişti ve onu, Allah için sevdiğini söyledi.

Müslümanlar arasında sevginin yayılmasını arzu eden Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), "Birisi din kardeşini sevdiği zaman onu sevdiğini kendisine söylesin." buyurmuş ve bu sözü bizzat tatbik etmiştir. Sahâbîlerden Muâz b. Cebel'in elini tutmuş ve şunları söylemiştir: "Ey Muâz, vallahi seni seviyorum ve şu duayı da her namazdan sonra okumanı tavsiye ediyorum: Allahümme einnî alâ zikrike ve şükrike ve hüsni ibadetik. (Allahım! Seni zikretmekte, sana şükretmekte ve Sana güzel kulluk etmekte bana yardım et.)" Hz. Peygamber, burada sevginin sadece söz ile olmadığını, kişinin sevdiği kişinin daha iyiye gitmesi için birşeyler yapması gerektiğini göstermiştir. O (sallallâhu aleyhi ve sellem) isteseydi, sevdiğini söylemeden de dua öğretebilirdi.

MÜSLÜMAN'IN ŞEREFİ

Müslüman; şerefli olmalı, kimseye boyun eğmemelidir. O, ancak Allah'a ve O'nun elçisi Hz. Muhammed'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) itaat eder. El-etek öpmek, riyakârlık yapmak, âcizlik göstermek Müslüman'a yakışmayan davranışlardır. Nakledeceğimiz hadîste, Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) bir Müslüman'ın hiç kimsenin karşısında alçalmasını hoş görmediği ve dolayısıyla dilenciliği yasakladığının örneği bulunmaktadır.

Bir kişi, Hz. Peygamber'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) gelerek bir şeyler istedi. Peygamber Efendimiz, ona "Evinde bir şey var mı?" diye sordu. Adam "Hayır bir şeyim yok, yalnız bir çul var. Bir parçasını üstümüze örtüyor, bir kısmını da altımıza seriyoruz. Bir de su içtiğimiz bardak var." Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem): "O çul ve bardağı bana getir." buyurdu. Adam onları getirdi. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) bunları eline aldı ve "Kim bunları satın almak ister?" buyurdu. Orada bulunan birisi "Ben bir dirheme alırım" dedi. Hz. Peygamber bir kaç defa "Kim bir dirhemden fazla

verir." buyurdu. Bir başka adam "Bunları iki dirheme alırım." dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), çul ve bardağı iki dirhem veren adama sattı. Sonra parayı dilencilik yapmak isteyen şahsa verdi ve "Bir dirhem ile yiyecek satın al, aile fertlerine yetiştir. Diğer dirhem ile bir balta al, bana getir." buyurdu. Adam, söylenileni yaptı. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), baltaya bir sap yaptı, sonra "Git, bununla odun kes, on beş gün sonra seni göreyim." buyurdu. Adam, odun toplayıp satmaya başladı. On beş gün sonra on dirhem biriktirmiş olarak geldi. Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) ona: "Biriktirdiğin paranın bir kısmı ile yiyecek, bir kısmı ile de giyecek al." buyurdu ve şöyle devam etti: "Çalışarak geçimini sağlaman senin için Kıyamet Günü'nde yüzünde dilenciliğin çirkin izi bulunarak gelmenden daha hayırlıdır."

Bu hadîs aynı zamanda bir devlet başkanı olarak Resûlullah Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) halkıyla yakından ilgilendiğini ve dilencilik gibi sosyal problemleri önlediğini de göstermektedir.

KORKAKLIK VE CİMRİLİĞE KARŞI UYARI

Resûlullah Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), "İnsanlarda bulunan en kötü özellik, ürküntü dolu korkaklık ve aşırı cimriliktir." buyurmuştur.

Bu hadîs, iyi bir Müslüman'ın sağlam karakterli, şahsiyetli olmasını tavsiye etmektedir. Müslüman, Allah'a güvenen, O'na dayanan kişidir. Bu yüzden korkaklık ve cimriliğin müslümanlarda bulunmaması gerekir. Her şeyin Allah'tan geldiğine inanan kişi, korku ve endişe dolu bir hayat yaşamaz. En ufak şeyden ürken, rahatı ve huzuru bozulmasın diye başkaları için fedakârlıkta bulunmayan, suya sabuna dokunmayan, sadece kendi için yaşayan, silik bir insan tipi İslâmiyet'e yakışmamaktadır. Müslüman, cesur olur. Haksızlık, kötülük karşısında susmaz hemen müdahale eder. Hele dinî değerlere zarar verilen durumlarda tepkiyi başkasından beklemez, kendisi birşeyler yapmaya çalışır.

Aynı şekilde sürekli malından bir şey eksilmemesi için tedbirler düşünmek ve imkânı varken kısıntılı bir hayat yaşamak da bir Müslümana yakışmaz. Müslüman kimse, rızkı verenin Allah Teâlâ olduğunu bildiğinden cimrilik de etmez. Cimriliğin içinde korkaklık da bulunmaktadır. Çünkü onlar, durumlarının gelecekte daha kötü olacağı korkusu içindedirler. Bu yüzden değil başkalarına yardım etmek, kendilerine bile gereken harcamalarda bulunmazlar.

KOĞUCU

Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), güzel ahlâk üzerinde önemle durmuş, Müslüman ahlâkının nasıl olması gerektiğini yaşayarak göstermiş, hem de sözleriyle belirtmiştir. Kötülük, fesat çıkarmak için dedikodu yapanlar hakkında Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: “Koğucu Cennet’e giremez.”

Koğuculuk, toplum düzenini bozan en kötü davranışlardan biridir. Hatta sonunda Cennet’e girememenin söz konusu olacağı kadar kötü bir davranıştır. Çünkü dinimiz, birlik ve beraberliğe çok önem verir, ihtilâfları, dargınlıkları yasaklar. İslâm’ın oluşturmak istediği toplum modelinde Müslümanlar kardeşlik havası ve huzur içindedirler. Dedikodu, laf götürüp getirme, iftira, fitne, fesat gibi olumsuz şeyler yoktur.

Diğer yandan iyi bir Müslüman, boş şeylerle uğraşmaz; bunun gereği olarak da Müslüman kardeşlerinin kusurlarını araştırıp vaktini zayi etmez. Kendi kusur ve günahlarıyla meşgul olup onları düzeltmeye çalışır; Birleştirici ve yapıcı olur, insanları birbirine düşürüp ayrılık çıkarmaz.

Günümüzde üzüntüyle belirtmek gerekir ki özellikle basın ve yayında dedikodu, koğuculuk, iftiraya fazlasıyla yer verilmektedir, hatta bu gibi kötülükler normal birşeymiş gibi gösterilmektedir. Olmayan şeyler varmış gibi gösterilmekte, komplolar, senaryolar üretilmekte bir çeşit göz boyama yapılmaktadır. Kaliteli insanlara yakışmayan bu işlerden herkes kendini korumalıdır. Doğru olan ne ise o aktarılmalıdır. Bu aynı zamanda, insana saygının bir gereğidir.

GÜLERYÜZLÜLÜK

Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), güleryüzlü bir kişiydi. Ancak gülüşü hiçbir zaman aşırı bir şekilde olmamıştır. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), "Hayrı, güleryüzlülerde arayınız." buyurmak suretiyle insanların görünüşleriyle ahlâkları arasında bir münasebet bulunduğunu bildirmiş; Müslümanların toplum içinde nasıl davranmaları gerektiğine de işarette bulunmuştur.

İyi insanların içlerindeki güzel duygular yüzlerine de akseder ve kendi huzurlarını başkalarına yansıtırlar. Böyle kimselerin bakışları güzel olur, yüzleri güler. Kötü niyetli insanların niyetleri ise yüzlerinden bellidir. Böyle kişiler, insanları sevmedikleri için etrafa mutlulukla bakmazlar.

Burada bahsedilen, insanın genel durumu ile ilgilidir. Herkesin sevinçli veya üzüntülü zamanları vardır. Kederli bir hâlde iken kimseden gülmesi beklenmez. Asıl amaç, toplumda mutluluğun yayılması, her insanın diğerine iyi ve güzel duyguları yansıtmak için gayret sarfetmesidir.

Bu çerçevede zikredilebilecek başka bir hadîs de şudur. Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), hayırlı işler arasında müslümanın tanısın veya tanımasın başka bir müslümana selam vermesini saymıştır. Bu, bir aktarımdır. Beklenmedik bir selamın getireceği herkese göre değişebilecek birçok olumlu duygulardan ayrı olarak selam; yorgun, üzgün, kederli veya dalgın durumdaki kişinin bu hislerinin dağılmasını sağlar.

GİYİMDE TEVÂZU

Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: "Kim gücü yettiği hâlde tevâzu göstererek çok süslü, dikkat çekici kıyafetler giymezse, Allah, Kıyamet Günü onu, insanların önde geleni olarak çağırır, istediği iman elbisesini giymekte serbest bırakır." Bir başka rivâyette ise imkânı olduğu hâlde sâde giyinmeyi tercih eden kimselere Allah Teâlâ'nın izzet, şeref, saygınlık elbisesini giydireceği bildirilmiştir.

İnsan, tabiatı gereği beğenilmek ister ve bunu çeşitli şekillerde gösterir. Meselâ; kıyafetiyle, görünüşüyle beğenilmek, dikkat çekmek, fark edilmek, başkalarına bu gibi şeylerle üstünlük sağlamak ister. İslâmiyet ise insanın bu duygularını terbiye eder. Nasrettin Hoca'nın "Ye kürküm ye!" misâlinde olduğu gibi üstünlüğü kılık-kıyafete bağlamaz. Ve bunlarla başkalarını kıskandırmayı ve özendirmeyi doğru bulmaz.

Hadîste, Müslümanlardan kılık-kıyafetlerinde lükse kaçmamaları, sâdeliği tercih etmeleri tavsiye edilmektedir. Bu zenginlerin fakirler gibi yaşamaları veya pejmürde olmaları demek değildir. Çünkü Allah, verdiği nimeti kulunun üzerinde görmek ister.

Bir diğer konuya da burada değinmek gerekir. Müslümanlar, gayr-i müslimler karşısında kılık-kıyafetlerine dikkat etmeli, kendilerini âciz, muhtaç göstermemelidir. Çünkü, her Müslüman, İslâm'ın temsilcisi durumundadır.

Giyimde tevazu ile ilgili olan bu hadîsten çıkarılabilecek bir hüküm de Müslümanların süsle uğraşmak yerine daha ciddî işlerle meşgul olmaları gereğidir. Çünkü, İslâm'a göre bir Müslüman, kendinden sorumlu olduğu gibi, ailesinden, akrabalarından, ülkesinden, dünyadaki diğer Müslümanlardan ve bütün insanlardan sorumludur. Gücü ölçüsünde herkes, sorumluluğunu yerine getirmelidir, vaktini sadece kendine ve kendi görünüşüne harcamamalıdır.

ANNE

Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: "Cennet, annelerin ayakları altındadır." Allah'ın dünyadan sonraki Âhiret hayatımız için hazırladığı ve tasavvur bile edemeyeceğimiz kadar güzel Cennet'e girebilmek ve sonsuza kadar orada yaşamamız için birtakım şartlar vardır. Bunların hepsini yerine getirsek bile annelerin rızasını almazsak, onları memnun etmezsek Cennet'e giremeyiz. Cennet gibi yüce bir makam annelerin ayakları altındadır, yani Cennet'e girmek annelerimizin bizden memnun ol-

malarına bağlıdır. Çünkü anneler her türlü iyiliğe lâyık saygıdeğer varlıklarımızdır.

İslâm'ın anneye verdiği değer, şu hadîste pek açık bir şekilde anlatılmaktadır: Bir sahâbî, Hz. Peygamber'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) gelip "Kime iyilik edeyim?" diye sordu. Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), "Annene." buyurdu. Sahâbî "Sonra kime?" dedi. Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) "Annene." buyurdu. Sahâbî "Sonra kime?" dedi. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) yine "Annene." buyurdu. Sahâbî dördüncü olarak tekrar "Kime iyilik edeyim?" diye sordu. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) "Babana." buyurdu.

Hadîs-i şerifte görüldüğü gibi anneler en fazla sevgiye, ilgiye lâyık olan kimselerdir. Çünkü anneler, evlâtlarına sevgilerini sınırsızca veren, ilgi gösteren, iyilik yapan kimselerdir. Çocukken anneye olan ihtiyacımız sebebiyle yanından ayrılmazken büyüyüp kendi ihtiyaçlarımızı kendimiz halledince onlardan uzaklaşmak bir Müslüman'a yakışmaz. Müslüman, vefakâr insan demektir. Annelerle olan alâka ise diğer insanlara gösterilen vefakârlığın kat kat üstünde olmalıdır.

ÇOCUĞUN YAŞAMA HAKKI

Sevgili Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: "Allah Teâlâ, annelerinize karşı gelmenizi ve çocuklarınızı öldürmenizi haram kıldı."

Hadîs-i şerifte evlâdın anneye, annenin evlâdına karşı ilk ve en önemli vazifesi sayılmaktadır. Evlât; kendisinin dünyaya gelmesinde, yaşamasında aracı olan, kendisini binbir sıkıntı içinde taşıyan, doğuran, büyüten, bütün sevgisini, şefkatini karşılık beklemeden veren kişiye karşı isyan etmemelidir. Annesinin yumuşak kalbini rencide etmemeli, nazı geçtiği için onu üzecek şeyler yapmamalıdır.

Anne de Allah'ın kendisine emanet ettiği başka bir canı taşımalı, doğurmalı, ve büyütmelidir. Ne doğumdan önce ne de do-

ğumdan sonra onun canına kıymamalıdır. Çünkü, insanın sahibi sadece Allah'tır. Onun yaşaması ve ölmesi Allah'a ve Allah'ın kanunlarına aittir.

İslâmiyet gelmeden önce cahiliye insanları arasında kız çocuklarını diri diri gömme hâdisesi vardı. Şöyle ki bir kız çocuğu doğduktan sonra anne ve baba o kız çocuğunu istemiyorlarsa onu diri diri toprağa gömüyorlardı. İslâm Dini bu olayı kesinlikle yasaklamış ve ortadan kaldırmıştır. Bugün ise diri diri çocuğu gömme olayı yoktur ama yine anne ve babanın kararıyla yapılan kürtaj dediğimiz ve neredeyse sıradan hâle getirilen öldürme biçimi vardır. Çocuk bu olayda da diridir; sığındığı ve barındığı yer olan öz annesinin karnında iken öldürülür. Kadın-doğum uzmanlarının bildirdiğine göre kürtaj sırasında bebek ne kadar küçük olursa olsun acı çekmektedir.

Peyami Safa'nın, Tasvir-i Efkâr gazetesinde yayınlanan "Kavanoz Çocukları" başlığı altındaki şu yazısı günümüzü çok güzel ifade etmektedir:

"Hergün Türkiye'nin büyük şehirlerinde, gözle görünmeyen, sessiz ve mesuliyetsiz cinayetler işlenir. Yüzlerine beyaz maske, ellerine lâstik eldivenler geçirmiş, beyaz gömlekli adamlar, birbirlerine Lâtince parolalar fısıldayarak içinde madenî parıltılar savrulan aydınlık bir odada meşum işlerini görürler. Yapılan işin teknik adı "kürtaj"dır yani ameliyatla çocuk düşürmek. Bu cinayetin meşhur mütehassısları vardır. Mahalle bekçisine sorunuz, onun evini; köşedeki eczahaneye sorunuz, onun muayenehanesini size gösterir. Bu cinayetin yeri ve tarifesi muayyendir. Diana heykeline eş, narin sedef vücudunun ince çizgilerini, gebelik hâlinde karnının davlumbaz şişkinliğiyle bozmak istemeyen çıtı pıtı zarif bayan, meşhur kürtaj mütehassısının muayenehanesine gider, pey verir ve randevu alır, günü ve saati gelince tıpkı bir çürük diş çektirenlerin soğukkanlılığıyla vücudunda teşekküle başlayan canlı insan mukaddemesini aldırtır ve öldürtür. Maktul, yumuk yüzlü, şiş karınlı ve ince bacaklı, serçe parmak kadar küçümencik bir gafildir, doğmasıyla ölmesi bir

olmuştur, laboratuvarın cam rafı üstünde duran içi alkol dolu kavanoz onun hem beşiği hem tabutudur."

Çocuk Esirgeme Kurumu Başkanı Doktor Fuat Bey'in 1-Kasım–1940 tarihinde Ramazan Bayramı'nda Ankara Radyosu'nda yaptığı konuşmada da aynı konu işlenmiştir: "...Ele alınacak hususlardan biri de çocuk düşürme keyfiyetidir. Şehirlerde bazı kadınlarda çocuk yapmamak için hazin bir cereyan vardır. Rahatlarına, çay ve balo âlemlerine engel saydıkları çocuğu rahimden aldırmakta bir beis görmemektedirler. Kendi hayatlarını tehlikeye koymakla beraber milli vazifelerini de unutan bu gibi kadınların arzularının önüne set çekmek, bu sıhhî ve içtimâî derdi en kuvvetli tedbirlerle önlemek lâzımdır.

Zerafetinden, hayat tarzlarından fedakârlık yapmak istemeyen bu mütereddi ruhlu kadınların sayısının çok olmaması şayân-ı şükrandır. Bu gibi kadınlara çocuk yapmamak ve rahimdeki çocuğunu düşürme hususunda her türlü teshilâtı (kolaylığı) göstermekle beraber çocuk almayı sanat ittihaz ederek kasasını doldurmaktan başka bir şey düşünmeyen bazı doktorların yurt için elim neticeler doğuran bu hareketlerine de set çekmek lâzımdır. Kanunî müeyyidelere rağmen takipsiz kaldıklarından dolayı çocuk alma cinayetine her gün tekrarda bir beis görmeyen ve doktor değil, çocuk katili unvanını almayı hak eden bu gibi kimselerin diplomalarını yırtmak ve nüfus tezkerelerine vatan haini damgasını vurmak gerekir."

Günümüzde, çocuk aldırmanın en önemli gerekçesi, mâlî sıkıntılar olarak gösterilmektedir. Resûlullah Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) de bir kısım insanların rızık sağlayamama endişesi içinde bu gibi yollara müracaat ettiklerini haber vermiştir. Sahâbîler, "Allah katında en büyük günah nedir?" diye sorduklarında O, "Seni yaratmış olduğu hâlde Allah'tan başka şeylere tapmandır." buyurmuştur. "Bundan sonra en büyük günah nedir?" diye sorulunca da "Seninle beraber yemek yiyeceğinden korkarak evlâdını öldürmendir." buyurmuştur.

Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) de ifade ettiği gibi kürtaj, "Mâli durumumuz iyi değil, çocuğumuza iyi bir istikbâl hazırlayamayız." kaygısıyla yapılmaktadır. Halbuki kişinin rızkını tesbit eden ve veren Allah'tır. Az çocuğu olanlar zengin, çok çocuğu olanlar fakir değildir. Veya az çocuğu olanlar, çocuklarına daha iyi istikbal hazırlayabilmiş değillerdir.

"Çocuk doğar da bizim yiyeceğimize ortak olur, daha fakirleşiriz." korkusuyla kürtaj yapmak çirkin bir cinayettir. Anne ve babanın tabiatında var olan şefkat ve merhamete de zıttır. Kürtaj yaptıranlar, aslında bu konu üzerinde fazla düşünmemektedirler. Modaya uyarak kendi çocuklarını öldürmektedirler.

Ayrıca nüfus plânlaması kampanyası genelde İslâm dünyası için uygulanmaktadır. Başka dinlerden olanlar, kendi nüfuslarını artırmak için uğraşırken Müslüman nüfusunu ya savaş ya da nüfus plânlaması yoluyla azaltmaya çalışmaktadırlar. Nüfusu artmayan ve genç nesli olmayan toplumların geleceği de yoktur. Her zaman uyanık, tetikte bulunması gereken Müslümanlar, yabancıların tuzağına düşmemeli, bu kampanyaların altında yatan sinsi niyeti artık görmelidirler.

MÜSLÜMAN ÇOCUĞUN TERBİYESİ VE EZAN SESLERİ

Aile terbiyesi insan hayatında en önemli değerdir. Ailede alınan terbiye ve görgü başka hiçbir kimse veya kurum tarafından verilemez. Özellikle anne, çocuk yetiştirmekte en etkili kişidir.

Şimdi Yahya Kemal'in hatıralarından bir bölüm nakledeceğiz. Yazıda onun imanını koruyan bir aydın olmasında etkisi olan kişinin yani annesinin tavsiyelerini ve çocuğuna Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) sevgisini aşılamasının örneği bulunmaktadır.

"Benim hem dini, hem milli terbiyem üzerinde daha şiddetli müessir (etkili) olan annemdir. Annem çok Müslüman bir kadındı. Muhammediye okur, bana Kur'ân öğretirdi. Annem Yazıcızâde'yi (Yazıcızâde, Muhammediye adlı kitabın yazarının adıdır, burada yazarın adı ile eseri kastedilmektedir) sabah na-

mazlarını kıldıktan sonra okurdu. Beyaz başörtüsü ile elindeki kitaba imanla eğilişini hâlâ görür gibiyim. Muhammediye'nin o mısraları bana, bizim öz maceramızı, evimizin, mahallemizin, Üsküp'ün ve müphem surette bütün milletimizin dünya ve âhiret macerası gibi gelirdi.

Annem bana 'Oğlum, dünyada iki insanı sev... Peygamber Efendimiz'i bir de (Rumeli Fatihi Sultan) Murad Efendimizi sev!' derdi.

O yaşlarımda ben Üsküp minarelerinden yükselen ezan seslerini duyarak, içim bu seslerle dolarak yetişiyordum. Minarelerde ezan başladığı zaman evimizde ruhânî bir sessizlik olurdu. Galiba Üsküp'ün sokaklarında da böyle bir rüzgâr dolaşır, bütün şehri bir mâbed sükunu kaplardı. Yalnız ezan sesleri duyulurdu. Annemin dudakları ism-i celâl ile kımıldardı. (Ezanı tekrarlamak sünnettir. Yahya Kemal'in annesi bu sünnete uymaktadır.) Bin üç yüz sene evvel, Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) Bilâl-i Habeşî'den dinlediği ezan asırlarca sonra bizim semamızda hem dinî hem milli bir musiki olmuştu. O anda semamızın mağfiret âleminden gelen ledünnî bir sesle dolduğunu hissederim. Bu sesler beni bütün ömrümce bırakmış değildir. Müslüman Türk çocuklarının terbiyesinde ezan seslerinin büyük tesirine inanırım."

FITRATI BOZMAK

"Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), kadınlaşan erkeklere ve erkekleşen kadınlara lânet etmiştir."

İslâm, ruh sağlığına çok önem verir. Dinî her emir ve yasak aslında normal yapıda insan ve toplumu oluşturmak için koyulmuştur. Bu hadîste de Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), insanın yaratıldığı cinsiyet üzerinde kalması gerektiğini belirtmiş olmaktadır. Allah'ın yarattığı fıtrata, yapıya karşı yapılan bu yanlışlık lânete sebep olacak kadar kötü bir hâldir ki bilindiği gibi Allah Teâlâ ve Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), "lânet" ifadesini çok fazla kullanmamışlardır. Ayrıca Kur'ân'da da haber verildiği gibi Hz. Lût'un (aleyhisselâm) kavmindeki erkeklerin fıtratlarını

korumayıp çirkin davranışlar göstermesi o toplumun helâkine sebep olmuştur. Diğer yandan cinsiyeti normal iken bunda değişikliğe gidenler, Allah'ın kendileri için uygun gördüğünü beğenmemiş olmaları açısından da kınanacak durumdadırlar.

Meselenin bu kadar önemli görülmesinin nedenlerinden biri de yaratılışının gereği gibi davranmayan bu kimselerin yanlışlıklarının sadece kendilerinde kalmamasıdır. Etkilenme sonucu toplumda zamanla böyle kimselerin sayısında artış olur ve nesillerde bozulma başlar. Konunun önemli bir zararı da sadece görünüşteymiş gibi zannedilen bu yanlışlığın aslında insanın iç dünyasını etkilemesidir. Anormal görünüş ve hareketler zamanla mânevî değerleri de bozar. Böyle kimselerin doğru bir inanç ve yaşayış içinde kalmaları mümkün olmaz.

DARGINLIK

Selâmet, esenlik ve barış dini olan İslâmiyet, Müslümanlar arasındaki uyumun, güzel geçinmenin üzerinde önemle durmuştur. Sevgili Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), huzur içinde yaşama hakkında birçok güzel söz söylemiştir. Onlardan bir tanesi şöyledir:

"Cennet kapıları pazartesi ve perşembe günleri açılır. Allah'a ortak koşmayan (Allah'tan başka hiç bir varlığa ilâhlık özelliği vermeyen) her insanın günahları affedilir. Yalnız din kardeşi ile aralarında düşmanlık olanlar affedilmez. Onlar hakkında 'Şu iki kişiye barışıncaya kadar mühlet verin' denilir ve bu söz üç defa tekrarlanır."

Dinimize göre Müslümanlar birbirleriyle güzel geçinmeli ve muhalefet, dargınlık, kargaşa olmamalıdır. İslâm toplumu, uyumlu bir toplumdur, fertler arasında düşmanlık yoktur. İçine kapanık, insanlarla ilişkinin en az seviyede olduğu ve herkesin kapısının birbirine kapalı olduğu bir hayat tarzı İslâm'a uygun değildir. İnsanlarla barışık bir hayatın kişinin yalnızlığını önlemeye ve sağlıklı ruh haline sağlayacağı faydalar da önemli bir başka konudur.

BÜYÜKLERE SAYGI

"Bereket, büyüklerinizle beraberdir." Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu hadîsi ile sosyal bir meseleye değinmiştir. Büyüklerle sık sık birarada bulunmak gereği. Bir toplum büyüklerine sahip olduğu ölçüde medenîleşmiş demektir. Büyüklerine sahip çıkan milletler; dinlerine, kültürlerine sahip çıkmış demektir. Çünkü din, kültür ve gelenek ancak kişinin kendisinden büyüklerle birarada olduklarında öğrenilebilir.

Bir başka hadîste de Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), "Büyüklerine saygı göstermeyen bizden değildir" buyurmuştur. Bundan dolayı Müslümanlar, öteden beri büyüklerine sahip çıkan, onlara saygı gösteren insanlar olarak bilinmişlerdir. Günümüzde, genellikle Müslüman olmayan toplumlarda, yaşlılar huzur evlerine gönderilmekte veya sadece yaşlıların oturduğu yaşlı sitelerinde yaşamaktadırlar. Burada da ya hiç aranmamakta ya da fırsat bulununca hatırları sorulmaktadırlar. Vefalı olarak bilinen Müslümanlar ise genel olarak büyüklerine vefasızlık gösterip onları toplumdan tecrid etmezler. Ancak hiç kimsesi olmayanlar huzur evlerine gider. Aslında Osmanlılar döneminde bu kimsesiz yaşlı kimselerin zengin kimseler tarafından sahiplenildiği, büyük konaklarda onlara da bir köşecik bulunduğu nakledilmektedir. "Ahretlik" veya "Âhiret kardeşi" diye bilinen hanımlar bu kabil kişilerdi. Bu kimseler evin hanımının hem yardımcısı hem de arkadaşı idiler. Onlara hizmetçi muamelesi yapılmaz, ailenin bir üyesi olarak görülürlerdi.

İlk hadîste de işaret edildiği gibi büyüklerle beraberlikten memnun olan Allah Teâlâ, yaşlılarına sahip olan kimselerin malına, yemeğine bereket verir. Bugün sık sık şikâyet konusu olan bereketsizliğin kaynağını biraz da bunda aramak gerekmektedir.

VEFASIZIN TEŞHİRİ

Sözünü tutmak, o konuda önüne çıkan engelleri aşıp vâdettiğini yerine getirmektir ve faziletli bir davranıştır. Sözünde durmak, söz verdiği kişiye saygının ifadesidir. Çünkü kendisine söz verilen kişi beklediğini bulamazsa, kendisine değer verilmediği zannına kapılacaktır.

Arkadaşlarla buluşma yerine saatinde gitmekten, ücrete zam yapma sözüne kadar hemen hemen her konuda söz verilebilir. Sözünde durmamanın sonucunun Âhiret'le ilgisi konunun ciddiyetini gösterir. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: "Kıyamet Günü'nde her vefasız için bir sancak olacak; sancağın ölçüsü kişinin vefasızlığı derecesinde olacaktır; 'İşte falan kimsenin vefasızlığı budur.' denilecektir. Dikkat edin, sözünde durmama bakımından halkı idare eden vefasızdan daha büyük vefasız yoktur."

Bir şeyi yapacağına söz verip de yapmamak haramdır. Hadîsten anlaşıldığına göre bu vefasız kimseler âhirette teşhir edilecektir. Özellikle halkın hizmetinde bulunma vazifesini üstlerine almış bulunan idarecilerin verdikleri sözü tutmamalarının vebâli ise daha büyüktür. Önemli olan yapabileceği şeyleri söylemek ve onları vâdetmektir. Bilerek yapamayacağı şeyler için söz vermek, karşısındaki Müslüman kardeşini aldatmak demektir.

SORUMLULUK SAHİBİ OLMAK

Toplumda herkesin sorumlulukları vardır. Toplum dengesi ancak böyle oluşur. Kur'ân-ı Kerim ve hadîslerin bildirdiğine göre her Müslüman çeşitli sorumluluklar taşımaktadır. Kimse başıboş yaratılmamıştır, herkes için belli sorumluluklar tayin edilmiştir. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), Müslümanların yaşadıkları hayatın farkında olmaları, bulundukları yer neresi ise oranın hakkını vermeleri gerektiğini, kişileri çobana benzeterek ifade etmiştir. "Hepiniz çobansınız, hepiniz güttüğünüz sürüden sorumlusunuz. Devlet reisi bir çobandır ve sürüsünden sorum-

ludur. Erkek, ailesinin çobanıdır ve sürüsünden sorumludur. Kadın, kocasının evinin çobanıdır ve sürüsünden sorumludur. Hizmetçi, efendisinin malının çobanıdır, o da sürüsünden sorumludur. Hepiniz bir çobansınız ve güttüğünüz sürüden sorumlusunuz."

Sorumluluklar iyi kavranıldığı ve yerine getirildiği zaman toplum huzurlu olur, değilse toplum sancı çeker, bunalır ve sonunda çöker. Nitekim Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu konuyu bir başka hadîs-i şeriflerinde şöyle örneklendirmiştir:

"Allah'ın koyduğu sınırlara uyan ile bu sınırları aşan kimsenin durumu bir gemi yolcularının benzeri gibidir ki, onlar gemide kura çekmişler, bir kısmına güverte, bir kısmına anbar bölümü düşmüştür. Anbarda bulunanlar su almak istedikleri zaman yukarı çıkıyorlar, güvertedekilerin yanından geçiyorlardı. Bir ara anbardakiler kendi aralarında: 'Burada bir delik açarsak hem zahmet çekmemiş olur hem de yukarıdakileri rahatsız etmemiş oluruz' dediler. Anbardakilerden biri eline balta alarak geminin altını delmeye başladı. Yukarıdakiler hemen yetiştiler: 'Ne oluyor?' diye sordular. O 'Siz bizim yüzümüzden eziyet çekiyorsunuz, halbuki bize her zaman su lâzım' dedi. Yukarıdakiler, aşağıdakileri kendi istekleriyle başbaşa bıraksalardı hepsi birden (gemi delindiği için) helâk olacaklardı. Onlara mâni oldukları için hem aşağıdakiler hem yukarıdakiler kurtulmuşlardır."

Görüldüğü gibi Müslümanlar, kendilerinden sorumlu oldukları gibi kendi ülkesinden, dünyadaki düzenden de sorumludurlar. Müslüman kimse nasıl kendisinin iyiliğini istiyorsa diğer insanların da iyiliğini istemelidir.

Söz konusu bir başka Müslüman olunca sorumluluk daha da artar. Bu konuda Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), şunları söylemiştir: "Ey mü'min, kardeşine ister zâlim olsun ister mazlum olsun yardım et." Orada bulunan bir kişi "Yâ Resûlallah, biz mazlum olana yardım ederiz. Ama zâlime nasıl yardım edeceğiz?" diye sormuş. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) "Zalimin zulüm yapmasını engellersin" buyurmuştur.

Hak dinin elçisi olan Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), zâlimin de kendi haline bırakılmasını doğru bulmamıştır. Onu da topluma kazandırmak gerekir. Müslüman, zâlim kişiyi ıslah etmekle de görevlidir. Zulmünü engellediği gibi iyi Müslüman olması için de gayret sarfedecektir.

DEVLET BAŞKANI BİR KALKANDIR

Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: "Devlet başkanı bir kalkandır, savaşa onunla gidilir."

Hadîste, devlet başkanında olması gereken özellikler tek cümlede özetlenmiştir: "Başkan, kalkan gibidir." Demek ki o, halkı için kendini siper eder, onları tehlikelere, her türlü olumsuzluklara karşı korur. Yani devlet başkanı, kendini halkı için fedâ eden kimse demektir. Halkın başına gelebilecek kötülükleri engellemeye çalışır, her meselede kendisini ortaya koyar. Halkının uğrunda, onlardan önce malı varsa malını, gerekirse canını fedâ eder, çünkü kalkan olmak bunu gerektirir. Her türlü meselenin göğüsleyicisi devlet başkanıdır, problemleri halledici odur. Durum böyle olunca ona, bütün halkı güvenir, halk onun sayesinde rahat uyur, bilir ki devlet başkanı kendisi için çalışmaktadır.

Devlet başkanının nasıl olması gerektiğini Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), kendisi uygulayarak göstermiştir. Çünkü O, hem bir peygamber hem de devlet başkanıydı. Yukarıda geçen sözünde olduğu gibi savaşlara katılmış ve kendisini askerinden farklı görmemiştir. Her zaman sorumluluğunun bilincinde olmuş, her olayda üzerine düşeni yapmıştır.

BAŞ OLMA SORUMLULUĞU

Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), idareciler hakkında "Allah'ın halka idareci olmayı nasip ettiği kişi, halkı aldatırsa Allah ona Cennet'i haram eder." buyurmuştur. Yine aynı konuda başka bir hadîste ise "Müslümanların işlerini üzerine alıp, onlar için çalışmayan, hayırlı işler yapmayan âmirler, o Müslümanlarla beraber Cennet'e giremezler." buyurmuştur.

Hadîslerde geçen idareci kelimesi, sadece üst düzey idarecileri kapsamamakta bütün idarecileri içine almaktadır. Halkı ilgilendiren her meselede emir yetkisi bulunanlar, bu hadîsin muhatabıdır. En küçük sıkıntının idareci ile ilgili yönü varsa bunun âhirete uzanan hesabı bulunduğu, idarecinin unutmaması gereken noktalardan biridir.

Hadîste belirtilen "aldatma" ifadesi bir başka hadîsi çağrıştırmaktadır. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem): "Bizi aldatan bizden değildir." buyurmaktadır. Çünkü aldatan kişi Onun sünnetinden uzaklaşmıştır. Daha doğrusu aldatmak, Müslümanların özelliğinden biri değildir. "Emin (güvenilir kimse)" olan Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), ümmetinden olan kimselerin emin olmamasına razı olmamış ve böyle kimseleri kendinden saymamıştır. Bir kişiyi bile aldatmanın karşılığı bu derecede olursa toplumu aldatmanın ağırlığı kendiliğinden ortaya çıkar.

Hadîsler; idarecilere, insanlara karşı sorumlu oldukları gibi Allah'a karşı da sorumlu olduklarını bildirmektedir. Çünkü İslâm, hem dünya hem de âhiret hayatını kapsar. Başka dinlerde olduğu gibi din işi, dünya işi diye bir ayırım yoktur. Günlük işler diye bilinen davranışlarda İslâmiyet'in damgası vardır.

Halkın başına kendisi için değil halk için geçilmesi gerektiğini, yönetici olmanın sorumluluğunu; Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarında Allah Dostu Şeyh Edebâli, Osman Gazi'ye şöyle ifade etmiştir:

"Ey Oğul! Beysin! Bundan sonra öfke bize, uysallık sana. Güceniklik bize, gönül almak sana. Suçlamak bize, katlanmak sana. Âcizlik bize, yanılgı bize, hoşgörmek sana. Geçimsizlikler, çatışmalar, uyumsuzluklar, anlaşmazlıklar bize, adalet sana. Kötü göz, şom ağız, haksız yorum bize, bağışlama sana.

Ey Oğul! Bundan sonra bölmek bize, bütünlemek sana. Üşengeçlik bize, uyarmak, gayretlendirmek, şekillendirmek sana. Sen ve arkadaşların kılıçla, bizim gibi dervişler de düşünce, fikir ve dualarla bize vaadedilenin önünü açmalıyız. Tıkanıklığı temizlemeliyiz.

Ey Oğul! İnsanlar vardır, şafak vaktinde doğar akşam ezanında ölürler. Dünya senin gözlerinin gördüğü gibi büyük değildir. Bütün fethedilmemiş gizlilikler, bilinmeyenler ancak senin fazilet ve adaletinle gün ışığına çıkacaktır.

Haklı olduğun mücadeleden korkma! Bineğin iyisine doru, yiğidin iyisine deli (kahraman, gözüpek) derler. En büyük zafer nefsini tanımaktır. Düşman, insanın kendisidir. Dost ise nefsini tanıyanın kendisidir. İnsan bir kere oturdu mu yerinden kolay kolay kalkamaz. Kişi kıpırdamayınca uyuşur. Uyuşunca laflamaya başlar, laf dedikoduya dönüşür. Dedikoduya başlayınca da artık iflah olmaz. Dost, düşman olur. Düşman, canavar kesilir.

Akacak kan boş yere akmamalı. Ona yol ve yön lâzım. Zira kan, toprak sulamak için akmaz.

Kişinin gücü günün birinde tükenir, ama bilgi yaşar. Bilginin ışığı, kapalı gözlerden bile içeri sızar, aydınlığa kavuşturur."

İYİLİĞE İYİLİKLE MUKABELE

Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) ve ashâbı bir seferdeydiler. Çölde susuz kalmışlardı. Hatta Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), ashâbından birine teyemmüm yapmasını söylemişti. Bir müddet sonra susuzluk sebebiyle konaklamak zorunda kaldılar. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), Hz. Ali ile ashâbtan birkaç kişiyi yanına çağırdı ve onları su aramaya gönderdi. Sahâbîler su aramak için çevreyi araştırmaya başladılar. Devesinin üstünde giden bir kadına rastladılar. Kadının yanında iki kırba su vardı. Hz. Ali kadına suyun kaynağını sordu. Kadın bir günlük mesafede olduğunu söyledi. Kadını Hz. Peygamber'in huzuruna getirdiler ve durumu anlattılar.

Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), bir kap istedi. Kadının kırbalarından kaba su boşalttıktan sonra kırbaların ağzını bağladı. Kırbaların diğer uçlarını açtı. "Gelin hayvanlarınızı sulayın, kendiniz için de su alın." diye seslendi. Ashâb, ihtiyaçları olan suyu aldılar.

Suyun sahibi olan kadın ise olanları bir kenarda durmuş seyrediyordu. Su alma işlemi bittikten sonra kırbalardan hiç su alınmamış gibi doluydu. Bu, Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) mucizelerinden biriydi. Daha sonra O, "Kadın için bir şeyler toplayın." buyurdu. Ashâb yanlarındaki Medine hurmalarının iyilerinden, un vs. topladılar. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), kadına "Gördüğün gibi suyundan bir şey eksiltmedik, bize suyu verip suya kandıran sadece Allah'tır." buyurdu.

Kadın, daha sonra kabilesinin yanına ulaştı ve olanları anlattı. Aradan zaman geçti. Müslümanlar, o kadının kabilesinin çevresindeki müşriklere baskın yaptıkları hâlde kadının müşrik kabilesine baskın yapmıyorlardı. O sırada henüz Müslüman olmamış olan kadın, kavmine "Sanıyorum ki Müslümanlar bize, benim yüzümden ilişmiyorlar. İsterseniz biz de Müslüman olalım." dedi. Kavmi, kadının bu teklifini kabul etti ve İslâm'a girdiler.

O kabilenin İslâmiyet'i hemen kabul etmesinde, Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) tavrının önemi vardır. Bir devlet başkanı olarak yetkisini kötüye kullanıp haksızlık etmemiştir. O'nun eğitimi altında olan sahâbîler de O'nun yoluna uymuşlar ve çölde yalnız buldukları bir kadına kötülük yapmamışlar, kötü davranışta bulunmamışlardı. Daha sonra da Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) yönlendirmesiyle kendilerine su verme iyiliğinde bulunan kişinin iyiliğini unutmayıp, onun hatırına kavmine dokunmamışlardı.

BİZİM ÇARŞILARIMIZ

Hz. Ebû Bekir'den sonra ikinci halife (devlet başkanı) olan Hz. Ömer: "Bizim çarşılarımızda stokçuluk yapılmaz!" demiştir. Bu geleneği hiç şüphesiz Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) yerleştirmiştir.

İnsanı ilgilendiren her şeye önem veren İslâmiyet, ekonomik hayatta insanlara zararı dokunacak, emeksiz, haksız kazanç sağlayacak yolları da yasaklamıştır. Bunlardan biri de herhangi bir

malı, ileride pahalanacağını hesap ederek stok yapmak, piyasaya sürmemektir. Stokçuluk halkın ihtiyacı olduğu hâlde malı, zam gelmediği için bekleterek halkı sıkıntıya soktuğu için zararlıdır. Sonra hileli yoldan geçimini sağladığı için stokçunun dünyası ve âhireti için zararlıdır.

İslâmiyet, birinci derecede insanlara zarar verecek şeyleri kesinlikle yasaklamıştır. Kimsenin kimseye zarar vermeye, sıkıntıya sokmaya hakkı yoktur. Ayrıca, Hz. Ömer'in devlet başkanı sıfatıyla söylediği bu söz, devletin stokçuluğun ve stokçuların karşısında olması gerektiğini gösterir.

İslâm Dini, insanın âhiret hayatını düzenlediği gibi dünya hayatını da düzenlemektedir. Sadece ruhtan meydana gelmeyen insanın, dünya hayatı da belli bir düzene oturtulmalıdır. Bu düzenin de her asırda geçerli ve eksiksiz, kusursuz, yanlışsız olması için Allah Teâlâ tarafından belirlenmiş olması daha isâbetlidir. Yoksa her gelen neslin deneme-yanılma, tecrübe veya başka metodlarla koyduğu düzenlemeler, her zaman kararsızlığa müsâittir, değiştirilmeye muhtaçtır.

BİZ RÜŞVET YEMEYİZ

Müslümanlar ile Yahudiler, Hayber bölgesindeki hurmada ortaktılar. Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), her hasat döneminde bu konuda uzman bir kişiyi Hayber'de oturan Yahudiler'in yanına gönderir, bu kişi de oradaki ürünü görüp, Müslümanlara ve Yahudilere düşecek payı söylerdi.

Yine bir yıl Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), Abdullah b. Ravaha adlı sahâbîyi Hayber'e gönderdi. Yahudiler, hanımlarının mücevherlerinden bazılarını Abdullah b. Ravaha'ya getirdiler ve "Bunları al, hurma taksimi sırasında bizim lehimize göz yum!" diyerek rüşvet teklif ettiler.

Fakat baltayı taşa vurmuşlardı. Dini, Hz. Peygamber'den (sallallâhu aleyhi ve sellem) öğrenmiş, O'nun tarafından eğitilmiş olan bu ilk nesil Müslümanlar böyle bir şeyi asla yapmazlardı. Onlar, ada-

letsiz davranmak bir tarafa Müslümanların aleyhine yahudilerin lehine olacak şeyleri de yapmazlardı.

Abdullah b. Ravaha şöyle cevap verdi: "Ey Yahudi topluluğu, siz Allah'ın gazap ettiği, sevmediği insanlarsınız. Sizi bu teklifiniz için cezalandırmayacağım, hurma taksiminde adaletsiz davranmayacağım, haksızlık yapmayacağım. Rüşvet kesinlikle haramdır. Biz rüşvet yemeyiz."

Doğruyu ve gerçeği bilen fakat yapmayan Yahudiler, bu güzel söz üzerine şöyle dediler: "Yer ve gök işte böyle ayakta durur."

Dünyevî bir mesele olan rüşvet için İslâmiyet'in koyduğu bir tavır vardır. Hayata dinin etkisi olmazsa kimse yaptığı işten Allah'ın razı olup olmadığını düşünmez. Neticede ise yer de gök de ayakta durmaz. İnsanlar, hergün bir şeylerin çöktüğünü, toplumun kokuştuğunu, kirlendiğini görürler.

İŞLEMİŞ OLDUĞU GÜNAHI AÇIĞA VURMAMAK

Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: "Ey insanlar, kim çirkin bir iş işlerse onu açığa vurmasın. Allah'ın örteceğine (güvenerek) gizlesin. Açığa çıkarırsa biz de cezasını, Allah'ın gösterdiği şekilde veririz."

Maalesef bugün hadîste geçenin tersine işlenen günahlar, bilhassa televizyonlar vasıtasıyla çok güzel bir şey yapılmış gibi sergilenmektedir. Hâlbuki İslâm Dini'ne, İslâm anlayışına ve terbiyesine göre Müslüman bilerek veya bilmeyerek bir günah işlediğinde hemen Allah'a tevbe etmelidir. İşlediği günahı insanlara duyurmayıp, kendisiyle Allah arasında gizli tutmalıdır. Çünkü işlediği günahı, insanlara ilân ederse, bu bir nevi Allah'ın dinine ve hükümlerine karşı gelmekten çekinmediğini açıklamak ve yaptığı işten memnun olmak demektir. Hâlbuki mü'min işlediği günahın ve yaptığı kötülüğün ezikliği içerisinde bulunmalıdır. Ayrıca günahı duyuran kişi, âhirette aleyhine şâhitleri çoğaltmaktadır. Günahları ilân etmenin sakıncalı başka bir yönü de kötülüğe örnek olunması, kötülüklerin yayılması ve insanların buna teşvik

edilmesidir. İşlenen bir günaha şâhit olanların da bunu gizli tutmasının tavsiye edilmesinin sebebi budur.

DEVLET MALI

İslâmiyet, kimseye kimsenin hakkını zorla veya hile ile alma hakkını vermemiştir. Başkasının malını alana sert cezâlar getirmiştir. Herbir vatandaşın hakkının olduğu devlet malı söz konusu olunca ceza daha da ağırlaşır. Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), ashâbını bu konuda da eğitmiş, devlet malı karşısında duyarlı davranmayı öğretmiştir. Aşağıda devlet başkanı Hz. Ömer'in devlet malı anlayışı ile ilgili bir olayı naklediyoruz:

Hz. Ömer'e bir yerde süt ikram edildi. Ömer, sütü çok beğendi. Sütü ikram edene "Bu süt nereden geldi?" dedi. Adam, "Bir su kenarına gitmiştim, (devlet malı olan) zekât hayvanlarını sağılırken gördüm, ben de istedim, verdiler, su kabıma koydum geldim." dedi. Ömer, hemen elini boğazına soktu, içtiği sütü çıkardı.

Boğazlarından aşağı bir damla dahi haram lokma geçirmeyen devlet başkanı tabiî ki kimseye borçlu olmadan devleti yönetir, devletin malını, insanların malını ve hakkını korur. Nefsine bu kadar hâkim olan idareci, emri altındakileri idâre etmede daha başarılı olur.

ÖLÜM VE CENAZE İŞLEMLERİ

Din, doğumdan ölüme kadar insan hayatına şekil verir. Her dinin de kendine mahsus özellikleri vardır. İslâm'ın ölüm ve cenaze hususundaki tutumu, Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) sünneti ile belirlenmiştir. Konuyla ilgili hadîslerinden bazıları şunlardır:

* "Hiç kimse ölümü temenni etmesin. İyi bir kimse ise umulur ki yaşarsa hayrını artırır. Kötü bir kimse ise belki tevbe eder."

* "Müslüman'ın eceli geldiğinde melekler beyaz ipekler getirirler ve ona "Sen Rabbin'den razı olarak, O da senden hoşnut olarak Allah'ın rahmetine kavuş derler."

* "Ölüm anında Allah'ın rahmet ve mağfiretiyle müjdelenen mü'min kul Allah'a kavuşmak ister. Allah da ona kavuşmak ister. Allah'ın azabını haber alan kul da Allah'a kavuşmak istemez. Allah da ona kavuşmak istemez."

* "Ölüm döşeğinde bulunan kimseye "Lâ ilâhe illallah" sözünü telkin ediniz." Telkinin mânâsı, ölüm döşeğindeki kişinin yanında bu sözü tekrarlamaktır. Hasta da kelime-i tevhîdi duyunca tekrarlayabilir. Hastaya zorla "Lâ ilâhe illallah" dedirtmeye çalışılmaz.

* "Hastanın yanında hayırlı sözler söyleyin. Zira melekler sizin söylediklerinize âmin derler."

* "Gözleri açık olarak vefat eden kişi, ruhu kabzedildiği zaman gözleriyle ruhunu takip etmiştir." Gözleri açık olarak vefat eden kişinin gözleri orada bulunanlar tarafından kapatılır. Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu şekilde vefat eden Ebû Seleme adlı sahâbinin gözlerini kapatmıştır.

* "Ölüye ağlamak için yardımcı tutmak (ölünün iyiliklerini anlatıp ağlasın diye ücretle bir kimse tutmak) şeytan işidir."

* "Yasçılık yapan kadın (ağıt okumayı meslek hâline getiren kimse) ölmeden evvel tevbe etmezse, Kıyamet Günü'nde üzerinde katrandan bir elbise ve uyuzlu bir gömlek olduğu hâlde kabrinden kaldırılır."

* Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), Müslüman olan kadınlar kendisine biat etmeye geldiklerinde onlardan feryat figan yapmamak üzere biat aldı. Yani İslâmiyet'e kabul edilmeleri için ölülere feryat ederek ağlamamayı şart koştu.

* "Ölü için yanaklarını döven, yakalarını yırtan ve feryat figan eden bizden değildir."

* Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), oğlu İbrahim ölünce sessizce ağlamıştır.

* "Cenaze üç, beş veya daha fazla kere yıkanır. Ölüyü yıkarken sağ tarafından ve abdest uzuvlarından başlanır. Son yıkama suyuna kâfur (güzel bir koku) katılır."

* Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) cenaze geçerken ayağa kalkmıştır.

* "Cenaze namazına katılan bir sevap, cenaze defnine katılan iki sevap kazanır." Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), bir sevabın Uhud Dağı kadar büyük olduğunu belirtmiştir.

* Cenaze namazını kılan salih Müslümanların, ölü hakkındaki duaları kabul olunur. Bu sebeple ne kadar çok kişi cenaze namazına katılırsa o kadar iyidir.

* "Cenazeyi süratle götürün. Eğer cenaze iyi bir kimsenin cenazesi ise kabirdeki hayra çabuk ulaşır. İyi bir kimse değilse sonu şerdir. Siz de onu bir an önce omuzlarınızdan atmış olursunuz."

* Kadınların cenazelerin arkalarında yürümeleri teşvik edilmemiştir.

* "Cenazeyi hayırla yâdederseniz ona Cennet vacip olur, cenazeyi şerle yâdederseniz ona Cehennem vacip olur."

* "Mü'min bir kimse öldüğünde dünyanın yorgunluğundan rahata ermiş olur, günahkâr kimse öldüğünde insanlar, beldeler, ağaçlar ve hayvanlar o kimseden kurtulmuş olur."

* "Kabirlerin üzerine oturulmaz. Kabirlere doğru namaz kılınmaz."

* Kabristana girildiği zaman "Selâm size ey mü'minler ahâlisi! Size vaadolunan şey verilmiştir. Sizler bekletilmektesiniz. İnşaallah biz de size katılacağız. Allahım, bu kabristanda yatanlara mağfiret eyle!" diye dua edilir.

* "Ölülere sövmeyin. Çünkü onlar yaptıklarının karşılığını zaten bulmuşlardır."

* Müslüman'ın, Müslüman'a karşı yedi görevi vardır. Hasta ziyareti, aksırdığı zaman dua etmek, yemine sâdık kalmak, zulme uğrayana yardım etmek, selâm verildiğinde selâma karşılık vermek, davet edildiğinde davete icâbet etmek, cenazeye katılmak.

Bir Müslüman'ın cenazesinde dikkat edilecek belli başlı noktalar bunlardır. Müslüman'ın cenazesini, İslâm dininin gösterdiği şekilde kaldırmak gerekir. Allah Teâlâ, Kur'ân-ı Kerim'de

ibadetleri yanlış uygulayanları kınamış ve şöyle buyurmuştur: "Müşriklerin Beytullah (Kâbe) yanındaki duaları, ıslık çalmak ve el çırpmaktan başka bir şey değildir." (Enfâl sûresi, 8/35) Görüldüğü gibi ıslık çalarak ve el çırparak ibadet yapılmaz. Ancak günümüzde bazı cenazelerin dualar yerine ıslık veya alkışla kaldırıldığı görülmektedir. Halbuki âhiret yolculuğuna çıkmış bir kulun son yolculuğu, dünyevî meselelere âlet edilmemelidir.

GENÇLERE FIRSAT

Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) idarecilik özelliklerinden biri de işi ehli olana vermesidir. Çünkü başarı, o işi uzmanların yapması ile gerçekleşir. Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) "en hayırlı nesil" olan sahâbilerle beraber İslâmı tebliğ ettiği ve ilk İslâm devletini kurduğu zaman herkesi kabiliyetlerine göre görevlendirmiştir. Hepsi kuvvetli imanları, iyi niyetleri sebebiyle ihanette bulunmayacakları hâlde Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) başarısızlığı önlemek için her işte, uygun olan kimseyi seçmek suretiyle baştan tedbir almıştır. Meselâ, kendisinin katılmadığı bir seferde Zeyd b. Harise'yi kumandan tayin etmiştir. O orduda birçok ileri gelen sahâbî olmasına rağmen Zeyd'in tayinine şaşıran sahâbiler, Hz. Peygamber'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) itaatte kusur etmemişler ve Zeyd'in komutası altında o savaşa katılmışlar. Bir başka sefer de Zeyd'in yaşı çok genç olan oğlu Usâme'yi kumandan tayin ettiğinde sahâbiler, böyle genç birinin kumandanlığını yine hayretle karşılamışlar ve bu kararı garipsemişler. Durumu öğrenen Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) "Siz vaktiyle Usâme'nin babasının kumandanlığını da yadırgamıştınız. Hâlbuki o, bu alandaki kabiliyetini ispat etti. Şimdi de oğlu için aynı şeyleri söylüyorsunuz. Zeyd de oğlu da benim çok sevdiğim kimselerdir." buyurmuş ve işi ehline, uzmanına verdiğini belirtmiştir. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), böyle davranmakla çok önemli bir kuralı belirlemiştir. Genç-yaşlı ayırt etmeden görev, ehil olana, uzman olana verilir. Kişi genç olduğu için geri plâna itilmez.

HAYVAN HAKLARI

Dinimiz İslâmiyet, zamanımızda gereği gibi tanıtılmadığından maalesef Müslümanlar tarafından bile iyice bilinmemektedir. İslâmiyet bilinmeyince başka dinler veya görüşler, fikirler Müslümanlara daha güzel, daha ilginç gelmektedir. Meselâ, hayvanlara değer veren, hayvan haklarını koruyanların ve bunu dünyaya öğretenlerin Avrupalılar veya Amerikalılar olduğu zannedilir. Hâlbuki onlar bu konunun önemini 20. yüzyılda fark edebilmişlerdir.

Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), çeşitli olaylar üzerine hayvanların da korunmasını tavsiye etmiştir. Buna göre dinimiz asırlar önce hayvanların haklarıyla ilgili kuralları bildirmiştir. Meselâ O (sallallâhu aleyhi ve sellem), "Hayvanları birbirleriyle dövüştürmeyiniz" buyurmak suretiyle vicdansızca bir uygulamayı yasaklamıştır. Günümüzde sadece gayr-i müslimler değil, bazı bilinçsiz Müslümanlar da hayvan güreşi yaptırmaktadırlar. Boğa, deve, köpek ve horoz gibi hayvanlar güreştirilmekte, dövüştürülmekte, hayvanların birbirlerini yaralamaları zevkle seyredilmektedir. Hatta İspanya'da boğa güreşlerinde matadorun hiçbir suçu olmayan hayvanı oynatıp sonra da öldürmesi bayram sevinciyle kutlanmaktadır.

Ancak Batılılar, Müslümanların kurban kesmesini ve fakirlere dağıtmasını vahşet ve barbarlık olarak tanıtmaktadırlar. Dünyada en çok et yiyenler, Müslüman olmayanlardır ama onlar maksatlı olarak bu tenkitleri yapmaktadırlar. Hâlbuki kurbanın, insanın Allah ile ilişkisinde çok özel bir anlamı vardır. Kurban, Allah rızası için kesilir ve eti Müslümanlara dağıtılır. Zaten o hayvanlar kesilecek ve yenecektir. Yılın belirli bir döneminde Kurban Bayramı'nda bu kesim işi, ibadet maksadı ile yapılmaktadır. Ayrıca kurban kesilirken bıçağın keskin olması gerektiği belirtilerek hayvanın acı çekmeden kesilmesine bile dikkat edilmesi, dinimizin hayvanları incitmemekteki tedbirlerinden biridir. Kurban kesilirken hayvanın hangi durumda tu-

tulacağı dahi belirtilmiştir. Meselâ, deve kesilirken deve ayakta tutulur ve tek ayağı bağlanır. Sahâbîlerden Abdullah b. Ömer, bir kurban bayramında deveyi yere yatırıp kesmek üzere olan birisini görünce onu şöyle uyarmıştır: "Onu tek ayağı bağlı olarak kaldır, Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) sünneti budur." Hayvanlara nasıl muamele edileceği konusunda, müslüman olmayanların bu konudaki nasihatlerine ihtiyaç olmadan tedbirler alınmıştır. Onun için yaygara koparmaya gerek yoktur. Burada Müslüman'a düşen görev, temizlikten, kurban edilecek hayvana sevgi ile muamele etmeye kadar dinin istediği hassasiyeti göstermektir. Müslümanlar, kurban kesmenin bir ibadet olduğunu bilerek ibadet havası içinde bu işi yapmalıdırlar. Dinin sahibi olan Allah Teâlâ, bütün mahlûkat için doğru olanı zaten belirlemiştir. Dolayısıyla insanların kalkıp Allah'ın yarattığı varlıkları, Allah'ın emirlerinden koruması çok mantıksızdır. İnsanlar, yaratılmışlara karşı Allah'tan daha çok merhametli olamazlar. İnsanları haksız yere öldüren, katliam yapanların kurban kesiminde birdenbire merhametli olmaları, onların niyetlerini açıkça ortaya koymaktadır.

ZAFER DUASI

Hz. Peygamber, Müslümanlarla müşriklerin ilk savaşı olan Bedir Savaşı'nda şöyle dua etmişti:

"Allahım, yardım sözünü ve zafer vaadini yerine getirmeni istiyorum! Allahım, eğer (mü'minlerin helâkini) dilemişsen (yeryüzünde Müslüman kalmayacağı için) artık Sana ibadet edilmez!"

Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu duaya o kadar devam etti ki sonunda Hz. Ebû Bekir; "Yâ Resûlallah bu kadar yetişir, Rabbine duada ısrar ettin (Allah duanı kabul edecektir.)" dedi. Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), çadırından çıktı ve şu âyeti okudu: "Yakında o topluluk bozulacak, arkalarını dönüp kaçacaklar. Onlara vaad olunan azabın vakti, o saattir, o saat daha belâlı, daha acıdır." Sonuçta Allah, yardım ve zafer vaadini yerine

getirmiş, Müslümanlar, kendilerinden sayı ve teçhizat bakımından üstün düşman ordusuna galip gelmişlerdir.

Hadîsteki duayı örnek alarak, Müslümanlar da savaş halindeki diğer Müslümanlar için dua etmelidirler. Gerçi Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu duayı kendisi savaşın içinde olduğu hâldeyken yapmıştır. Aslolan Müslümanlarla kâfirler savaştığında diğer Müslümanların yardıma koşmaları, ellerindeki bütün imkânları seferber etmeleri, ondan sonra bu duayı ihmal etmemeleridir.

Burada bugünün insanının gözünden kaçan çok önemli bir noktaya dikkat çekmek gerekir. Müslümanlara karşı yapılan savaşlara bakıldığında savaşı başlatanların Müslümanlar olmadığı görülür. Öyle ki Müslüman ülkelere komşu olmayanlar, Müslümanlar tarafından kendilerine bir zarar gelmesi mümkün olmayacak kadar uzakta olanlar gelip Müslümanlara saldırmışlardır. Meselâ Çanakkale Savaşı'nda Avustralya'dan ve Yeni Zelanda'dan kalkıp savaşmaya gelmişlerdir. Günümüzde de aynı şekilde insanî değerler bahane edilip, çeşit çeşit hileler yapılarak Müslümanlar suçlu imiş gibi gösterilmekte ve onlara saldırılar devam etmektedir. Çünkü kâfirler, doyumsuzdurlar. Hz. Peygamber, onları böyle tanımlamıştır. Dolayısıyla insanseverlik, insancıllık, barış sadece Müslümanlara söylenmemeli, asıl saldırgan olanlara söylenmelidir. Yine tekrar edelim ki Müslümanların savaşının adı cihaddır ve cihad haksızlıklara, zulümlere dur demek için yapılır. Başka ülkelerin zenginliklerini, kaynaklarını elde etmek için değil.

ASKERLERİN HANIMLARI

Bilindiği gibi bir savaş olduğunda herkes savaşa gitmez. Kadınlar, çocuklar, ihtiyarlar, hastalar, savaşa gitmek zorunda değildirler. Allah Teâlâ, onlara savaşa gitme mecburiyeti getirmemiştir. Sağlam, sıhhatli erkekler savaşa gitmek zorundadırlar. Ancak bunlar içinden de devletin âcil işlerini yüklenecek, ilmin yayılmasını sürdürecek, hayatın devamını sağlayacak işlerde çalışanlar savaşa gitmezler.

Geride kalanların en önemli vazifelerinden biri de savaşa gidenlerin ailelerine göz-kulak olmaktır. Asker hanımlarının namusunu korumalı, kadın, çocuk ve ihtiyarların ihtiyaçlarını yerine getirmek için gayret sarfetmelidirler. Geride kalanlar, kendileri için savaşan askerlerin ailelerine, düşmanların yapacağı şeyleri yapmamalıdırlar. Canını vermeyi göze almış askerlerin ailesini bir emânet kabul ederek ihanet etmemelidirler. Kişinin ve toplumun her meselesi ile ilgilenen Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) bu hassas noktaya da temas etmiştir:

"Savaşa katılmayan kimselere, mücâhidlerin hanımları, annelerinin kendilerine haram olduğu gibi haramdır. Kim bir mücâhidin hanımını gözetip kollamakla görevlendirilir ve ihanet ederse Kıyamet Günü mücâhid, o kimsenin sevabından istediği kadarını alır. Gerisini siz hesap edin." İslâmiyet'te savaş, Allah'ın adının yüceltilmesi için yapıldığından Allah yolunda savaşan kişinin ailesine yapılan ihanet de bu bakımdan önemlidir ve sonu âhirete kadar uzanır.

MEMURLARA EMİRLER

Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), devlet başkanıydı. Devlet merkezi Medine idi. Tabiî olarak başka şehirlere görevliler gönderiliyordu. Bu görevlilerden biri de Muâz b. Cebel'di. Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), onu Yemen'e vali olarak gönderdiği zaman "Kolaylaştırın, güçleştirmeyin, sevindirin, nefret ettirmeyin!" buyurdu. Muâz, Yemen'de idarecilik yanında İslâmiyet'i duyuracak ve öğretecekti.

Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu sözü görevlendirdiği kişiye söylemesinin üzerinde durmak gerekir. Buna göre devlet işlerinde görevli olan kimsenin belirli bir tavrı olmalıdır ve bu tavır İslâmiyet'in belirlediği şekilde olmalıdır.

Devlet görevlisi olsun veya olmasın Müslüman kişi, Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) emrine göre yaptığı işlerde karşısındakine kolaylık gösterir, zorluk çıkarmaz. Muhâtabı olduğu kişiyi sevindirir, onu pişman etmez, o işten nefret ettirmez. Ancak bu İslâmî âdâbı bilmeyenler, başkalarına zorluk çıkarmayı

fazilet bilirler. Bir işi anında vaktinde bitirmenin kendi değerlerini düşüreceğine inanırlar. Hatta karşılarındakini bin pişman etmeyi bir başarı olarak görürler.

Eline geçen bir imkânı karşısındakileri ezmekte kullanan veya nâz niyâz içinde iş yapan kimseler, öncelikle Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) emrine karşı geldikleri için suçludurlar. Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) emrine muhâlefet, başlı başına kişinin yanlış yaptığını gösterir. Doğru olan Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) her konudaki emrini yerine getirmektir. Yoksa başı bozukluk, güçlük, bıkkınlık ve nefret öne geçer; kolaylık, müjde, sevinme, sevindirme çok gerilerde kalır.

Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) Yemen valisi Muâz b. Cebel'e ikinci tavsiyesi şu idi: "Mazlumun bedduasından sakın. Zirâ mazlum ile Allah arasında (duanın kabulünü engelleyecek) hiçbir engel yoktur!"

Bu söz, her nerede olursa olsun yetkili olan herkesi ilgilendiren bir kâidedir. Zulüm başlı başına kötü bir şeydir. Dinî açıdan bakıldığında ise, zulüm kesinlikle yasaktır, haramdır. Bir Müslüman, kimseye zulmetmez, kâfirlere bile zulmetmek yasaktır. Hadîs-i şerifte Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), iki noktaya temas etmiştir. Yetkili kimsenin haksızlık yapmaması ve zâlimin, mazlumun duası sebebiyle cezalandırılacağı.

Resûlullah Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) vâliye bu uyarıda bulunması yönetici ve yetkililerin görevleri sırasında zulme düşmelerinin her zaman mümkün olduğunun işaretidir. Yetkilinin haksızlığı zulme dönüşmektedir. Bu makamlar çok dikkat edilmesi, titiz davranılması gereken makamlardır.

Zulme uğrayanın yani mazlumun duasının kesinlikle kabul edilmesi ise önemli bir noktadır. Bilindiği gibi Allah Teâlâ, bazı hikmetlere binâen her duayı kabul etmeyebilir. O duada istenenlerin olmasını uygun görmeyebilir. Ancak Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) bu hadîsteki ifadesine göre Allah Teâlâ

haksızlığa, zulme uğramış kişinin yâni mazlumun bedduasını reddetmemekte ve mazlumun bedduası tutmaktadır.

SADE TOPLUM

Dinî açıdan Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) eğittiği kimseler olan sahâbîler (yani ilk Müslümanlar); öğretmenleri, imamları, başkanları olan Resûlullah'ı (sallallâhu aleyhi ve sellem) örnek alır, her konuda O'na (sallallâhu aleyhi ve sellem) benzemeye çalışırlardı. O neslin özelliklerinden biri de Peygamber Efendimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) uyarak şatafat ve lüksten kaçınmalarıdır. Bu konuda gelen rivâyetlere göre birçok fetihler yapan topluluğun kılıçlarının süsü altın ve gümüş değildi. Kılıçlarının süsü, kınlarına bağlanan kalay ve demirdi. Zaten süse, lükse düşkün kişi veya toplumların başarılı olması mümkün değildir. Müslümanlar, zihnini bu gibi önemsiz şeylere yoğunlaştırmamalıdırlar. Çünkü bir Müslüman için yapacak çok şey vardır, ayrıca İslâm'ın getirdiği güzellikler o kadar çoktur ki onları yaşamak veya yaşamaya çalışmak dış görünüşteki aşırılığa fırsat vermez.

Sade bir hayatı tercih etmeyip lüks içinde yaşamak aşırılıkları getirir ve aşırılığın sonu yoktur. Devamlı tüketmek, harcamak üzere yaşanmaya başlandığında insanlar da bir eşya gibi algılanmaya başlar ve değersizleşir, tabir-i câizse ayağa düşer. Bu anlayışta olan toplumlarda kadın, erkek, çocuk bir mal gibi görülür. Daha çok kazanmak için herşey teşhir edilir, herşey kullanılır. Herkes doyumsuzdur, herkes daha fazlasını istemektedir. Oysa Müslümanların anlayışları farklı olmalıdır ve farklıydı da. Eski uygulamalara bakarsak meselâ, lokantalarda yiyecekler vitrine konulmazdı. İmkânı olmayanların canı ister de yiyemezler diye. Bunun gibi çarşıdan bir şey alındığında ne alındığı belli olmayacak şekilde üstü kapalı olarak eve getirilirdi. Bir gözütokluk, kanaatkârlık vardı. Herkes elindeki ile yetinir ve bunun için Allah'a şükrederdi. Çünkü malı olan çok mutludur az malı olan az mutludur diye bir şey olmadığını biliyorlardı. Burada yanlış anlaşılmayı önleyecek bir açıklama yapmak gerekmektedir. İslâm Dini,

fakirleşmeyi teşvik etmez, aksine zengin olup başka devletlere muhtaç olmamayı tavsiye eder. Ancak zengin de olsa sade bir hayat yaşanılmasını ister.

NEHİR SUYU BİLE İSRAF EDİLMEZ

İnsan hayatının her yönüyle ilgilenen Hz. Peygamber, ümmetini israf konusunda da uyarmıştır. İsraf, her şeyde söz konusudur. Günümüzde vakti boş yere geçirmekten, artan yemekleri dökmeye kadar her yerde israfla karşılaşmak mümkündür. Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) israf konusundaki ikazlarından biri de şudur: O (sallallâhu aleyhi ve sellem), bir sahâbînin abdest alırken suyu israf ederek kullandığını görmüş ve "Bu israf nedir?" diye hayretini belirtmiş. Sahâbî, "Abdestte israf olur mu?" diye sorunca Hz. Peygamber "Evet! Nehir kenarında da olsan (normal miktarın üzerinde su kullanman israftır.)" buyurmuştur.

Resûlullah Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu sözleriyle aynı zamanda çevrenin korunmasına özen gösterilmesi gerektiğine işaret ediyordu. Tabiî kaynakların hiç bitmeyecekmiş gibi kullanılmasının sonuçlarını bugün dünya ağır bir biçimde ödemektedir.

Nehir suyunun bile lüzumsuz yere harcanmasını hoşgörmeyen Peygamber Efendimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) uymaya çalışan Müslümanlar, sahip oldukları şeyleri kullanırken son derece dikkatli olmalıdırlar. İbadet yapıyorum diye çevreye maddî veya mânevî zarar vermek İslâm Dini'nin uygun görmediği davranışlardır. İbadet konusunda dahi Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) israfa müsaade etmemesi çok önemlidir. Cimrilik de israf da yasaktır. Müslüman dengeli olmalıdır.

EVDE TEDBİRLİ OLMAK

"Yatıp uyuyacağınız zaman ışıkları söndürünüz, kapıları kapayınız, su kaplarının ağzını kapayınız, yenilecek, içilecek şeylerin üstünü bir tahta parçası ile dahi olsa örtünüz." Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) bu hadîs-i şerîflerinde evde tedbirli olmayı öğütlemektedir. Ayrıca Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem)

asırlar öncesinde hiç kimsenin haberdar olmadığı koruyucu hekimlikten bahsetmektedir. Günümüzde, su ve yiyeceklerin açık bırakılmaması gereği bilenen bir konudur. Açık olan yiyecek ve içeceklere tozların getireceği mikroplardan ayrı olarak içlerine haşarat da düşebilir.

Işıkların söndürülmesi ise yangına sebebiyet vermemek içindir. Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) devrinde Medine'de bir ev bu sebeple içindekilerle beraber yanmıştı. O zaman kandilin söndürülmemesi sonucu çıkan yangın, bugün lambanın sürekli açık kalması sonucunda çıkabilir.

Bundan dolayı Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), uykudayken insan sağlığına ve güvenliğine zarar getirebilecek her şeye karşı tedbirli olmayı tavsiye etmiştir. Müslüman hiç bir konuda, hiç bir zaman gevşek, vurdum duymaz, ciddiyetsiz olmamalıdır.

MÜSLÜMAN TEMİZ OLUR

Temizlik, İslâm Dini'nin üzerinde önemle durduğu konulardan biridir. Öyle ki Kur'ân'ın nâzil olan ilk âyetlerinden biri de temizlikle alâkalıdır. Müslüman'ın hem içi, hem dışı hem çevresi temiz olmalıdır.

Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), çok temiz bir insandı. Yaşadığı devirde bugün olduğu gibi musluklardan gelen sular, bol bol sabunlar, deterjanlar olmadığı hâlde hiç bir defa ne kendisi ne de elbiseleri kirli görülmemiştir. Savaşlara katıldığında veya zor şartlardaki yolculuklarında da temizliğinden bir şey kaybetmemiştir.

Zaten dinimizin emrettiği ibadetleri yerine getiren insan temiz olur. Günde beş vakit namaz kılan kişi; abdest alması sebebiyle ellerini, yüzünü, kollarını, ayaklarını defalarca yıkamış olur. Namaz kılanın vücudunun her yerinin temiz olması gerektiğinden sadece abdest yerlerini yıkamakla kalmayıp, tuvalete gittiğinde gerekli temizliği muhakkak yapar. Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), ısrarla tavsiye ettiği için dişlerini de temizler.

Temizlikle ilgili birçok defalar tavsiyelerde bulunan Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), cuma günü ve o gün yapılması gereken temizlik üzerinde durarak şöyle buyurmuştur: "Ey Müslümanlar topluluğu, Allah, cuma gününü bayram kıldı, o hâlde gusledin (boy abdesti alın), yanında koku olan kokusunu sürünebilir, misvak kullanmayı (dişleri misvak denilen âletle fırçalamayı) ihmâl etmeyin." Cuma günü yıkanma gereği, Müslümanları haftada en az bir kere yıkanmaya mecbur etmiş olmaktadır. Müslüman bir kimsenin uzun süre yıkanmadan kalması doğru değildir.

ÇEVRE TEMİZLİĞİ

İslâmiyet, insanın kendi bedenindeki temizliği emrederken çevre temizliğini de emretmektedir. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), çevre temizliğinin önemine, meseleyi yirminci yüzyılın son yarısında fark eden başka din mensuplarından on beş asır önce şöyle işaret etmiştir: Birgün "Çok lânet ettiren şeyden sakının!" buyurmuş. Ashâbı, onun ne olduğunu sorduklarında "İnsanların geçtiği yollarda veya gölgelendikleri yerlerde tuvalet ihtiyacını gidermektir." diye cevap vermiştir.

İslâmiyet, sadece kendini değil, diğer insanları da düşünme sorumluluğu getirmiştir. Temizlik bir Müslüman için çok önemlidir. Evine gösterdiği özeni, sokaklar için de göstermelidir. Hadîste belirtildiği üzere yolları pisletmemek gerekir. Özellikle yaya olarak yürüyen kişilerin karşısına insan pisliğinin çıkması mide bulandırıcı bir şeydir ve lânet okumaya sebep olur. İnsanların dinlendikleri park, bahçe gibi yerleri tuvalet olarak kullanmak da aynı derecede çirkindir.

Çevreye özen gösterilmesi konusunda insanın bilinçli olmasının çok etkisi vardır. Evimiz bizim olduğu gibi sokaklar, okullar, hastaneler kısacası bu ülke bizimdir. Onun için bencil olmamalı, evde bizi rahatsız eden kirlilikten, düzensizlikten dışarıda da rahatsız olmalıyız.

YEMEK ÂDÂBI

Bilindiği gibi her milletin yemek kültürü ayrıdır. Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) yemek yemek konusundaki davranışlarından bir Müslüman'ın nasıl yemek yemesi gerektiğini öğrenebiliriz. Şu hadîslerde yemek yeme ile ilgili sünnetler yer almaktadır:

* Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), günde iki kere yemek yerdi. Bir öğünde sadece bir hurma yediği olurdu.

* Akşam yemeğini yemeyi tavsiye ederdi.

* Öğünlerde az yemeyi tavsiye ederdi.

* Haram olan yiyecek ve içecekler hâriç her çeşit yiyeceği yerdi. Sadece et veya sadece sebze yemek gibi tek yönlü beslenmezdi.

* Etin kürek kısmını, sebzelerden de kabağı severdi. Ancak hiç bir yemek için "sevmiyorum" ifadesini kullanmazdı.

* Yemek davetlerine katılırdı.

* Yemeğe başlamadan önce ve yemekten sonra ellerini yıkardı.

* Besmele ile başlar, dua ile bitirirdi.

* Sağ eli ile yer ve sol eliyle yiyenleri ikaz ederdi.

* Ortaya konulmuş yemeğin, kendi önüne gelen kısmından yerdi.

* Yemek yerken sağa, sola dayanmazdı ve dayanarak yemek yenilmemesini tavsiye ederdi.

* Yüzü koyun uzanarak yemek yemeyi yasaklardı.

* Yemeğin israf edilmesini yasaklardı.

* Soğan, sarmısak gibi kokusu başkalarını rahatsız eden yiyecekleri yedikten sonra toplum içine girmeyi hoş karşılamazdı.

* Yemeğe ve su kaplarının içine üflemeyi yasaklardı. Çünkü o kaplardan başkaları da yiyip içebilir. Yemeğin çok sıcak yenmemesi gerektiğini buyururdu.

* Yemek ve su kaplarının ağzını kapatmayı tavsiye ederdi.

* Âile fertlerinin yemeği bir arada yemelerini tavsiye eder ve beraber yenen yemeğin bereketli olduğunu belirtirdi.

* Yemekte sohbet ederdi.

Sıralanan bu maddelerden pek çok sonuç çıkarmak mümkündür. Bunların en önemlilerinden biri, Hz. Peygamber'in sofrasının çok çeşitli yemeklerden meydana gelen zengin bir sofra olmamasıdır. Sade bir hayat yaşayan Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) sofrası da sade idi. Yemek, O'nun için önemli bir mesele değildi. Yiyecek yemek yoksa bunu problem etmez, bir hurma ile yetinirdi.

MEVLİD'DEN

Zî Muhammed zî Habîb-i Hak görün
Kim koşulmuş farza durur sünneti[1]

Ümmet isen anun ahlâkını tut
Ta ki ümmetlik bula sende sübut.
Mustafa'nın işlemediğin işleme
İşleyip sonra peşimanlar yeme

Ol Beni cân ile seven ümmetüm
Hem seve cânı gibi her sünnetüm
Cehd ile bir sünnetüm terk itmeye
Toğrı yolı koyup eğri gitmeye[2]

Ben niçe dirildümise dünyede
Öğrenüp bular dahi eyle ide[3]

---

1 O, ne büyük Muhammed, ne büyük bir Hak sevgilisidir ki O'nun sünneti, farz ile biraraya getirilmiştir.

2 Beni candan seven ümmetimin her sünnetimi de canı gibi sevmesi gerekir. Gayret gösterip bir sünnetimi dahi terk etmesinler, doğru yolu bırakıp eğri gitmesinler.

3 Ben dünyada nasıl yaşadımsa, bunlar da öğrenip öyle yaşasınlar.

Ol Muhammed hürmeti'çün kim adun
Anun adi'le bile koşa kodun
Her ne dürlü kim saâdet var durur
Yahşı hûy û körklü âdet var durur
Hak ana virdi mükemmel eyledi
Yaradılmışdan mufaddal eyledi
Cümle lutfi Hak ana kıldı nasîb
Anun içün kıldı kendüye karîb
Her ki toğrı ümmet ola bil ana
Anun ile var ola Hak'dan yana[4]

Süleyman Çelebi

4 O Muhammed hürmeti için ki Senin adını O'nun adı ile beraber koydun. Şair Lâ ilâhe illallah Muhammedun Resûlullah'a işaret ediyor. Peygamberimizin ismi Allah'ın isminin yanında zikredilmektedir. Her ne türlü saadet, iyi huy, güzel âdet var ise Hak O'na verdi, mükemmel eyledi, O'nu yaratılmış olanlardan da faziletli kıldı. Bütün lütufları Hak O'na nasib etti, O'nun için de O'nu kendisine yakın kıldı. Bil ki her kim O'na doğru ümmet olursa Allah Teâlâ'dan yana O'nun ile var olur.

HZ. PEYGAMBER'İN

(sallallâhu aleyhi ve sellem)

TAVSİYELERİ

Bu bölüm, Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) bazı tavsiyelerinden oluşmaktadır. Bizim "tavsiyeleri" diye nitelendirdiğimiz bu hadîsler, aslında ashâbı tarafından O'nun emirleri olarak kabul edilip uygulanmış prensiplerdir. Bilindiği gibi ilk Müslüman nesil olan sahâbîler, Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem), her sözüne itibar etmişler ve gereğini yerine getirmişlerdir. Çünkü Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), bir peygamberdir. Dolayısıyla her sözünün ve fiilinin ayrı bir önemi vardır.

ÖLÜME HAZIR OLMAK

Her insan dünyada Allah Teâlâ'nın takdir ettiği kadar bir ömür sürer. Kur'ân-ı Kerim'de ölümle ilgili âyetler vardır. Meselâ, şu âyette, Allah Teâlâ, herkesin ölümü tadacağını, bundan dolayı bu dünyayı ebedî zannetmeyip ona göre yaşamamız gerektiğini bildirmiştir. "Her can ölümü tadacaktır. Kıyamet Günü mükâfatlarınız tastamam verilecektir. Kim Cehennem'den uzaklaştırılıp Cennet'e gönderilirse o gerçekten kurtuluşa ermiştir. Bu dünya hayatı aldatıcı metâdır." (Âl-i İmrân Sûresi, 3/185) Dünya hayatı gerçekten çok çabuk gelir geçer. Kimin ne kadar yaşayacağı da belli değildir. Yaşlanmaya vakit kalmadan ölmek de herkes için ihtimal dahilindedir. Bundan dolayı günlerin ne ile ve nasıl geçtiği önem kazanmaktadır. Allah Teâlâ, günlerin kendi rızasına uygun yaşanmasını istemiş ve böyle geçmeyen günlerle dolu ömrü boşa geçmiş ömür saymıştır.

Dünyada insanı en çok meşgul eden şeyler, kişinin çoluk-çocuğu ile mal sahibi olmak için veya malı artırmak için gösterdiği gayrettir. Malını artırıp çocuklarını daha da rahat ettirmek ister. Ancak ne malı artırmanın ne de rahat yaşamanın yâni lüksün sınırı vardır. Bunlara sınır çizilemeden ömür bitiverir. Nitekim Kur'ân-ı Kerim'de Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Ey iman edenler! Mallarınız ve çocuklarınız sizi Allah'ı anmaktan alıkoymasın. Kim bunu yaparsa işte onlar ziyana uğrayanlardır. Herhangi birinize ölüm gelip de 'Rabbim ne olur ölümümü biraz geciktirsen de sadaka verip iyilik edenlerden olsam' demeden önce size verdiğimiz rızıktan harcayın. Allah eceli gelen bir kimseyi geri bırakmaz. Allah bütün yaptıklarınızdan haberdârdır." (Münâfikûn Sûresi, 63/9-11)

Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) de dünya hayatına bağlanılmaması gerektiğini ümmetine hatırlatmıştır. Hz. Ömer'in oğlu Abdullah'ın omuzunu tutarak şöyle buyurmuştur: "Dünyada tıpkı bir garib hatta yolcu gibi davran." Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), bizim garib kimse yani gurbette olan kimse gibi olmamızı istemiştir. Gurbette olan kişi nasıl vatanından ayrı ise Müslüman da asıl vatanının bu dünya olmadığını bilmeli, asıl vatanı olan âhiret hayatının hazırlığı içinde olmalıdır. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) garip olmaktan da öte "Hatta yolcu gibi ol." buyurarak bulunduğu yeri önemsemeyen varacağı yerin gayretinde olan kimse gibi olmamızı istemiştir. Çünkü gurbette olan, yolcudan daha yerleşik bir durumdadır.

Konuyla ilgili başka hadîsler de vardır:

* "Yedi şey gelip çatmadan iyi şeyler yapmaya bakın. İnsana görevlerini unutturan fakirlikten, azdıran zenginlikten, halsiz bırakan hastalıktan, bunaklaştıran ihtiyarlıktan, ansızın yakalayan ölümden, gelmesi beklenen şeylerin en fenâsı deccâldan, belâsı daha büyük ve daha acı olan Kıyamet'ten."

* "Zevkleri bıçak gibi kesen ölümü çok hatırlayın."

* Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), birgün yere elindeki çubukla birtakım çizgiler çizmiş. Sonra da çizgileri göstererek şöyle buyurmuştur: "Bunlar insanın istek ve arzuları, şu da ecelidir. İnsan hayal içinde yaşayıp giderken bir de bakar ki ölüm çizgisi karşısına gelivermiş."

* Bir gece Resûlullah Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) uykusundan uyanmış ve şöyle buyurmuş: (Muhtemelen rüyasında ona bazı şeyler gösterilmişti.) "İnsanlar! Allah'ı zikredin! Yeri yerinden oynatan birinci sûr üflenecek, arkasından ikincisi gelecek. Ölüm bütün şiddetiyle gelip çatacak. Ölüm bütün şiddetiyle gelip çatacak." Hadîste görüldüğü üzere Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), Allah'ı çokça zikretmeyi ısrarla istemiş ve konuyu ölümle ilgilendirmiştir. Anlaşıldığına göre ölümün şiddetinden ancak Allah'ı çok zikretmekle kurtulmak mümkündür.

CENNETLİK İNSAN

Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), en yakın arkadaşı, en çok sevdiği kişi ve ilk Müslümanlardan olan Hz. Ebû Bekir'i, birçok defa övmüştür. Konu ile ilgili hadîsler incelendiğinde Hz. Ebû Bekir'in boşu boşuna bu mertebeyi elde etmediği görülür. Birgün Resûlullah Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), ashâbına "Bugün kim oruçlu?" diye sordu. Ebû Bekir "Ben!" dedi. "İçinizden kim bir cenazeye katıldı?" diye sordu. Ebû Bekir "Ben!" dedi. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) "Bugün hanginiz bir fakiri doyurdu?" diye sordu. Ebû Bekir "Ben!" dedi. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) "İçinizden kim bir hastayı ziyaret etti?" diye sordu. Ebû Bekir "Ben!" dedi. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) "Bu özellikleri kendisinde toplayan kişi ancak Cennet'e girer (başka yere gitmez.)" buyurdu.

Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), ashâbına bu soruları sormakla hem onları ibadetlere ve hayırlı işlere teşvik etmiş, hem de bu gibi amellerin sonucunun Cennet olduğu müjdesini haber vermiştir. Sorduğu sorulara bakılırsa oruç dışındaki herşey toplum hayatı ile ilgilidir. Hz. Peygamber, Müslümanların başka

Müslümanlarla ilgilenmesini istemektedir. Müslüman sadece kendi ve ailesi için değil başkaları da için yaşayacaktır. Birgün kendisinin veya ailesinin zor durumda kalmayacağından emin olunmayacağından kişi kendisini başkasının yerine koymalıdır.

KUR'ÂN-I KERİM'DEN SEÇME SÛRE VE ÂYETLER

Bütün Kur'ân'ı kısa bir sürede okumak mümkün olamayacağı için Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), bazı sûre ve âyetlerin faziletinden bahsederek onları çokça okumayı tavsiye etmiştir.

* Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), Ebû Saîd Râfi b. el-Mualla'nın elinden tutarak "Mescidden çıkmadan evvel Kur'ân'daki en büyük sûreyi sana öğreteyim." buyurmuş. Mescidin içinde beraber yürümüşler. Ebû Saîd, mescidden çıkacakları sırada "Yâ Resûlullah bana Kur'ân'daki en büyük sûreyi öğreteceğinizi söylemiştiniz" diye sûrenin adını öğrenmek istemiş. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) "O, el-hamdu lillâhi Rabbi'l-âlemin'dir. Fâtiha sûresi yedi âyettir, bana verilen Kur'ân-ı Âzîm'dir." buyurmuş.

* "Kur'ân okuyup onunla amel edenler mahşer yerine getirilirler. Bakara ile Âl-i İmrân sûreleri, kendilerini okuyup amel eden kimseler hakkında birbiriyle "Ben şahitlik edeceğim." diye mücâdele ederek (o kimselerin) önlerine gelirler."

* "Evlerinizi kabir hâline getirmeyin. Şeytan, Bakara Sûresi'nin okunduğu evden kaçar. Çünkü şeytan onları saptırmaktan ümit kesmiştir."

* "Geceleyin, Bakara sûresinin sonundaki iki âyeti (Âmene'r-resûlü) okuyan kimseye o âyetler kâfidir."

* Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), Übey b. Ka'b'a "Allah'ın Kitabı'ndan ezberlediğin âyetlerden hangisinin daha büyük olduğunu biliyor musun?" diye sormuş. Übey de "Âyete'l-kürsî." diye cevap vermiş. Bunun üzerine Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) eliyle Übey'in göğsüne vurmuş ve "İlim sana mübârek olsun." buyurmuş.

* Cebrâil, Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) yanında iken o zamana kadar açılmayan gökteki bir kapının açıldığını ve o güne kadar yeryüzüne inmeyen bir meleğin yeryüzüne indiğini haber vermiş. Bu melek Peygamber Efendimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) gelerek "Senden evvel hiçbir peygambere verilmeyen şeyler Sana verildi. Bunlar iki nurdur. Bunları müjdele. Fâtiha ve Bakara sûresinin sonu (Âmene'r-resûlü). Bunlardan bir harf bile okusan Allah sevap verir." dedi.

* Kehf sûresinin başından on âyet ezberleyen kimse Deccâl'ın şerrinden kurtulur.

* Kur'ân'daki otuz âyetli sûre, kendisini çok okuyan insan mağfiret olununcaya kadar, ona şefaat eder. Bu sûre, Tebârekellezî biyedihi'l-mülk (Mülk) sûresidir.

* Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), Felâk ve Nâs sûreleri hakkında "Onların benzerleri katiyyen görülmemiştir." buyurmuştur.

* Hz. Peygamber, İhlas Sûresi'nin Kur'ân'ın üçte biri sayılacak kadar büyük bir sûre olduğunu, geceleyin yatmadan önce üç tane İhlas Sûresi okuyanın hatim indirmiş gibi sevap alacağını belirtmiştir. Peygamberimiz'in bu ifadesi Sûre'nin önemini anlatmak ve günlük yaşantının her safhasında Kur'ân'la beraber olmayı teşvik içindir. Kur'ân'ın tamamımı okumak demek olan hatimin sevabı şüphesiz ki daha çoktur.

EZAN DUASI

Ezan, Müslümanlara namaz vaktinin başladığını haber veren, onları namaza davet eden bir çağrıdır. Ezan; o beldenin Müslüman beldesi olduğunun ve Müslümanların hürriyetinin belirtisidir. Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), ezan sesinden şeytanın rahatsız olduğunu belirtmiştir. Çünkü şeytan Müslümanların birlik ve beraberlik içinde olmalarından rahatsız olur. Ezan özellikle Müslüman erkekleri birarada namaz kılmaya dâvettir. Ezanı duyanlar hemen o çağrıya cevap verip câmiye koşmalıdırlar.

Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), müezzinin arkasından ezanı tekrarlamayı ve ezandan sonra şu duayı okumayı tavsiye etmiştir.

"Allahümme Rabbe hâzihi'd-da'veti't-tâmme ve's-salâti'l-kâime. Âti Muhammedenilvesilete ve'l-fadilete vedderecete'r-rafîa veb'ashu makamen Mahmûdenillezî vaadteh. İnneke lâ tuhlifu'l-mîâd" Duanın mânâsı ise şöyledir: "Ey bu eksiksiz davetin ve kılınan namazın sahibi olan Allahım! Hz. Muhammed'e vesileyi (Cennet'teki en yüksek makam), fazileti (Cennet'teki yüce mertebe) ve yüksek dereceleri ver. Onu, vaadettiğin Makâm-ı Mahmûd (âhirette her bakımdan en üst düzeyde olmak) üzere dirilt. Sen sözünden dönmezsin!"

Günde beş kere yapılan bu dua, Allah'ın kullarına olan lütuflarından biridir. Çünkü Peygamber'i için yapılan duayı, kullarının bağışlanması için sebep kılmıştır. Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu duayı okuyanların bağışlanmaları için kıyamet gününde Allah'a niyazda bulunacağını (şefaat edeceğini) müjdelemiştir. Duanın mânâsına bakıldığında Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) için dua edildiği görülür. O, kıyamette kendisi için dua edenlerin affı için gayret gösterecektir.

TESBİH

Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) zamanında zengin Müslümanlar, orduyu techîz ediyor, zekât ve sadaka vererek fakir Müslümanlara yardım ediyor, ellerindeki bütün mâlî imkânları dinin gösterdiği şekilde kullanıyorlardı. Fakir sahâbîler ise böyle bir imkândan mahrum oldukları için üzülüyorlardı. Çünkü başkalarının ihtiyaçlarını karşılamak da bir ibadettir ve sevabı çok büyüktür.

Nihayet fakir sahâbilerden bir grup Resûlullah'a (sallallâhu aleyhi ve sellem) gelerek şunları söylemişler: "Zenginler, en yüksek dereceleri, ebedi nimetleri aldılar. Onlar, bizim yaptığımız ibadetlerin aynısını yapıyorlar. Namaz kılıyorlar, oruç tutuyorlar. Bunlara ilâveten mâlî durumları iyi olduğu için hacca gidiyorlar, umre ya-

pıyorlar, sadaka veriyorlar, silâh alıp cihâda gidebiliyorlar. Böylece bizim yapamadığımız iyilikleri yapabiliyorlar."

Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) ise şöyle buyurdu: "Size öyle bir şey söyleyeceğim ki bu dediğimi yaparsanız sizi (hayırlı işlerde) geçmiş olanlara yetişirsiniz ve bundan sonra da kimse size yetişemez. Ancak size dediklerimi yapanlar size yetişebilir. Şunu tavsiye ediyorum: Her farz namazdan sonra otuz üç kere tesbih (subhanallah), otuz üç kere tahmid (elhamdulillah), otuz üç kere tekbir (Allahu Ekber) getirirsiniz." Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), mâlî ibadetleri yerine getiremedikleri için üzülen Müslümanlara, Allah'ın rızasına ulaşmanın başka bir yolunu göstermiştir. Sahâbîlerin örnek gösterdikleri önemli ibadetlere karşılık Hz. Peygamber'in Allah'ı zikretmeyi (hatırlamayı, anmayı) tavsiye etmesi, hatta zikri çokça yapmaya teşvik etmesi, Allah'ı zikrin ve her namazın sonunda çekilen tesbihin ne önemli bir ibadet olduğunu gösterir.

CÂMİDE NAMAZ

Çok önemli bir sebep olmadıkça farz namazlar, câmide cemaatle kılınır. Müslümanların birlik ve beraberliğini sağlayan en etkili yollardan biri de günde beş vakit ibadetlerini beraber yapmalarıdır. Namazlar, câmide kılınmayacaksa câminin bir fonksiyonu yok demektir. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), cemaatle namaz kılmanın faziletinden bahsetmiş ve Müslümanları buna teşvik etmiştir. Konuyla ilgili hadîsleri şöyle sıralamak mümkündür.

* "Kim sabah-akşam câmiye gider gelirse, her gidip gelişinde Allah Teâlâ o kimseye Cennet'teki ikramını hazırlar."

* "Şüphesiz insanların namaz konusunda sevabı en büyük olanı, uzak mesafeden câmiye gelmek için en fazla yürüyendir. Namazı imamla birlikte kılmak için bekleyen kimsenin sevabı, namazı tek başına kılıp sonra uyuyan kimseden daha büyüktür."

*"Karanlık gecelerde mescidlere yürüyerek giden kimselere, Kıyamet Günü'nde tam bir nura kavuşacaklarını müjdeleyiniz."

* "Mescidlere gitmeyi alışkanlık hâline getiren bir adamı gördüğünüz zaman, onun gerçek mü'min olduğuna şahitlik ediniz. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Allah'ın mescidlerini ancak Allah'a ve âhiret gününe inanan, namazı kılan, zekâtı veren ve Allah'tan başka kimseden korkmayanlar imar ederler." (Tevbe Sûresi, 9/18)

* "Cemaatle kılınan namaz, tek başına kılınan namazdan yirmi yedi derece daha faziletlidir."

* "Bir kimse abdestini güzelce alır, sonra başka bir maksatla değil, sadece namaz kılmak üzere evinden çıkıp mescide giderse o kişinin attığı her adım kendisini Allah katında bir derece yükseltirken, günahlarından birini de eksiltir. Namazını kıldıktan sonra abdestini bozmadan namaz kıldığı yerde kaldığı müddetçe melekler ona: 'Allahım, ona rahmetinle muamele et, ona acı!' diyerek dua etmeye devam ederler. O kimse namazı beklediği sürece namaz kılıyormuş gibidir."

EVLERİNİZİ KABİRLERE ÇEVİRMEYİNİZ

Farz namazların câmide kılınması gereği dışında, diğer namazlar herhangi temiz bir yerde kılınabilir. Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu yerler içinde evde namaz kılmayı tavsiye etmiş, böylece evlerin de ibadet huzurundan, nimetinden istifade edeceğini haber vermiştir. O (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu konuda şöyle buyurmuştur:

* "Evlerinizde de namaz kılın! Evlerinizi kabirlere çevirmeyiniz! İçlerinde Allah zikredilen ev ile içinde Allah zikredilmeyen evin misâli ölü ile diri gibidir."

* "Kişinin evinde kıldığı namaz bir nurdur. Öyle ise evlerinizi nurlandırın."

* Farz namazları dışında kişinin en faziletli namazı evinde kıldığı namazdır.

Demek ki evde namaz kılınmayınca orası ölülerin mekânı olan kabirler gibi olur. Yani ruhsuz bir yer hâline gelir. Namaz ve diğer ibadetler, hadîsten anlaşıldığına göre hem insanı hem de o ibadetin yapıldığı çevreyi mâmur hâle getirmekte ve canlandırmaktadır. Erkeklerin farz namazın dışındaki diğer namazları evde kılmalarının birkaç yönden faydası bulunmaktadır. Öncelikle aile saadetine katkısı vardır. Aile fertleri, bir güzelliği paylaşmış olmaktadırlar ve yakınlaşmaları için bir sebep daha doğmuştur. Diğer yandan evde namaz kılmakla baba, bu konuda da çocuklarına örnek olacaktır. Çocuklar namaz kılınan bir evde büyüyeceklerdir. Namazın, eve bereket getirmesine de temas etmek gerekir. Namaz kılınan eve rahmet, bereket iner. Namaz, şeytanın kaçmasına, meleklerin inmesine sebep olur. Çünkü şeytan, Allah’ın zikredildiği yerden kaçar. Dolayısıyla eve huzur hakim olur.

HÂLİNİ ALLAH’A ARZ ETMEK

Müslümanların ahlâkı, terbiyesi, Kurân-ı Kerim ve Hz. Peygamber’in (sallallâhu aleyhi ve sellem) yaşama biçiminden (sünnetten) kaynaklanır. Dünyaya gelen her insan, muhakkak ki bir biçimde yaşayacaktır. Allah Teâlâ, Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), nasıl yaşadıysa öyle yaşamamızı emretmiştir. Bizim örnek alacağımız birinci kişinin Hz. Muhammed olduğu Kurân-ı Kerim’de belirtilmiştir. Nitekim Müslüman hayat tarzını, kültürünü içeren hadîslerde bir insan için gereken her şey belirtilmiştir.

Sıkıntıya düşüldüğü durumlarda bir Müslüman’ın nasıl davranacağının cevabını hadîslerde buluruz. İnsanoğlu genellikle en ufak bir sıkıntıda dahi hâlini Allah’a arzetmez, Allah’a güvenip dayanmaz ve başkalarına kendi halini anlatıp durur, şikâyetlenir. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) ise konuya şöyle yaklaşılması gerektiğini ifade etmiştir: “Kime yokluk isâbet eder de halinden şikâyetlenerek, durumunu halka anlatıp (onlardan bir şeyler isterse) yokluğu giderilmez. Kim de durumunu Allah’a arz ederse, Allah onu zengin eder veya sıkıntısından kurtarır.”

Hadiste bahsedilen, kişinin durumunu insanlardan saklaması değil, Allah'a güvenmeyerek telâşlanması ve insanlardan devamlı bir şeyler isteyip şerefli yaşamaktan uzaklaşmasıdır. Allah, yarattığı varlıkların rızkını karşılamayı üzerine almıştır. Müslümanlar, bu şuurla hareket etmeli, İslâm'ın izzetine lâyık olmaya gayret göstermelidirler.

YETİM

Hz. Peygamber, ümmetine toplumun sorumluluğunu taşımayı tavsiye etmiştir. Toplumdaki yardıma muhtaç insanlardan biri de yetimlerdir. Onlar hakkında Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

* "Dul ve yetimlerin ihtiyacına koşan kimseler, Allah yolunda cihad edenlerle, oruç tutup, geceyi ibadetle geçirenler gibidir."

* "Ben ve yetime bakan kimse, Cennet'te yakınlık bakımından iki parmak gibiyiz. (Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu sözü söylerken şehâdet parmağı ile orta parmağını birleştirmiştir.)"

* "Müslümanların evlerinin en hayırlısı, içinde kendisine iyi bakılan bir yetimin bulunduğu evdir ve Müslümanların evlerinin en kötüsü içinde kendisine fenalık yapılan bir yetimin bulunduğu evdir."

Sahâbîler her konuda olduğu gibi, Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) yetimler konusundaki tavsiyelerine de uymuşlardır. Meselâ, Hz. Ömer'in oğlu Abdullah, sofrasında yetim bulunmaksızın yemek yemezdi. Muhakkak, sofrasında bir yetim bulunurdu. Peygamberimizin (sallallâhu aleyhi ve sellem) torunu Hz. Hasan da "Ey Halkım! Yetimlere bakın!" tavsiyesinde bulunurdu.

AĞAÇ DİKMEK

İslâm, yalnız insanla ilgili değil, tüm varlıklarla ilgili düzenlemeler getirmiştir. Bugün "çevre" diye gündeme gelen konu, İslâmiyet içinde dört başı mamur bir tarzda ölçüleri belirlenmiş bir

konudur. İnsanın kendi dışındaki varlıklarla ilgili hukuku sağlıklı ölçülere bağlanmıştır. Onlardan yararlanacaktır ama onların kökünü kurutucu, başkalarının yararlanma fırsatını ortadan kaldırıcı bir yaklaşım göstermeyecektir.

Ağacı, ormanı, yeşili koruma konusuna gelince, Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) asırlar öncesinden şöyle buyurmuştur:

* "Kıyamet koparken birinizin elinde bir hurma dalı bulunur da Kıyamet kopmadan dikmeye gücü yeterse muhakkak diksin, bırakmasın."

* "Ağaç diken kimseye Cenâb-ı Hak, diktiği ağaçtan çıkan meyva kadar sevap ihsan buyurur."

* "Müslüman'ın diktiği ağaçtan yenilen meyve onun için sadaka olur. Vahşi hayvanların yediği de o kimse için sadaka olur. Kuşların yediği de sadaka olur."

Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) her tavsiyesine sımsıkı sarılan ashâbı bu konuda da kusur etmemiştir. Ebu'd-Derdâ, Şam'da bulunduğu sırada ağaç dikerken kendisini gören biri bu durumu garip karşılayarak "Sen Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) ashâbı olduğun hâlde ağaç mı dikiyorsun?" diyerek ağaç dikmeyi küçümsemiştir. Ebu'd-Derdâ Hazretleri de zikri geçen hadislerden bir kısmını rivâyet ederek (naklederek) aslında ağaç dikmenin önemli bir iş olduğunu, çünkü Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) bu konuda tavsiyesinin bulunduğunu ifade etmiştir.

SU GİBİ AZİZ OL

Kur'ân-ı Kerim ve sünnetten kaynaklanan kültürümüzde suyun ayrı bir yeri vardır. Çeşme yapmak, su dağıtmak milletimizde yerleşmiş bir Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) tavsiyesidir. Aşağıya bu konudaki birçok hadîsten birkaçını alıyoruz.

* Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), "Hangi Müslüman susamış bir Müslüman'a su verirse, Allah da ona ağzı mühürlü Cen-

net içeceği içirir" buyurmuştur. İçeceklerin ağzının mühürlü olması demek, sahiplerinden başkası için açılmayan kaplar içinde saklanmış olması demektir.

* Bir sahâbî, Hz. Peygamber'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) "Başkalarından esirgenmesi haram olan şey nedir?" diye sormuş. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) da "Sudur." buyurmuştur.

* Sa'd b. Ubâde adlı sahâbînin annesi öldüğünde, Resûlullah'a (sallallâhu aleyhi ve sellem) gelerek ölünün arkasından hangi hayrı yaptırmanın daha iyi olduğunu sormuş. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) da "Su" olduğunu söyleyince Sa'd, bir su kuyusu açtırmıştır.

Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) bu teşvikleri ile Müslümanlar su dağıtmaya, çeşmeler yaptırmaya, kuyular açtırmaya büyük önem vermişlerdir. Atalarımız, suyun bol olduğu yerler olan Balkanlar'da ve Anadolu'da Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) tavsiyesini yerine getirme imkânı bulmuşlardır.

Bugün özellikle büyük şehirlerde içecek temiz su bulamayanlar veya yolda yürürken susayan ve şişelenmiş su alamayan fakir bir kimse için bu hadîsler ne kadar anlamlıdır.

İSLÂM'I KOLAYLAŞTIRIN

Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), İslâm Dini'ni tebliğe devam ederken herkes hemen hemen hergün yeni bir şeyler öğreniyordu. Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) ile aynı şehirde yaşayanlar tabiî olarak dini daha iyi biliyorlardı.

Şehir dışından gelen Müslümanlar veya Müslüman olmayanlar daha az bilgiliydiler. Meselâ, mescidlerin kutsal bir yer olduğunu bilmiyorlardı. Çünkü daha önce mescid (câmi) görmemişlerdi.

Çölde ikâmet edenlere bedevî denir. Bir gün, Medine'ye gelen bir bedevî mescide girdi. Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) mescidi çok sade idi. -Bugünkü mescidler gibi mimarisi diğer yapılardan farklı değildi.- Zemini topraktı. Bedevî bir müddet sonra

tuvalet ihtiyacını mescidin bir köşesinde giderdi. İdrarını yaptı. O, mescidde böyle şeylerin yapılmayacağını bilmiyordu.

Orada bulunan sahâbiler, hemen bedevînin üzerine yürümeye yeltendiler. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) onları durdurdu ve "Onu bırakın ve oraya su dökün." buyurdu. Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) sonra şunları ilâve etti: Siz kolaylaştırıcı olarak gönderildiniz, zorlaştırıcı olarak değil."

Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu sözüyle bir Müslüman'ın nasıl olması gerektiğini belirtiyor, öğretiyordu. Yapılan hatayı büyütmemek ve hoşgörülü olmak Müslüman'ın özelliklerindendi.

Ayrıca o bedevînin niyetinin kötü olmadığı, hatasının bilgisizlikten kaynaklandığı hadîs-i şerifin devamından anlaşılmaktadır. Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), namazı kıldıracağı sırada bedevî de O'nun (sallallâhu aleyhi ve sellem) arkasındaki safta bulunuyordu. "Allahım Muhammed'e ve bana rahmet et, bizden başkasına merhamet etme!" dedi. Bunu duyan Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), onun yanlış duasını düzeltti. Bedeviye dönüp şöyle buyurdu: "Geniş olanı daralttın." Bu sözü ile o (sallallâhu aleyhi ve sellem), Allah'ın rahmeti çok genişken, bir-iki kişiye hasrettiğini anlatmış oluyordu.

MESCİD-İ AKSA

Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), yeryüzünde ancak üç mescid için seyahat edilebileceğini belirtmiştir. Yani üç mescid için şehir, memleket değiştirip o mescidleri ziyarete gidilebilir. Bunlar Mekke'de bulunan Kâbe, Medine'de bulunan Mescid-i Nebevî (Peygamberimiz Efendimiz'in yaptığı mescid) ve Kudüs'te bulunan Mescid-i Aksâ. Mescid-i Aksâ'ya, Beytu'l-Makdîs de denir. İlk iki mescid bugün Müslüman topraklarda yer almaktadır. Ancak Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) Mirâc'a çıktığı yer olan Kudüs şehri ve Mescid-i Aksâ boynu bükük, mahzûndur. Çünkü Mescid-i Aksâ'nın bulunduğu topraklar bugün Müslümanların hâkimiyeti altında değildir. Mescid-i Aksâ hakkında Peygamber

Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: "Mescid-i Aksâ'da namaz kılın. Eğer orada savaş varsa ve gidip orada namaz kılamıyorsanız hiç olmazsa kandilleri için yağ gönderin."

Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) o günden bugüne ışık tutmuş ve Mescid-i Aksâ'nın savaş bölgesi olabileceğini belirtmiştir. Müslümanlar, kutsal topraklarda yer alan Mescid-i Aksâ'da namaz kılamıyorlarsa o mescidin ayakta kalmasına yardımcı olmaları gerekir. Mescidi aydınlatmak için tavsiye ettiği yağın yerine bugün orada yaşayan Müslümanlara yardımcı olmak gerekir. Orada yaşayan Müslümanlar hayatta kaldıkça Mescid-i Aksâ'nın da ışıkları sönmez.

Müslümanları bir vücudun organlarına benzeten Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) emrine uyarak sadece kendimizi veya yakınımızdaki Müslümanları düşünmemeli, dünyanın çeşitli bölgelerinde yaşayan diğer Müslümanların da bize ihtiyacı olduğunu unutmamalıyız.

ÖRNEK ALINACAK KİŞİ

Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz ki siz, kendinizden önce gelen milletlerin yoluna karışı karışına, arşını arşınına, tıpatıp uyacaksınız! Şayet o ümmetler daracık keler deliğine girseler, siz de muhakkak (onlara uyarak) oraya girmeye çalışacaksınız." Sahâbiler: "Yâ Resûlallah, bu ümmetler Yahudilerle, Hristiyanlar mı?" diye sorduklarında Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) da: "Onlardan başka kim olacak!" diye cevap vermiştir.

Bu hadîs-i şerifte görüldüğü gibi Hz. Peygamber açık bir şekilde başka din mensuplarına benzemeyi, onları taklit etmeyi yasaklamaktadır. Çünkü onları taklit etmek, Müslüman'ı İslâm çizgisinden çıkarır. Aşağılık duygusuna kapılıp yabancıları üstün görmek son derece yanlıştır. Bugün de görüldüğü gibi kâfirler gerçek anlamda medenî değildirler. Onlar sadece teknik alanda Müslümanlardan ileri durumdadırlar. Zaten İslâmiyet de onların tekniklerinden faydalanmayı yasaklamaz. Yasaklanan onlar gibi olmak, onlar gibi yaşamaktır.

Müslüman ise şerefli ve izzet-i nefis sahibi olmalıdır. Menfaatmiş gibi gözüken şeyler için başka dinden olanların, ilkel kültürlerine boyun eğmemelidir. Hz. Peygamber'in tebliğ edip yaşadığı ve ümmetine gösterdiği bir şahsiyet tipi vardır. Bu Müslüman kimliğini bırakıp gayr-ı müslimlerin gösterişli hayatlarına aldanmamalı, bir Müslüman nasıl yaşayacaksa öyle yaşamalıdır. Maddî zenginlikler Allah'ın izniyledir. Önemli olan iyi Müslüman olmaktır.

Allah Teâlâ isteseydi Kur'ân-ı Kerim'i bir kitap olarak, Hz. Peygamber'in aracılığı olmadan da gönderebilirdi. Peygamber göndermesinin asıl sebeplerinden birisi Allah'ın istediği Müslüman bir kişinin nasıl olacağını göstermektir. Bundan dolayı her devirde biricik örnek, uyulacak tek kişi O'dur.

YANLIŞ DAVRANIŞLAR

İslâm ahlâkına uymayan davranışlar, gerek Kur'ân'da gerekse hadîslerde belirtilmiştir. Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) ifadesine göre onlardan bazıları şunlardır:

* "Ara bozmak için laf getirip götüren kimse Cennete giremez."

* "Ashâbımdan hiçbiri diğeri hakkında hoşlanmayacağım bir şeyi bana bildirmesin. Ben, huzurlu bir kalp ile yanınıza çıkmayı arzu ederim."

* "İnsanların en şerli olanları, iki yüzlü kimselerdir ki birine bir yüzle diğerine de başka bir yüzle gelirler."

* "Doğru sözlülük iyiliğe, iyilik de Cennet'e götürür. Kişi doğru söyleye söyleye Allah nezdinde doğrular (sıddîk) derecesine çıkar. Yalan kötülüğe, kötülük de Cehennem'e götürür. İnsan yalancılığa devam ede ede sonunda Allah katında yalancı olarak yazılır."

* "Bir kimse, bir topluluğun duyulmasını istemediği bir haberi, bir sözü işitmeye çalışırsa, Kıyamet Günü onun kulaklarına eritilmiş kurşun dökülür."

* "Her işittiğini söylemek insana yalan olarak yeter."

* Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), ashâbına şöyle hitap etti: "Size en büyük günahları haber vereyim mi? Allah'a şirk koşmak, anaya, babaya âsi olmaktır" Daha sonra biraz doğrulup şöyle buyurdu: "Dikkat edin! Yalan sözden ve yalancı şahitlikten sakının." Bu son cümleyi tekrar tekrar söyledi. Orada bulunanlar, Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) üzülmesini istemediklerinden "Keşke biraz dinlense, bu sözü bu kadar tekrar etmese" temennisinde bulundular.

* "Üç grup kimse vardır ki Allah, kıyamet günü onlarla konuşmaz, onlara bakmaz, onları temize çıkarmaz. Allah, onlara acı bir azap hazırlamıştır. İlki, ihtiyacından fazla olan suyu susuz kalmış yolculara vermez. İkincisi, devlet başkanına sadece maddî menfaat için itaat eder, onun emri altına girer. Başkan ona istediği malı vermezse ona itaat etmekten vazgeçer. Üçüncüsü ise malını, ikindiden sonra pazara sürer. Yeminler ederek malının gerçek fiyatının söylediği fiyat olduğunu ifade eder. Müşteri de inanarak malı fazla fiyata alır."

* "Bana en sevgili olanlarınız ve kıyamet gününde meclisime en yakın bulunanlarınız, ahlâkı en güzel olanlarınızdır. En sevmediğim ve kıyamet gününde benden en uzak kalacak olanlarınız da gösteriş için çok ve ihtiyatsız konuşan, güzel konuşan biri intibaını vermek için avurdunu doldura doldura zorla konuşan ve bilgiçlik etmek için kibirle lugat parçalayan kimselerdir."

* İslâm Dini'nin hoş karşılamadığı, yanlış bulduğu başka davranışlar da bulunmaktadır. Onları şöyle sıralamak mümkündür: İçki içmek (uyuşturucu da içkiye dahildir), haksız yere adam öldürmek, büyü yapmak ve yaptırmak, fal bakmak ve baktırmak, canlıları yakmak, iyiliği emretmek ve kötülüğü yasaklamak yetkisi varken bunu yapmamak, rüşvet almak ve vermek, zina yapmak (evli olmadığı halde evlilik hayatı sürdürmek), fahişelik yapanlara aracılık etmek, küçük sayılan günahları işlemeye devam etmek, kişinin öz babasını reddetmesi, iftira atmak, namuslu bir kadına zina yapıyor demek, kin tutmak, yetim malı yemek, hırsızlık yapmak, dedikodu yapmak, faiz yemek, savaştan kaçmak, Ramazan

ayında sebepsiz yere oruç tutmamak, namaz kılmamak, ölçü ve tartıda hile yapmak.

DOST SEÇİMİ

Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) "Kişi, dostunun yolundadır. O hâlde dost edineceği kimseye dikkat etsin" buyurmuştur.

Dost edinmek bir ihtiyaçtır. İnsan; fikir, anlayış, görüş ve karakter olarak kendisine yakın olan kişilerle dost olur. Dostluk, biraz da anlaşma noktalarının devam etmesiyle ilgilidir. Anlaşan kimselerin dostluğu devam eder. Yalnız burada çok önemli bir mesele vardır. O da insanların birbirlerini etkilemesidir. İnsanlar farkında olmadan beraber yaşadıkları kimselere benzerler. Atalarımız bunu "Üzüm üzüme baka baka kararır." şeklinde ifade etmişlerdir. Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) bu tavsiyesi, aynı zamanda dinî hayatımız ile yakından ilgilidir. Kötü arkadaşlar, kişiyi farkında olmadan kendi yollarına çekerler. Bunun için iyi insanlarla, güzel duygularımızı geliştirip, zenginleştirecek kimselerle dost olmaya çalışmalıyız.

Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) dostlarına davranışı da örnek alınması açısından burada nakledilebilir. O (sallallâhu aleyhi ve sellem), arkadaşlarını, dostlarını çok severdi. Herbirinin özelliklerini bilir ona göre davranırdı. Aşağıda nakledeceğimiz örnekler, bu konuda da O'nun (sallallâhu aleyhi ve sellem) güzel üslubunu yansıtmaktadır. Meselâ, Hz. Ömer umre için Mekke'ye doğru yola çıkarken Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), ona "Kardeşim beni de duandan unutma" buyurdu. Hz. Ömer, Peygamberimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem), kendisinden böyle bir istekte bulunmasına ve "kardeşim" diye hitap etmesine çok sevinmiş ve "bu benim için dünyaya bedeldir" demiştir. Peygamber Efendimiz'in bütün duaları Allah Teâlâ tarafından kabul edildiği halde böyle bir istekte bulunması, dostlarına verdiği değeri göstermesi açısından son derece manâlı bir davranıştır.

Bir başka örnekte ise Hz. Peygamber'e ganimet malları getirilmiş. Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), malları dağıtırken

kimine vermiş, kimine ise vermemiş. Bir şey almayanlar bunun sebebini anlayamamışlar ve üzülmüşler. Hatta üzüntülerini hissettirenler olmuş. Hz. Peygamber de davranışının sebebini şöyle açıklamış: "Ben bazılarına veriyorum, bazılarına da vermiyorum. Vermediğim kimseler, verdiklerime nazaran bana daha sevgilidir. Verdiğim kimselerin kalplerinde sabırsızlık gördüğüm için onlara verdim. Vermediğim kimseleri de Allah'ın onların kalplerine koyduğu kanaate (elindeki ile yetinmek, gözü tok olmak) havale ediyorum. Amr b. Tağlib de kanaat sahibi kimselerdendir." Kanaat sahibi olmakla vasıflanan Amr, sevincini şöyle ifade etmiştir: "Vallahi, Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) hakkımda sarfettiği bu söz, en kıymetli mallara sahip olmaktan daha çok hoşuma gitmiştir."

UYUMLU TOPLUM

Her cümlesi, herkese hitâp eden İslâm terbiyesi ve görgüsü ile alâkalı bir hadîs-i şerifte Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: "Allah'a ve âhiret gününe inanan kişi ya hayır konuşsun ya da sussun. Kim Allah'a ve âhiret gününe inanmış ise komşusuna iyi davransın. Kim Allah'a ve âhiret gününe inanmış ise misafirine ikram etsin. Ev sahibi, bir gün ve gece misafiri en iyi şekilde ağırlamaya çalışır. (Misafir üç gün kalacaksa) ev sahibi üç gün boyunca yediklerinden misafire ikram eder. (Misafir üç günden fazla kalacaksa) ev sahibinin misafiri ağırlaması sadaka sayılır. Misafirin, ev sahibini sıkıntıya düşürecek kadar uzun süre kalması helâl olmaz."

Hadîs, huzurlu ve mutlu bir toplumun oluşmasını sağlayacak ilkeleri ifade etmektedir. Kötülüklere, kargaşaya, fitneye sebep olabilecek konuşmalar yasaktır. Müslüman, iyi şeyler söylemelidir. Komşuyla iyi geçinmek ve misafire hürmet etmek gereği de birbiriyle uyum içinde olan bir toplum oluşturma hedefinin bir parçasıdır.

Günümüzde yavaş yavaş kaybolma belirtilerinin başlamasından dolayı komşuluk münasebetleri üzerinde durmak gerekir.

Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu konuda da müslümanlara yol göstermiştir. Müslümanlar, birlik ve beraberliğini komşularla ilişkilerinde göstermelidirler. Müslümanlar, birbirlerinden haberdar olmalıdırlar. "Komşusu açken tok yatan bizden değildir" hadîsi konunun hassasiyetini göstermek açısından yeterlidir. Hadîsteki "Bizden değildir" ifadesi ağır bir tepkidir. Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), duyarsız kimseleri kendi yolunda gidenler arasında saymamaktadır. Bununla beraber komşuluk yapılacak aileler konusunda dikkatli olmak gerekir. Müslümanlar, açıkça günah işleyen, evi günah yuvası haline gelmiş kimselerle ahbab olamazlar. Zarar veren kimselerden uzak durmak gerekir. Çünkü kötülükler, bulaşıcı hastalık gibi yayılmaya müsaittirler. Nitekim Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), "Kötü komşudan Allah'a sığının" buyurarak konunun öneminde dikkat çekmiştir.

HEDİYE VERMEK

Hediye vermek, İslâmî bir gelenektir. Bunun bir gelenek hâline gelmesi şüphesiz Hz. Peygamber'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) tavsiyesi sebebiyle olmuştur. Zaten birçok güzel geleneğimizin kaynağı araştırıldığında temelinde İslâmî bir prensip çıkar. Ya bir âyettir ya da bir hadîstir. Hediye ile ilgili olarak Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: "Birbirinize hediye verin böylece birbirinize olan sevginiz artar, aranızdaki düşmanlık hisleri gider."

Hediye alan kişi, verilen hediyeyi gördükçe veren kimseyi hatırlar. Eğer bu kimse sevdiği birisi ise ona sevgisi artar, değilse o kimse için iyi şeyler hissetmeye başlar.

İslâmiyet'te hediye vermek için belirli bir günü beklemek gibi bir anlayış olmadığı için her zaman hediye verilebilir. Bununla beraber atalarımız, mübarek günlerde (cuma, kandil, bayram) hediye vermeyi gelenekleştirerek, özellikle çocuklara dinî değerleri, güzel vesilelerle anlatmaya çalışmışlardır.

TERCİH

Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), değerlerin ve düzenin karmakarışık olduğu bir dünyaya İslâm'ı getirmiş ve ona göre bir toplum oluşturmuş, yeni düzeni iyice yerleştirmiştir. Daha sonraları ise Müslümanların Kur'ân-ı Kerim'i okuyup anlama ve Hz. Peygamber'i (sallallâhu aleyhi ve sellem) örnek alma hususlarında eksiklikleri olmuş, İslâmiyet'in emirleri ve yasakları uygulanmamaya başlamıştır. Öyle bir zamana gelinmiş ki artık Müslüman olmak, hele iyi ve dindar bir Müslüman olmak suç sayılmaya başlanmıştır. Günah işlemek, başka dinden olanları taklit etmek; çağdaşlık, medenîlik, insancıllık, özgürlük belirtisi sayılmıştır.

Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu durumu önceden haber vermiş ve şöyle buyurmuştur: "Kişinin âcizlikle, günah arasında seçim yapma zorunda kalacağı zaman gelecektir. Kim böyle zamanda yaşarsa âcizliği, günaha tercih etsin (âciz olmayı seçsin.)"

Her sözü tıpatıp gerçekleşen Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), hakikaten içinde bulunduğumuz durumu tarif etmiştir. Maalesef bugün yalan söyleyen, sözünde durmayan karşısındakileri aldatan, günah işleyen ve günah işlediği için utanmayıp üstelik övüne övüne anlatan, ahlâkî ve dinî olan her şeyi küçümseyen, icâb ettiğinde dine düşman olanlar rağbet görmektedir. Müslüman kişiye ise kapılar kapanmakta, üçüncü, beşinci sınıf insan muamelesi yapılmakta, sanki bütün günahları işleyen ve yanlışlıkların sebebi o imiş gibi suçlanmakta, yargılanmakta, küçük görülmekte ve âciz bırakılmaktadır.

Ancak hadîse göre Müslümanlar, günah işlemenin kolaylaştırılmasına, günahkârların revaçta olmalarına itibar etmemeli, bütün bunlara karşı dayanmalı, geri plâna itilmelerine rağmen dininden tâviz vermeyerek iyi Müslüman olma gayretini sürdürmelidir. Aksi hâlde dinin ve değerlerin bir anlamı yok demektir. Fedakârlık edilmeden hiçbir şeye ulaşılamayacağından bu geçici dönemlerde daha sebatkâr davranmaya çalışmalı, İslâm'ı sonraki nesillere eksiksiz aktarmaya gayret etmelidir.

AÇGÖZLÜLÜK

Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) açgözlülük konusunda şöyle buyurmuştur: "Kendisine yetecek malı olduğu hâlde isteyen kimsenin aldığı şeyler, Kıyamet Günü'nde yüzünde tırmık izi ve yara olarak gelir."

Bu hadîs üzerinde İslâm âlimleri değerlendirmelerde bulunmuşlar, kimin zengin, kimin fakir sayılacağını diğer hadîslerden hareket ederek tesbit etmişlerdir. Hanefî mezhebine göre giyecek elbisesi ve o gün yiyecek yemeği bulunan kimsenin, başkalarından bir şeyler istemesi, dilencilik yapması doğru değildir. İhtiyacı olmadığı hâlde dilencilik yapanların Kıyamet Günü yüzünde izlerle gelmesi ise şöyle izâh edilmiştir. O kimselerin yüzündeki izler dilenme, isteme derecesine göre sıralanır. Az dilenenin yüzündeki iz az, daha fazla dilenenin izi daha fazla, çok dilenenin izi ise çok derin olacaktır.

Hem dünyada hem âhirette böyle aşağılık duruma düşmemek için elden geldiği kadar istemekten kaçınmak gerekir. Kanaatkâr olmalı, açgözlülükten sakınmalıdır. İstenen şeyleri Allah'tan istemeli, sürekli insanlardan bir şeyler isteyen kimse haline düşülmemelidir. Ancak çok darda kalan, kendisi veya ailesinin yaşaması, sağlığı tehlikeye düşen kimseler isteyebilirler.

Hz. Peygamber, doymak bilmeyen nefisten Allah'a sığınmış ve bu şekilde dua etmiştir. Nefsin aşırı arzularını engellemek, açgözlülükten kurtulmak için şükretmeyi tavsiye etmiştir. Bir hadîste şöyle buyurmuştur: "Bir kimse yaratılış, mal, evlat konularında kendisinden daha üstün olan kimseye baktığı zaman üzüntüye kapılmasın, hemen kendisinden daha aşağı durumda olanlara baksın."

BEN ŞİMDİ SENİN İÇİN BİRŞEY YAPAMAM

Fakirlik, zenginlik, rızkın ne kadar olacağı Allah'ın takdirindedir. Dolayısıyla bir kimse zengin ise zenginliği kimin kendisine nasip ettiğini unutmamalıdır. Allah Teâlâ istemeseydi zengin

olamayacağını bilmeli, malının her an elinden gitme ihtimalinin olduğunu da unutmamalıdır. Malın, Allah Teâlâ ile olan ilgisi malda tasarrufun da Allah'ın istediği şekilde olması gerektiğini göstermektedir. Malın nasıl ve nerelerde kullanılacağını belirten âyet ve hadîsler vardır. En başta gelen emir, malın zekâtını vermektir. Kur'ân'da en çok tekrarlanan ibadetlerden biri de zekâttır. Sahâbîler, dinin her emrini hemen yerine getirmekte titiz olduklarından bu konuda da onlardan örnekler nakletmek mümkündür. Meselâ, zekât âyeti nâzil olduğu zaman Abdurrahman b. Avf, kazancının yarısını ihtiyacı olanlara dağıtması için Resûlullah'a (sallallâhu aleyhi ve sellem) vermiş, yarısını da ailesi için ayırmış. Zekâtını verirken de "Ya Resûlallah, servetimin yarısını Allah'a veriyorum" demiş. Zekât, Allah'ın emri olduğu için malını Allah'a vermiş sayıyordu. Bir işi Allah rızası için yapmak da bu demektir. Peygamber Efendimiz de Abdurrahman b. Avf'a "Verdiğin mala da alıkoyduğun mala da Allah bereket versin" şeklinde dua etmiş. Abdurrahman b. Avf'ın malı bundan sonra daha da artmıştır. Zaten zekât veya sadaka verdiği için fakirleşen kimse görülmemiştir. Asıl endişe duyulacak konu, malın zekâtı verilmezse ne olacağıdır.

Zekât vermemenin dünyadaki karşılığından ayrı olarak Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), zekâtını vermeyenlerin âhiretteki durumuyla ilgili olarak şunları buyurmuştur:

* "Kıyamet günü zekâtı verilmeyen deve en güçlü hali ile sahibini üstüne gelir ve onu çiğner. Zekâtı verilmeyen koç da en güçlü haliyle sahibinin üstüne gelir, tırnaklarıyla ezer, boynuzuyla vurur." Hadîste hayvanların zekâtından bahsedilmektedir. Bu her türlü mal için geçerlidir. Kişi, zekâtını vermediği mal ne ise onun eziyeti ile karşılaşacaktır.

* "Sakın hiçbiriniz kıyamet günü zekâtını vermediği hayvanını omuzunda bağırır halde taşıyarak gelmesin ve benden yardım isteyerek 'Ya Muhammed' demesin. O zaman ben ona şöyle diyeceğim. 'Ben senin için şimdi bir şey yapamam. Ben Allah'ın emirlerini size bildirdim."

* Allah Teâlâ mal verir de kişi o malın zekâtını vermezse, kıyamet günü zekâtı verilmeyen mal, çok zehirli bir yılan haline çevrilir. Bu azgın yılan mal sahibinin boynuna geçirilir. Sonra yılan ağzı ile sahibinin çenesini iki tarafından yakalar ve 'Ben senin dünyada iken çok sevdiğin malınım, hazinenim' der. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem), daha sonra konuyla ilgili şu âyeti okumuştur: "Allah'ın kendilerine verdiğini harcamak konusunda cimrilik edenler, bunun kendileri için bir hayır (fayda) olduğunu zannetmesinler. Aksine bu cimrilikleri onlar için bir şerdir. Cimrilik ettikleri şey kıyamet günü boyunlarına dolanacaktır."

O’NUN ÜMMETİNDEN OL

Beri gel, serseri yol!
O’nun ümmetinden ol!
Sel sel kümelerle dol!
O’nun ümmetinden ol!

Sen hiçliğe bakan yön
Hep sıfır arka ve ön!
Dosdoğru Kâbe’ye dön!
O’nun ümmetinden ol!

Gel dünya, murdar kafes!
Gel, gırtlakta son nefes!
Gel Arşı arayan ses!
O’nun ümmetinden ol!

Solmaz, solmaz; bu bir renk
Ölmez, ölmez; bir ahenk
İnsanlık; hevenk hevenk
O’nun ümmetinden ol!

Gökte çıkıyor haber;
Geber, çelik put, geber!
Doğrul, yeni seferber
O’nun ümmetinden ol!

Necip Fazıl Kısakürek